

Tuarascáil Bhliantúil Iarnród Éireann Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2019

Athrú á Spreagadh ar mhaithe le Todhchaí Inbhuanaithe

Buaicphointí Airgeadais agus Oibriúcháin

Ioncam

€297.4m
+5.9%

TRÚCDA

€21.0m
+8.8%

OSP

€88.7m
-0.7%

(gan €35m ar chothabháil throm san áireamh)

Barrachas

€4.2m

(Easnamh €1.1m
in 2018)

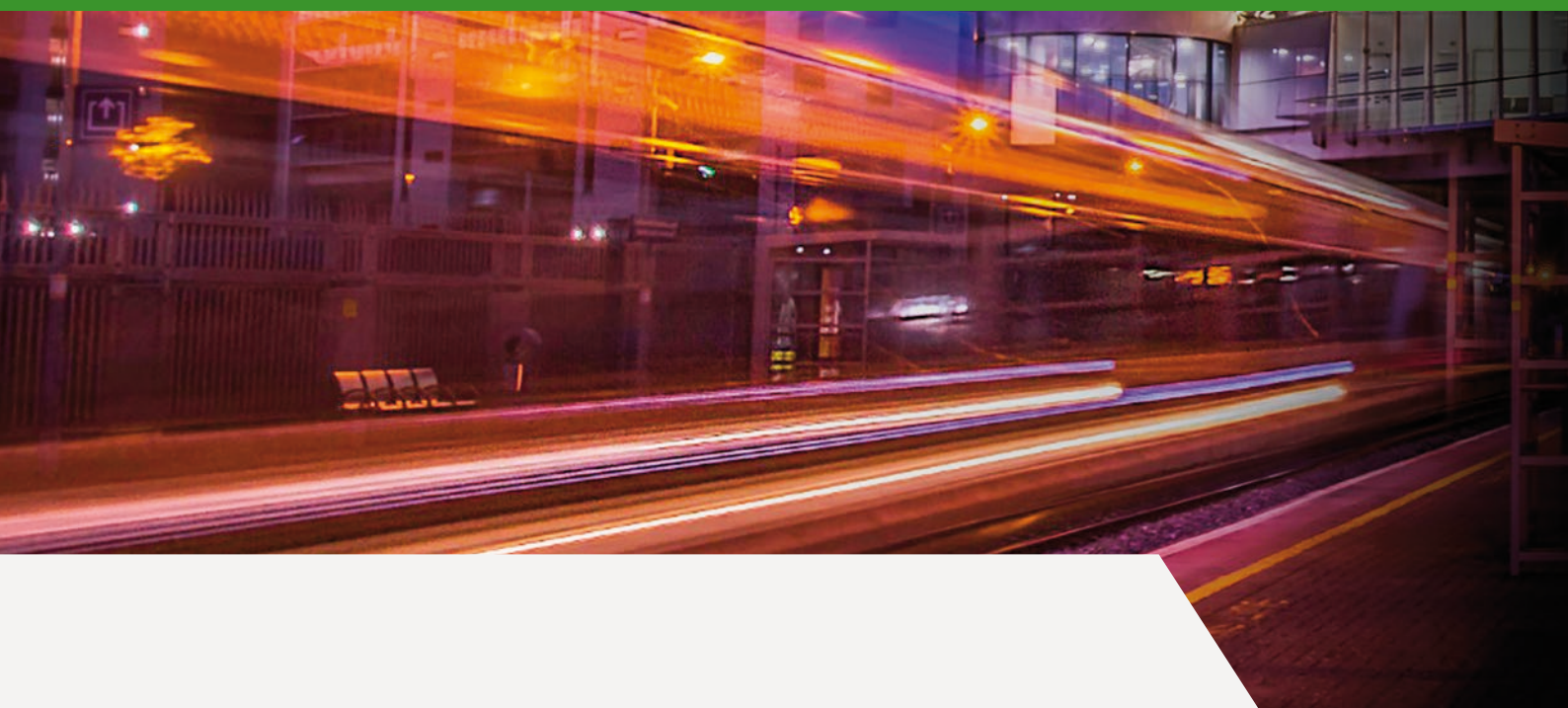
Aistir

50.1m
+4.6%

CONARTHAÍ
ILBHLIANTÚLA

€197m
+23.1%

Europort
Ros Láir

€9.3m
-12.3%

Ioncam Ranníocaíocht
leis an státchiste

€124.9m
+7.9%

Fostaithe
3,897
+115

Km Tonnaí Lastais
71.6m
-19.2%

Is ionann TRÚCDA agus Tuilleamh roimh Ús, Cáin, Dímheas, Amúchadh agus Míreanna Eisceachtúla

Clár na nÁbhar

Ráiteas an Chathaoirligh	2	Ráiteas um Ioncam Cuimsitheach	35
Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh	6	Clár Comhardaithe	36
Stiúrthóirí agus Faisnéis Eile	21	Ráiteas um Athruithe ar an gCaipiteal Gnáthscaireanna	37
Tuarascáil na Stiúrthóirí	24	Ráiteas um Shreabhadh Airgid	38
Tuarascáil na nIníúcháirí Neamhspleácha	32	Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais	39

Ráiteas an Chathaoirligh

Má táimid chun athrú ó bhonn a bhaint amach i ndáiríre ar mhaithe lena bheith níos inbhuanaithe feasta, ní mór dúinn an infheistíocht sa bhonneagar a chosaint ar shuaití geilleagracha gearrthéarmacha.

D'éirigh le seirbhísí Iarnród Éireann, ar fud na seirbhísí Idirchathrach, an DART agus na seirbhísí comaitéireachta, an líon paisinéirí is airde riamh a bhaint amach in 2019, rud a léiríonn go n-aithníonn muintir na hÉireann na buntáistí a bhaineann le hiompar poiblí iontaoifa ó thaobh luach ar airgead agus ó thaobh cháilíocht na beatha de. Tá ról ríthábhachtach ag seirbhísí iarnróid maidir le hiompar poiblí a chur ar fáil do líon mór daoine, agus baineann buntáistí móra leis an méid sin i leith comhshaol agus geilleagar inbhuanaithe. Is é an dúshlán atá roimh Iarnród Éireann seirbhísí iarnróid a chur ar fáil do bhreis pobal mar rogha inchreidte in ionad gluaisteáin phríobháideacha.

Sna príomhbheartais de chuid Rialtas na hÉireann ina leagtar amach fíis i gcomhair todhchaí inbhuanaithe, an Creat Náisiúnta Pleanála, Tionscadal Éireann 2040 agus an Plean Gníomhaíochta ar son na hAeráide, aithnítear an tábhacht a bhaineann le dlúthphobal uirbeach a bhfreastalaítear air le seirbhísí iompair poiblí ardacmhainne. Is ar an iarnród fós is féidir an líon is mó daoine a bhogadh ó áit go háit, i gcomparáid le córacha iompair eile, agus is féidir leis tionchar a imirt ar inbhuanaitheacht na forbartha amach anseo.

Gné ríthábhachtach den fhorbairt sin is ea na méaduithe ar acmhainn iarnróid a dhéanfar faoi Thionscadal Éireann 2040, lena n-áirítear infheistíocht sa leathnú ar na seirbhísí DART+ agus traenacha níos minice a bheith ar bhealaí idirchathrach. Táimid eagraithe chun sin a dhéanamh, tá saineolaí tionscadail agus speisialtóirí earcaithe againn, agus táimid ag obair lenár gcomhghleacaithe san Údarás Náisiúnta Iompair agus sa Roinn Iompair, Turasoireachta agus Spóirt. Chomh maith le tús a chur leis an dearadh agus leis an bpleanáil d'oibreacha bonneagair, in 2019 d'ordaíomar 41 carráiste nua

iarnróid idirchathrach, agus chuireamar tús leis an bpróiseas tairisceana maidir le suas le 600 carráiste leictreach nó cinn a oibríonn le ceallra leictreacha thar deich mbliana.

Mar sin féin, tá srianta ar bhuaic-acmhainn na seirbhísí de bharr an éilimh mhór atá orthu agus is léiriú soiléir é sin ar thionchar na tearc-infheistíochta ó tharla an ghéarchéim eacnamaíoch.

Má táimid chun athrú ó bhonn a bhaint amach i ndáiríre ar mhaithe lena bheith níos inbhuanaithe feasta, ní mór dúinn an infheistíocht sa bhonneagar iompair poiblí a chosaint ar shuaití geilleagracha gearrthéarmacha. Chonaiceamar an chaoi ar fhéad an Breatimeacht – agus a d'fhéadfadh sé fós – tionchar a imirt ar an ngeilleagar, agus tráth a bhfuil an ráiteas seo á scríobh agam is léir dúinn an tionchar domhanda is féidir a bheith ag tarlúint gan choinne ar nós COVID-19. Ach chonaiceamar go dtagann an téarnamh go gasta, agus caithfear ár mbonneagar a mhaoiniú chun tacú leis agus lenár saoránaigh nuair a thagann an lá sin.

Is é an ról a bheidh againn a chinntiú go ndéanfar maoirseacht dhian ar an gclár infheistíochta uailmhianach atá againn, agus a chinntiú go mbeidh leasanna ár gcustaiméirí agus leasanna na gcáinócóirí chun tosaigh maidir le féachaint chuige go dtabharfaimid na cláir sin chun críche ar bhealach éifeachtach, éifeachtúil.

Bhí tionchar ollmhór ar ndóigh ag COVID-19 ar gach earnáil de ghnó, den sochaí agus don gheilleagar ó chriochnaigh an bhliain féilire a chlúdaíonn an tuarascáil bhliantúil seo. Ba mhaithe leis an Bhord agus liomsa ár mbuíochoas ó chroí a chur in iúil do fhoireann Iarnród Éireann, ó ardán go seomra boird, a chinntigh gur lean ár seirbhísí ag feidhmiú le linn na paindéime, agus a lean le cothabháil ár ngréasáin, i sí a

chinntigh sábhailteacht agus a chosain sláinte ár gcustaiméirí agus ár gcomhghleachaithe.

Bhí fáilte mhór roimh thiomantas an Rialtais agus an Údarás Náisiúnta Iompair do sholáthar seirbhísí riachtanacha dóibh siúd a chaithfidh taisteal, agus ár bpleananna ardaidhmeannacha infheistíochta, le linn na géarrchéime. Creidim go láidir go measfar go raibh an tacaíocht sin antábhachtach i athshlánú ár ngeilleagair agus ár sochaí amach anseo tar éis COVID.

Is mó atá i gceist le hinbhuanaitheacht ár seirbhísí ná an infheistíocht sa fhlít agus i mbonneagar iarnróid. Tá infheistíocht á déanamh againn freisin chun feabhas a chur ar an teacht aniar atá san iompar poiblí i bhfianaise an athraithe aeráide agus babhtáí adhaimsire. Táimid ag obair i gcomhpháirtíocht le Comhairle Contae an Chláir agus le hOifig na nOibreacha Poiblí chun réitigh a fháil ar na tuilte ar an líne idir Luimneach agus Inis i mBaile an Chathraigh.

Ar scála níos mó, beidh gá le straitéis oiriúnaithe cósta a fhorbairt ar an gcósta thoir, rud a mbeidh pleanáil straitéiseach fairsing le go leor gníomhaireachtaí ag teastáil ina leith. Beagnach leath an líne Europort idir Baile Átha Cliath agus Ros Láir, téann sí feadh na timpeallachta cósta/inbhir, agus cé go raibh dúshlán i gceist leis sin riamh, chonaiceamar níos mó cásanna ina ndeachthas i bhfeidhm ar an líne sin le 20 bliain anuas ná mar a bhí sa tréimhse 100 bliain roimhe sin. Mar gheall ar an méadú atá tagtha ar an bplódú ar bhealaí rochtana go Baile Átha Cliath ó Chill Mhantáin agus ó Loch Garman, tá gá le hacmhainn mhéadaithe agus teacht aniar níos fearr ar an mbealach iarnróid, an rogha eile córa iompair, atá faoi lé ag an gcreimeadh cósta. Tá Iarnród Éireann ag obair i ndlúthpháirt le gníomhaireachtaí rialtais náisiúnta agus áitiúla chun teacht ar réitigh fhadtéarmacha ar an bhfadhb sin agus tá súil againn dul chun cinn a dhéanamh maidir leis sin in 2020.

Ag filleadh ar cheist an Bhreathimeachta dom, táim buíoch de na foirne bainistíochta in Iarnród Éireann as an tseirbhís Enterprise idir Baile Átha Cliath agus Béal Feirste agus seirbhís Europort Ros Láir – áit ar muid féin an tÚdarás Calafóirt – a ullmhú le haghaidh an Bhreathimeachta, agus le haghaidh rud ar bith a d'fhéadfadh tarlú nuair a bheidh deireadh tagtha le hldirthrémhse na Ríochta Aontaithe. Fuair eamar tacaíocht ina leith sin ónár gcomhghleacaithe in Translink i dTuaisceart Éireann, agus ó ghníomhaireachtaí stáit eile lena n-áirítear na ról ríthábhachtacha atá ag an gCoimisiún um Rialáil Iarnróid i gcás na seirbhíse Enterprise, agus ag Oifig na nOibreacha Poiblí i gcás sheirbhísí Ros Láir.

Tá toradh le feiceáil ar ár bPlean Straitéiseach agus ar an infheistíocht in Europort Ros Láir: fuarthas gnó nua ó Brittany Ferries go dtí an Spáinn agus an Fhrainc go luath in 2020, agus leanfaimid orainn ag forbairt an chalafoirt agus na hacmhainne atá ann i dtaobh gnó nua a mhealladh.

Le hathnuachan ar an straitéis ar a bhfuilim dírithe, féachfaimid lena chinneadh cén ról a bheidh ag na seirbhísí lastas iarnróid dár gcuid amach anseo, i gcomhthéacs an Phlean Gníomhaíochta ar son na hAeráide.

Gabhaim buíochas leis an iar-Aire Iompair, Turasóireachta agus Spoirt, Shane Ross agus an Aire Iompair, Eamonn Ryan TD, agus a n-oifigigh roinne, agus le Anne Graham, Príomhfheidhmeannach an Údarás Iompair Náisiúnta, agus a foireann, as a dtiomantas leanúnach do thacú leis an iompar poiblí agus, go háirithe, leis an iompar ar iarnród faoin bPlean Forbartha Náisiúnta agus faoinár gconarthaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí. Ba mhaith liom mo bhuíochas a ghabháil freisin leis an gCoimisiún um Rialáil Iarnróid as an tacaíocht a thug sé dúinn agus muid ag obair le chéile chun cloí le hardchaighdeán sábháilteachta ar an iarnród.

Mar fhocal scoir, táim buíoch as an tacaíocht a thugann mo chomhghleacaithe ar an mBord dom, agus as an tacaíocht a fhaighim ón bPríomhfheidhmeannach, Jim Meade agus ón bhfoireann, breis is 4,000 duine, a sholáthraíonn ár gcuid seirbhísí agus a dhéanann an gréasán a chothabháil.

A bhuí lena ndiongbháilteacht agus a dtiomantas maidir le deiseanna a thapú agus aghaidh a thabhairt ar na dúshlán atá romhainn, beimid in ann dea-thoradh a bhaint amach don tír, agus do na pobail a bhfreastalaímid orthu.

Frank Allen
Cathaoirleach

Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh

Thaifead Iarnród Éireann an líon ab airde riamh aistear paisinéirí in 2019, tráth a ndearnadh os cionn 50.1 milliún aistear paisinéirí.

Thaifead Iarnród Éireann an líon ab airde riamh aistear paisinéirí in 2019, tráth a ndearnadh os cionn 50.1 milliún aistear paisinéirí thar na seirbhísí DART, na seirbhísí comaitéireachta agus na seirbhísí idirchathrach. Is ionann sin agus méadú 4.6% i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin.

Leis na seirbhísí breise deireadh seachtaine chuig Maigh Nuad agus Droichead Átha agus na seirbhísí traschathrach trí Thollán Pháirc an Fhionnuisce lasmuigh de na buaicuireanta taistil, cuireadh leis an méadú ar líon na bpaisinéirí, agus bhí an tionchar céanna ag an mborradh leanúnach faoin ngeilleagar.

Ó thaobh an bhonneagair de, tá ag éirí go maith leis an obair ar Leathnú an DART+ agus ar an Ionad Náisiúnta um Rialú Traenach. Leis an dá thionscadal sin, déanfar athrú ó bhonn ar iompar traenach in Éirinn: fágfaidh siad gur féidir linn chur leis an acmhainn atá againn agus le minicíocht na seirbhísí traenach, agus feidhmiú ar bhealach a bheidh níos éifeachtaí agus níos inbhuanaithe.

COVID-19

Roimh labhairt faoi 2019, mar sholáthraí seirbhíse riachtanach, bhí tionchar ollmhór ar ndóigh ag COVID-19 orainn. Leanfar den bhliain le buaicleibhéal éilimh paisinéirí le titim ollmhór de thairbhe na paidéime, agus bhí tionchar díreach ag COVID-19 ar shaolta ár gcustaiméirí agus ár gcomhgleachaithe agus ár ngeallshealbhóirí ar fad.

Tá an-bhród orm as foireann Iarnród Éireann as cinntiú gur lean - agus go leanfaidh - ár seirbhís riachtanach de bheith ar fáil do oibríthe riachtanacha, do chúramóirí agus do dhaoine eile a bhí ag brath orainn le linn na dtréimhsí is déine den ghéarrchéim.

Ba mhaith liom buíochas a ghabháil chomh maith lenár gceardchumann ionadaíoch ar oibrigh muid leo le sláinte

fostaithe agus custaiméirí a chosaint; leis an Údarás Náisiúnta Iompair, agus le oibrítheoirí iompair poiblí eile - ár gcomhchuideachtaí i nGrúpa CIÉ, Bus Átha Cliath agus Bus Éireann, agus Transdev, oibrítheoir LUAS, agus GoAhead araon - i dtaca leis an chomhiarracht a chinntigh go raibh cur amach, oillteacht agus eolas a bhí ar fáil do chuideachta amháin ar fáil dóibh ar fad.

Ní mór a rá nach mbeadh inbhuaineacht airgeadais an ghnó indéanta, nó indéanta go leanúnach, ach amháin le tacaíocht airegeadais breise leanúnach an NTA agus an Roinn Iompair. Ba mhaith linn a dtacaíocht leanúnach i dtaca mar gheall ar seo le linn na géarrchéime seo a aithint.

Chomheagraigh ár bhfoireann tiomanta Leanúnachais Ghnó, a bunaíodh seachtainí roimh an chéad chás ar an oileán seo, an fhreagairt le iad seo a leanas a chinntiú:

- Leanúnachas seirbhíse i ngach gné, a chuimsíonn aithint agus cosaint riachtanais slabhra soláthair an-tábhachta; filleadh ar an obair agus polasaithe láthair oibre eile le riosca ionfhabhtaithe a íoslaghdú
- Sláinte agus sábhailteacht fostaithe agus custaiméirí, a chuimsíonn soláthair ábhair sláinteachais agus díghalraithe agus trealamh cosanta pearsanta ar fud oibrítheoirí iompair poiblí
- Cumarsáid agus rannpháirtíocht lenár bhfostaithe, lenár gcustaiméirí agus ár ngeallshealbhóirí. Bhí bunú bealaí cumarsáide inmheánacha lárnacha anseo, ó aipeanna fostaithe go nuachtlitreacha tiomanta
- Tacú le cianoibriú do 737 comhghleacaithe ar fud na heagraíochta i bhfeidhmeanna riaracháin agus tacaíochta a bhféadfaí a sholáthair ar slí chianoibríthe
- Bainistiú acmhainne agus pleanáil clár ama le teacht le srianta ar thaisteál - idir scaradh dhá mhéadar, go teorainneacha acmhainne 50% agus 25% faoin phlean

cúig leibhéal a ghlac an Rialtas leis mar pháirt de stráitéis náisiúnta maidir le Maireachtáil le COVID-19

- Tacú le comhghleacaithe agus ag dul i dteagmháil le conraitheoirí slándála agus An Garda Síochána le comhlíonadh a chinntiú tríd comhoibriú le na riachtanais éigeantacha i dtaca le custaiméirí cumhdaigh aghaidhe a chaitheamh

Cúrsaí Airgeadais

Is é an toradh foriomlán don bhliain ná glanbharrachas roimh chánachas €4.2m (2018: easnamh €1.1m) le glansócmhainní €43.1m (2018: €38.9m).

Leis an ioncam iomlán €297.4m ó oibríochtaí i rith na bliana, baineadh amach méadú €16.5m i gcomparáid le 2018 agus ba ón ioncam ó phaisinéirí a tháinig €12.9m den mhéadú. Tháinig laghdú ar an ioncam ó lastas in 2019 mar gheall ar mhéideanna laghdaithe a bheith á n-iompar ó mhianaigh Theamhrach (€0.5m) agus bhí laghdú €1.3m ar an ioncam ó Ros Láir mar gheall ar aistarraingt seirbhísí ag Irish Ferries i rith na bliana. Rinneadh na gluaiseachtaí chun donais sin a fhritháireamh le creidmheas aonuaire in 2019, dar luach €5.4m.

Maidir leis an bhfeidhmíocht i dtaobh ioncam ó phaisinéirí in 2019 (€233.8m) is é an leibhéal is airde riamh é d'Iarnród Éireann agus is ionann é agus méadú 5.8% i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin. Tháinig méadú ar an ioncam ar gach seirbhís, agus go háirithe ar na seirbhísí idirchathrach.

Tháinig méadú €12.3m ar an gcaiteachas ar an bpárola i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin. Tharla an méadú sin mar gheall gur cuireadh chun feidhme an bhliain deiridh de chomhaontú pá trí bliana a mhol an Chúirt Oibreachais in 2017 (€6.4m) agus gur tháinig méadú ar an meánlíon fostaithe chun freastal ar riachtanais ghnó (€5.8m). Tháinig méadú €18.3m ar chostais oibríocháin eile, rud a léiríonn an maoiniú breise ón Stáitchiste chun an tsócmhainn bhonneagair a chothabháil agus a athnuachan agus chun seirbhísí a sholáthar.

Fuarthas maoiniú €197m ón Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt in 2019 faoin gConradh Ilbhliantúil Bonneagair (2018: €160m). Sholáthair an tÚdarás Náisiúnta Iompair maoiniú dar luach €87.1m (2018: €89.3m) faoin Oibleagáid Seirbhíse Poiblí le haghaidh seirbhísí paisinéirí a oibriú agus maoiniú caipitil €41.3m (2018: €36.8m) le haghaidh cothabháil throm a dhéanamh ar an rothstoc agus le haghaidh tionscadail chaipitil eile a bhaineann le paisinéirí.

Gineadh suim airgid €14.5m (2018: €40.6m) i leith na bliana (gan maoiniú i measc na gcuideachtaí féin san áireamh). Eascaíonn an toradh dearfach sin as glanbharrachas, costais dímhéasa níos airde agus caiteachas caipitil níos ísle arna bhfritháireamh ag méadú ar na riachtanais ó thaobh caipiteal oibre. Dá dtarlódh cúlú geilleagrach nó dá dtiocfadh laghdú ar an maoiniú ón stát, d'fhéadfaí dochar mór a dhéanamh don chlár comhardaithe fós.

Tháinig deireadh le conradh Oibleagáide Seirbhíse Poiblí 2009 go 2019 idir an tÚdarás Náisiúnta Iompair agus Iarnród Éireann ar an 1 Nollaig 2019. Ag deireadh an chonartha, bhí tearcmhaoiniú €125.1m déanta ar Iarnród Éireann.

Bronnadh an dámhachtain dhíreach nua ar IÉ ar feadh 10 mbliana go dtí mí na Nollag 2029. Faoi théarmaí an chonartha, déanfaidh an tÚdarás Náisiúnta Iompair agus IÉ caighdeáin feidhmíochta a athbhreithniú agus a chomhaontú ar bhonn bliantúil. Déanfar iniúchadh ar IÉ thar ceann an Údarais Náisiúnta Iompair gach bliain, nuair a bheidh cuntais iniúchta IÉ curtha isteach.

Tá IÉ faoi dhliteanas cáin chorparáide a íoc faoi dhá chatagóir chánach i.e. ioncam trádála faoi Sceideal D, le haon bhrabús inchánach faoi dhliteanas ag ráta 12.5%, agus ioncam cíosa faoi Sceideal E, le brabús cíosa faoi dhliteanas ag ráta 25%. Is féidir cailteanas trádála a tabhaíodh i mbliain roimhe sin a fhritháireamh i gcoinne brabús trádála na bliana reatha. Ní féidir ach cailteanas trádála sa bhliain reatha a fhritháireamh i gcoinne brabús cíosa sa bhliain reatha, áfach.

Ón 1 Eanáir 2019, tá cistiú ón státchiste faoi dhliteanas cáin chorparáide. Roimhe seo, mar thoradh ar an díolúine ó cháin ar mhaoiniú ón Stáitchiste, bhí cailteanas trádála nach beag ag IÉ gach bliain a d'fhéadfaí a fhritháireamh i gcoinne aon bhrabúis chíosa a tuilleadh.

In 2019, rinne IÉ brabús trádála €0.03m tar éis cánach. D'úsáid IÉ cailteanas trádála na bliana roimhe sin chun an brabús sin a fhritháireamh.

Ba é an brabús cíosa i leith na bliana ná €6.2m. Ní raibh aon chaillteanas trádála sa bhliain reatha le fritháireamh i gcoinne an bhrabúis, agus dá bhrí sin tabhaíodh muirear ar an gcuntas brabúis agus cailteanas. Is é €1.6m an muirear i leith na bliana.

Costais Chomhairleachta

De réir an Chóid Cleachtas chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, 2016, leagtar amach sa tábla thíos na costais chomhairliúcháin a thabhaigh an chuideachta in 2019 atá san áireamh sna costais oibríocháin agus na costais eile (féach Nóta 6).

	2019 €'000	2018 €'000
Cothabháil agus Athnuachan	761	463
Oibríochán agus Eile	297	298
Córais Paisinéirí	28	250
Dearadh Straitéise agus Eagraíochta	80	52
Ollchostais Chomhairleachta	1,166	1,063
Costais Chaipitilthe	(611)	(382)
Glanchoistais Chomhairleachta	555	681

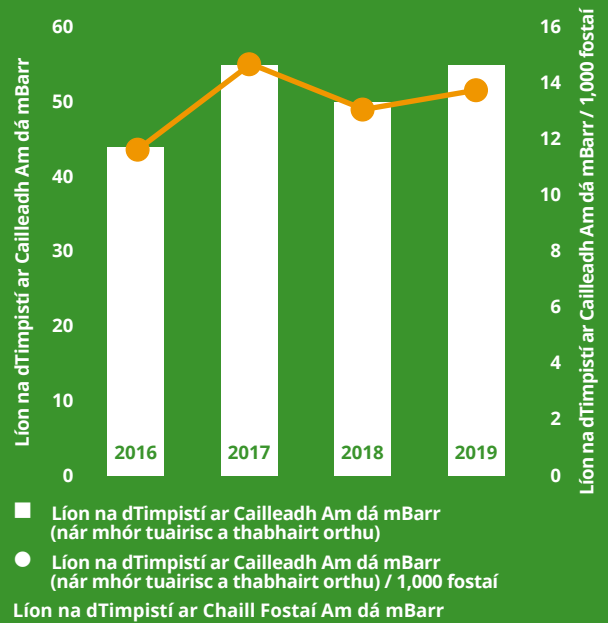
Tuarascáil an Phróimhfheidhmeannaigh (ar lean)

An tSábháilteacht

Tá Iarnród Éireann tiomanta do thimpeallacht shábháilte a chothú dár bpaisinéirí, dár bhfostaithe agus do dhaoine a úsáideann ár ngréasán. Is ann dár gcuid luachanna, 'Gurb iad na custaiméirí croílár an ghnó' agus 'Seasta Sábháilte' ionas go mbeidh seirbhís iompair shábháilte, inbhuanaithe á soláthar againn agus ionas go mothóidh ár bhfostaithe agus ár gcustaiméirí agus tríú páirtithe go bhfuil siad slán sábháilte.

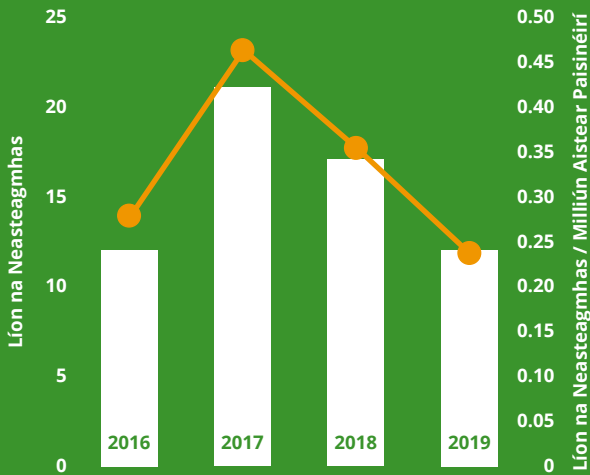
Tá an rialachas i dtaobh sábháilteachta fós faoi chúram na foirne ardbhainistíochta agus an bhoird. Leanaimid orainn ag déanamh monatóireacht ar threochtaí leis na próimhtháscairí feidhmíochta agus tá córais nua agus córais fheabhsaithe á bhforbairt againn chun rioscaí a íoslaghdú.

I measc na bpróimhtháscairí sábháilteachta do 2019 tá:

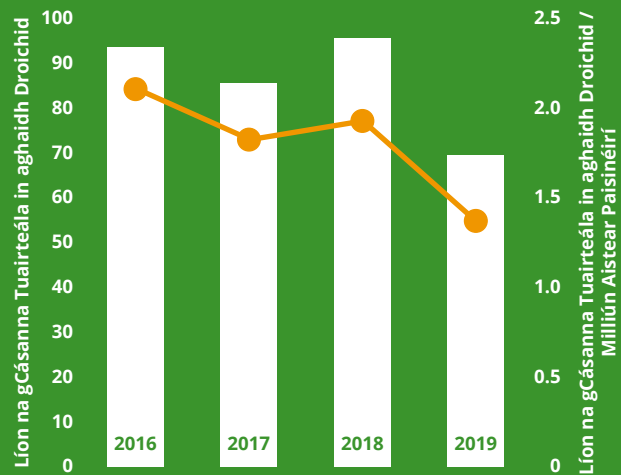
Méadú 10% ar an mbliain seo caite. Sciarradh, tuisle agus titim nach raibh tromchúiseach a bhí i gceist den chuid is mó, ach is fadhb í seo a bhfuil monatóireacht ghníomhach á déanamh uirthi agus bíonn bearta maolaithe seasta á n-athbhreithniú.

■ Neasteagmhais i gCatagóir 1
● Líon na Neasteagmhais i gCatagóir 1 / Milliún Aistear Paisinéirí
Neasteagmhais ag Crosaire Comhréidh, Catagóir 1

Is laghdú 29% é sin i gcomparáid le 2018, rud atá ag teacht le treocht dhearfach anuas.

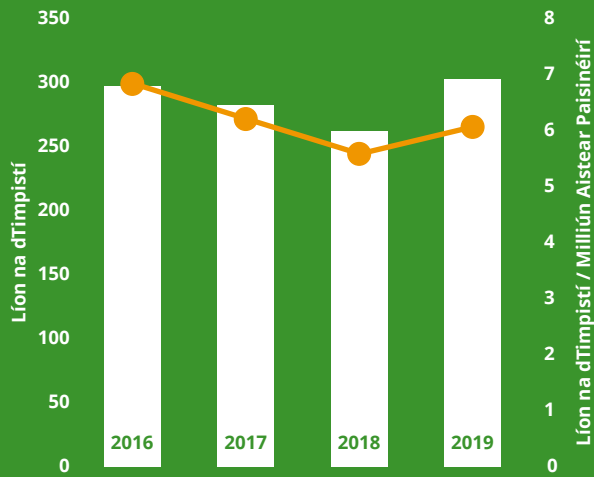

■ Tuairteáil in aghaidh Droichead
● Líon na gCásanna Tuairteála in aghaidh Droichead / Milliún Aistear Paisinéirí

Tuairteáil in aghaidh Droichead

Laghdú 27% ar chásanna tuairteála in aghaidh droichead i gcomparáid le 2018. Is toradh den scoth é sin, agus an méadú ar thrácht tógála san áireamh. Ní mór údaráis áitiúla a mholadh freisin as comharthaí feabhsaithe a chur in airde ag bealaí isteach chuig droichead a bhfuil srianta airde i bhfeidhm ina leith.

■ Timpistí a tharla do Chustaiméirí nó do Thrú Páirtithe
● Timpistí a tharla do Chustaiméirí nó do Thrú Páirtithe / Milliún Aistear Paisinéirí

Timpistí a tharla do Chustaiméirí nó do Thrú Páirtithe (inar baineadh gortú de dhuine)

Is méadú réasúnta beag é 3% in 2019 tráth ar tháinig méadú 4.6% ar líon na n-aistear, ach is sa treo mícheart atáthar ag dul. Leanfar leis an dianmhonatóireacht ar thimpistí a tharlaíonn do chustaiméirí agus do thrú páirtithe.

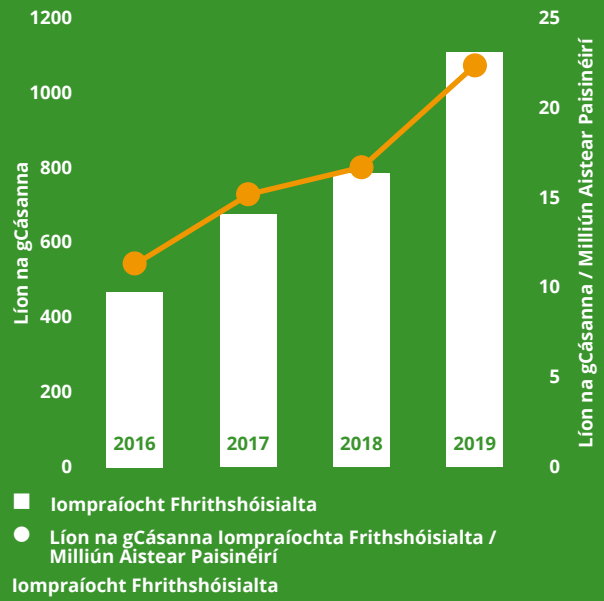
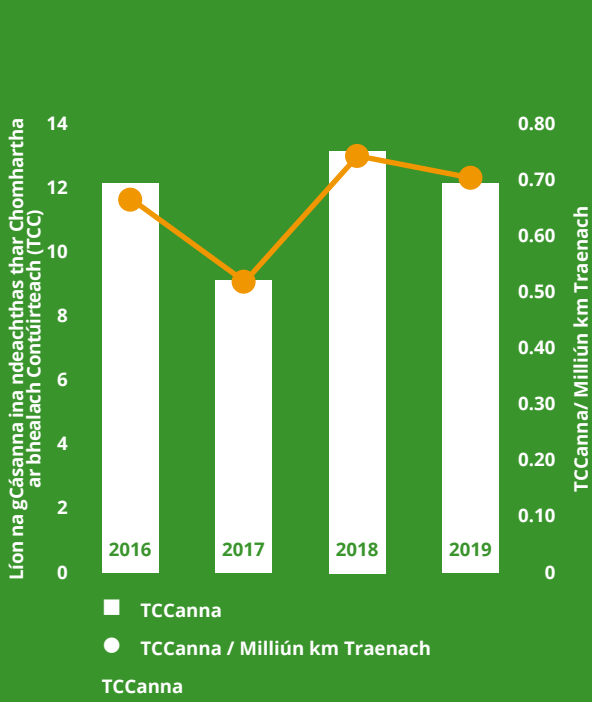

■ Timpistí Ardáin a tharla do Chustaiméirí nó do Thrú Páirtithe ar an Ardán / Milliún Aistear Paisinéirí
● Timpistí Ardáin a tharla do Chustaiméirí nó do Thrú Páirtithe ar an Ardán / Milliún Aistear Paisinéirí

Timpistí Ardáin a tharla do Chustaiméirí agus Trú Páirtithe

Méadú níos suntasaí is ea 6% agus is dúshlán bonneagair é an t-ardán traenacha: tá foireann tionscaddail speisialta i bhfeidhm chun réitigh fhéideartha a mheas chun sábháilteacht an ardáin a fheabhsú.

Tháinig laghdú beag ar líon na gCásanna ina ndeachthas thar Chomhartha ar bhealach Contúirteach (TCCanna) cé gur treocht réidh atá i gceist tríd is tríd. Tabharfaimid aghaidh air sin trí réimsí fócais lena n-áirítear tosca daonna (d'fhostaigh an chuideachta speisialtóirí tionscail ina leith sin), measúnuithe riosca, méadú ar líon na n-acmhainní maoirseachta – atá ag teastáil i bhfianaise líon méadaithe na dtiománaithe nua atá á gcur faoi oiliúint – tacaíocht ó oiliúnóirí agus scrúdaitheoirí chun scrúdú a dhéanamh ar threochtaí oibríochtúla atá ag teacht chun cinn agus ar fheidhmíocht na ndaoine faoi oiliúint, agus tionscnaimh eile.

Tá méadú 41% tagtha ar líon na gcásanna iompraíochta frithshóisialta: cé gur fhág múscailt feasachta gur tháinig feabhas ar an tuairisciú ina leith sin, is cúis imní é an treocht sin don chuideachta, dá fostaíthe agus do chustaiméirí araon. Cé go dtarlaíonn formhór mór na dturas gan trioblóid ar bith, táimid ag dul i ngleic leis an treocht sin atá ag dul in olcas. Chomh maith le cur leis na hacmhainní slándála, in 2019 d'earcaigh Iarnród Éireann iarCheannfort Gardaí chun comhairle straitéiseach a chur ar an gcuideachta faoi thionscnaimh, agus chun rannpháirtíocht agus comhpháirtíocht réamhghníomhach leis na Gardaí a fheabhsú tuilleadh. Seoladh an tseirbhís rabhaidh téacsanna don DART ionas go bhféadfadh custaiméirí cásanna iompraíochta frithshóisialta a thuairisciú gan aird a dhíriú orthu féin, agus cuirfeadh an tseirbhís sin i bhfeidhm ar línte traenach eile.

€25m

Le hinfheistiú i Europort Ros Láir chun borradh a chur faoin ngnó agus áiseanna an chalafoirt a fheabhsú

Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh (ar lean)

Ár gCustaiméirí

Arís eile in 2019, chomhlíonamar agus sháraíomar ár spriocanna oibleagáide seirbhíse poiblí ar gach bealach a bhfreastalaímid air, agus baineadh amach poncúlacht 95% ar sheirbhísí idirchathrach, seirbhísí DART agus seirbhísí comaitéireachta.

Fuarthas ioncam níos airde ná riamh agus freastalaíodh ar líon ní ba mhó paisinéirí ná riamh ar fud na seirbhísí idirchathrach, na seirbhísí Comaitéireachta agus na seirbhísí DART. Méadú 6% go €234 milliún a bhí i gceist i gcás an ioncaim agus méadú 4.6% go 50.1 milliún aistear i gcás líon na n-aistear paisinéirí.

Lean gníomhaíocht tráchtála na cuideachta ag tacú leis an bhfás i bpríomhdheighleoga den mhargadh.

- Mar thoradh ar fheachtais mhargáíochta agus ar bhearta maidir le bainistíocht ioncaim, tháinig méadú 23% ar an ioncam ó fhoinsí ar líne, go €66 mhilliún, sin an leibhéal is airde fós.
- Tháinig méadú 4% ar ioncam TaxSaver go dtí buaicleibhéal €35.4 milliún mar gheall ar chuideachtaí nua a bheith ag clárú agus mar go raibh na cuideachtaí a bhí cláraithe cheana ag fás.
- De bharr feachtais mhargáíochta i measc mac léinn, tháinig méadú 9% ar an ioncam uathu arís eile, go €22.4 milliún, an t-ioncam ba mhó a fuarthas riamh.

Sa mhonatóireacht neamhspleách a rinneadh thar ceann Iarnród Éireann ar Shástacht Chustaiméirí, tuairiscíodh go raibh leibhéal sástachta foriomlán 94% fós ann i measc na gcustaiméirí.

I measc na dtionscnamh ar tugadh fúthu chun feabhas a chur ar an tseirbhís a sholáthraímid do chustaiméirí a bhfuil mallachar gluaiseachta nó lagú céadfach orthu, bhí seoladh na struchtúr chun an DART, seirbhísí Mhá Nuad agus Seirbhísí Comaitéireachta an Tuaiscirt a bheith inrochtana, lena chinntiú gur túsce a thabharfar cúnamh do dhaoine agus gur lú an tréimhse fógra a bheidh ag teastáil chun taistil.

Tá Oifigigh Seirbhíse do Chustaiméirí fós á gcur ag obair ar na traenacha ar sheirbhísí idirchathrach, rud atá ag cur feabhas ar eispéireas na bpaisinéirí agus a fhágann gur fearr an rochtain ar an traenín a bhíonn ag custaiméirí a bhfuil mallachar gluaiseachta nó lagú céadfach orthu.

Chomh maith leis sin, sheol an fhoireann tráchtála feachtas margáíochta nuálach i mbliana ar an láithreán gréasáin peaktimer.ie, trína gcuirtear custaiméirí ar an eolas faoi cé chomh plódaithe atá an DART ionas gur féidir leo siúd nach gá dóibh taisteal ag am socraithe roghanna eolasacha a dhéanamh maidir leis na seirbhísí is gnóthaí.

Lastas

Áiríodh iad seo a leanas i measc príomhthráchtanna lastas na Cuideachta in 2019:

- Mian since ó Mhianaigh na Teamhrach chomh fada le Calafort Bhaile Átha Cliath
- Traenacha coimeádán ó Bhéal an Átha chomh fada le Calafort Bhaile Átha Cliath
- Traenacha a iompraíonn adhmaid ó Chontae Mhaigh Eo chomh fada le Port Láirge.

Ba é an t-ioncam iomlán ó lastas ná €8.1m, as ar tháinig €3.9m ón tSeirbhís Iarnróid agus €4.2m ón Aonad Lastais (Navigator). San iomlán, ba é 71.6 milliún líon iomlán na dtonnaí a iompraíodh aon chiliméadar amháin.

Táimid fós dírithe go tréan ar lastas iarnróid a chur chun cinn agus borradh a chur faoi. Ag obair dúinn leis na príomhpháirtithe leasmhara go léir, sainiúidh deiseanna chun lastas iarnróid a fhorbairt agus a fhás sna blianta amach romhainn. Tá Iarnród Éireann tiomanta do bhorradh a chur faoi ghnó an lastais iarnróid, agus díreofar ar an luach tráchtála, comhshaoil agus eacnamaíoch is féidir le lastas iarnróid a sholáthar sna blianta amach romhainn, agus forbróidh an chuideachta plean straitéiseach nua i dtaobh lastais in 2020 i gcomhpháirtíocht le páirtithe leasmhara.

D'éirigh go geal arís eile in 2019 le hAonad Lastais Iarnróid Éireann, ar sainghné dá chuid oibre é páirteanna carranna a bhailiú agus a dháileadh. Bhí feidhmíocht an ghnó sin ina measc siúd ab fhearr san Eoraip san earnáil sin – seachadadh 98.7% de na horduithe in am ar fud oileán na hÉireann.

Europort Ros Láir

Is é Europort Ros Láir an ceathrú calafort is mó in Éirinn ó thaobh an tonnáiste foriomlán a láimhseáiltear, agus is é an dara calafort is mó é i dtaobh thrácht Ro-Ro agus líon na bpaisinéirí. Feidhmítear an calafort mar rannán de chuid Iarnród Éireann, agus is é Iarnród Éireann an tÚdarás Calafóirt i gcomhair Europort Ros Láir. Ioncam €9.3 milliún a rinneadh in 2019 i leith Europort Ros Láir.

I ndiaidh athbhreithniú straitéiseach ar Europort Ros Láir, tá Iarnród Éireann tiomanta d'infheistíocht nach beag a dhéanamh chun an calafort a fhorbairt sna 10 mbliana atá romhainn. Tá deiseanna aitheanta ag Iarnród Éireann don chalafort maidir le húsáid níos fearr a bhaint as an acmhainn atá ar fáil, cur lena éifeachtúlacht agus díriú ar earnálacha sonracha, agus na buntáistí a bhaineann le rochtain gan phlódú ar mhargáí na hEorpa agus na Ríochta Aontaithe araon á gcur chun cinn an tráth céanna. Tá sé beartaithe plean infheistíochta €25 milliún a chur i bhfeidhm thar cúig bliana chun an gnó a mhéadú agus chun áiseanna an chalafoirt a fheabhsú. Táimid ag obair le páirtithe leasmhara lena chinntiú go mbeidh an calafort in ann deiseanna an Bhreiteimeachta a thapú agus dúshláin an Bhreiteimeachta a shárú, ós rud é go mbainfidh an-tábhacht le hacmhainneacht agus suíomh straitéiseach an chalafoirt sa chás ina n-imeodh an Bhreiteain as an Aontas Eorpach.

Le linn 2019, chuir Europort Ros Láir, ag obair dó i gcomhar leis na príomhghníomhaireachtaí stáit go léir, pleananna ullmhúcháin iomlána i gcomhair an Bhreiteimeachta chun feidhme ag an gcalafort, lena n-áirítear na saoráidí a thógáil a bheidh de dhíth i gcomhair Pointí Cigireachta Teorann. Agus aitheantas á thabhairt do thábhacht an chalafoirt mar phríomhshócmhainn straitéiseach don Oirdheisceart agus do mhórgheilleagar na hÉireann, críochnaíodh Máistirplean an Chalafoirt, earcaíodh príomhphearsana i róil Tráchtála agus Oibríochtaí a bhfuil sé de phríomhchúram orthu deiseanna gnó a choinneáil agus deiseanna nua a thapú, agus cuireadh feabhas ar chórais agus ar shaoráidí faisnéise do chustaiméirí ag an gcalafort.

Ár nGréasán

Ba iad na foinsí ioncaim do ghnó an Bhainisteora Bonneagair i leith na bliana 2019: Maoiniú faoin gConradh Ilbhliantúil ón Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt agus muirir rochtana rianta/stáisiúin ó gach Gnóthas Iarnróid a d'úsáid an gréasán, lena n-áirítear na seirbhísí lastais go léir agus na seirbhísí go léir do phaisinéirí. Fuarthas €293m san iomlán i leith na bliana 2019 agus soláthraíodh na haschuir go léir a bhí réamh-mheasta. Bhí cuid de na buntáistí a bhain leis an obair sin le sonrú sa laghdú ar an achar ama a thóg aistir agus nuair a baineadh amach spriocanna feidhmíochta i leith seirbhísí paisinéirí.

Dul chun cinn i rith 2019

Conradh Ilbhliantúil 2020-2024: Tugadh chun críche athbhreithniú comhpháirteach (an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt, IÉ agus an Coimisiún um Rialáil Iarnróid) a rinneadh ar chonradh ilbhliantúil 2014-2018 agus cheadaigh an Rialtas conradh ilbhliantúil nua cúig bliana (2020-2024) lena n-áirítear maoiniú ón Státchiste ar leor é chun an leibhéal seasta is gá a bhaint amach ó thaobh an bonneagar a chothabháil agus a athnuachan, rud atá ag leanúint leis an tiomantas ó 2019. Is maith an rud é sin toisc nár leor leibhéal an mhaoinithe sheasta stáit a bhí ar fáil le linn an chonartha ilbhliantúil (2014-2018) roimhe seo.

Infheistíocht Chaipitiúil: Bunaíodh rannóg nua Infheistíochta Caipitiúil chun an clár infheistíochta caipitil a chur chun feidhme faoin bPlean Forbartha Náisiúnta. Rinneadh dul chun cinn nach beag maidir le hacmhainní a chur ar fáil don rannóg chun an mórchlár forbartha a chur chun feidhme, lena n-áirítear cur i bhfeidhm céimnithe an Chláir um Leathnú an DART. Dámhadh conarthaí chun 41 carr iarnróid a sholáthar don tseirbhís idirchathrach – chun tosú ag neartú na seirbhísí atá ann cheana in 2021 – agus chun bonneagar líne Mhá Nuad a dhearadh.

Glanadh Ballasta: Rinneadh athnuachan ar 20.6 míle den rian in 2019, le linn an 6ú bliain den chlár seo, rud a fhágann go bhfuil an obair sin curtha i gcrích maidir le 137.2 míle den rian anois. Is féidir a bheith ag súil leis gur mó i bhfad is féidir brath ar na seirbhísí paisinéirí dá bharr sin agus gur lú an t-achar ama a thógfaidh na haistir ar líne Chorcaí. Rachaidh an obair chun tairbhe línte friothálacha go Corcaigh freisin.

Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh (ar lean)

Oibreacha Tógála: Tugadh chun críche an dara hardán ag Acomhal Luimnigh agus tosaíodh á úsáid ag deireadh mhí Lúnasa. Fágfaidh sé sin go laghdófar an t-achar ama a thógann aistir ar sheirbhísí go Corcaigh, Luimneach agus Trá Lí. Leanadh den obair i rith na bliana ar dhíon nua a chur ar Stáisiún na bPíarsach, ar cuireadh an seandíon air i lár na 1800í. Tá an tionscadal sábháilteachta ríthábhachtach sin le bheith críochnaithe i Ráithe 2, 2020.

Inrochtaineacht: Le linn na bliana rinneadh dul chun cinn maidir le dearadh agus pleanáil le haghaidh inrochtaineacht fheabhsaithe ag roinnt stáisiún tosaíochta, agus líon na bpaisinéirí agus riachtanais oibríochta á gcur san áireamh. Cuireadh tús le hoibreacha i stáisiún Cheatharlach i Ráithe 4. A bhui le maoiniú faoin gConradh Ilbhliantúil, beimid in ann dlús a chur leis na hoibreacha i rith ré an chonartha.

Ionad Náisiúnta Rialaithe Traenacha: Tugtha chun críche in 2019, a bheag nó a mhór, an próiseas tairisceana chun an Córas Bainistíochta Tráchta a sholáthar agus chun an foirgneamh a thógáil. Tá dámhachtainí tairisceana beartaithe go luath in 2020.

Oibreacha ar Chomharthaí: Cuireadh tús le hoibreacha ullmhúcháin i gcomhair comharthaí nua i gCorcaigh in 2019 agus tógfaidh sé thart ar dhá bhliain an tionscadal a thabhairt chun críche.

Crosairí Comhréidhe: Tugadh isteach córais rabhaidh d'úsáideoirí na gcrosairí comhréidh ag roinnt crosairí arb iad an pobal féin a oibríonn iad. Suiteáladh seacht gcinn acu in 2019 agus déanfar iad a choimisiúnú go luath in 2020. Ina theannta sin, dúnadh 11 chrosaire comhréidh i rith na bliana mar chuid de thionscnamh ilbhliantúil atá ar bun chun fáil réidh le crosairí comhréidh.

Ár gCuid Fostaithe

Gach lá, bíonn breis is 4,000 duine ag obair le chéile chun seirbhís den scoth a sholáthar do chustaiméirí agus chun tionscadail a fhorbairt sa chaoi is go mbeidh an t-iarnród in ann cur go mór le córas iompair inbhuanaithe sa tír seo. Mar chuideachta, bímid seasta ar ár ndícheall ag forbairt na bhfostaithe trí dheiseanna forbartha nuálacha nua i ngach réimse den ghnó.

Forbairt agus Earcaíocht Daoine

Coinníodh leis an gclár Forbartha Daoine i rith 2019 agus soláthraíodh modúil nua i réimsí an Chultúir Sábháilteachta agus na Bainistíochta Feidhmíochta. Ina theannta sin, thugamar isteach modúl spreagúil nua atá dírithe ar chomhar praiticiúil a chothú le bainisteoirí, agus dhírigh na ceannairí ceardchumainn ar an tiomantas atá de dhíth chun uailmhianta iomlána na Straitéise 2020-2027 a chomhlíonadh agus an sprioc 75 milliún aistear paisinéirí a bhaint amach faoi 2025.

Sheolamar an clár dár gcuid um Mná i mBun Ceannaireachta in 2019 freisin, rud a léiríonn an tiomantas leanúnach atá againn don Chlub 30%. Ba bhliain í freisin inar sholáthraíomar an clár Ardchumais agus clár na nIarchéimithe i rannóga eile dár ngnó mar chuid den Straitéis Bainistíochta Tallainne fhadtéarmach atá againn. D'éirigh go geal arís eile leis an bpróiseas a reáchtálar chun printísigh a earcú agus thugamar faoin bhfeachtas earcaíochta seachtraí is mó riamh chun tiománaithe traenach a fhostú le hIarnród Éireann. Chuir 27,000 duine isteach ar na poist sin.

Iarnród Éireann agus an Inbhuanaitheacht

Tá an beartas iompair inbhuanaithe dírithe go tréan ar aistriú córa iompair a bhaint amach, ón gcarr príobháideach go hiompar poiblí, chun cur i gcoinne an bhrú tráchta atá ag dul in olcas agus cur i gcoinne an drochtionchair a imrítear ar an gcomhshaol mar gheall go mbímid ag brath go mór ar an gcarr. Cuid lárnach den bheartas pleanála iompair is ea an t-aitheantas go bhfuil ról ar leith ag an iarnród maidir le tiománaithe a mhealladh chuig seirbhísí iompair phoiblí, i bhfianaise acmhainn na córa iompair sin agus é a bheith bunaithe ar rith deighilte.

Is mó i bhfad ná sin, áfach, atá i gceist leis an inbhuanaitheacht ná na cúinsí comhshaoil sin amháin, lena n-áirítear san earnáil iompair. Cuireann córais iompair inbhuanaithe, agus ról lárnach ag an iarnród iontu, le cáilíocht na beatha trí thrí cholún idirghaolmhara:

- Cuidiú le geilleagar níos éifeachtaí a chruthú,
- Cuimsiú sóisialta a fheabhsú, agus
- An tionchar ar an gcomhshaol a laghdú.

Cuimseoidh Iarnród Éireann prionsabail inbhuanaitheachta i bhforbairt agus i bhfeidhmiú a sheirbhísí agus a ghréasáin iarnróid, agus ar an gcaoi sin rannchuideoidh sé le héifeachtúlacht an gheilleagair agus le folláine shóisialta, agus leis an gcomhshaol a chosaint, a athshlánú agus a fheabhsú do na glúnta atá le teacht. Tacaíonn an beartas seo le roinnt príomhchreataí pleanála réigiúnacha/náisiúnta agus cinn AE/ idirnáisiúnta agus tá sé comhtháite iontu, agus tá sé ailínithe le Beartas Inbhuanaitheachta Ghrúpa Clí, atá bunaithe ar na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe a chomhaontaigh na Náisiúin Aontaithe in 2015.

Chomh maith leis sin, shínigh an chuideachta an Gealltanais Ísealcharbóin atá tugtha ag *Business in the Community Ireland*, atá dírithe ar ídiú fuinnimh a laghdú 50% faoi 2030, rud atá ag teacht freisin leis an bPlean Gníomhaíochta ar son na hAeráide atá i bhfeidhm sa tír seo.

Iarnród Éireann – Cúrsaí Inbhuanaitheachta in 2019

D'iompair Iarnród Éireann an líon paisinéirí is airde riamh in 2019: rinneadh breis agus 50 milliún aistear paisinéirí. Chomh maith le líon na bpaisinéirí a bheith ag dul i méid, rinne Iarnród Éireann dul chun cinn i dtreo a chuid spriocanna aeráide a bhaint amach trí bhearta éagsúla éifeachtúlachta fuinnimh. Cuireadh clár cuimsitheach bainistíochta dramhaíola ar bun chun tomhaltas agus táirgeadh freagrach a chinntiú agus cuireadh straitéis nuálach bithéagsúlachta i bhfeidhm chun an caipiteal nádúrtha a fhorbairt feadh an ghréasáin iarnróid agus sna stáisiúin.

I measc na n-éachtaí i mbliana tá siad seo a leanas:

- Thit na hastaíochtaí iomlána CO₂ go 148,500 tonna i leith na bliana 2019. Agus blianta roimhe sin san áireamh, is ionann é sin agus 81,500 tonna CO₂ a seachnaíodh in aghaidh na bliana ar an meán i gcomparáid le bunlíne na bliana 2006 (35%).
- Tháinig méadú 5.1% ar líon iomlán na gcliméadar a thaistil paisinéirí de réir mar a leathnaíodh an acmhainn chun freastal ar éileamh ó phaisinéirí.
- Tháinig laghdú beagnach 40% ar an úsáid fuinnimh iomlán (MW san uair) in aghaidh an phaisinéara ó 2006.
- Cuireadh tús leis an tuairisciú ar astaíochtaí gás ceaptha teasa faoi scóip 3.
- Faoi chlár laghdaithe fuinnimh le haghaidh teasa agus solais agus seirbhísí eile, baineadh amach laghdú 2.7% ar an ídiú leictreachais.
- Tugadh isteach Giarbhosca ZF i gcomhair traenacha díosail ilaonad ar charranna iarnróid idirchathrach agus tosaíodh ag baint leas as Breiseán Breosla *Envirox* chun ídiú breosla a laghdú.
- Tosaíodh ag suiteáil tiomáint hibrideach sna carranna iarnróid ar an tseirbhís idirchathrach, chun úsáid an díosail agus astaíochtaí uaidh a laghdú. Fuair an tionscadal maoiniú €15 milliún ón gCiste Gníomhaíochta ar son na hAeráide.
- Leanadh leis an gclár chun soilse a athnuachan, agus suiteáladh soilse nua atá tíosach ar fhuinneamh.
- Ordaíodh 18 bhfeithicil leictreacha san iomlán le haghaidh seirbhísíú bonneagair.
- Tugadh chun críche an phleanáil agus an dearadh le haghaidh rochtain fheabhsaithe ar sheirbhísí i stáisiúin tosaíochta.
- Tosaíodh ag cur díon nua ar Stáisiún an Phiarsaigh. Ba i lár na 1800í a cuireadh an seandíon air. Leis sin, tá oidhreacht shócmhainní na cuideachta á cosaint.

Obair i dtaobh an chomhshaoil:

- Cur chun feidhme Córais Bainistíochta Comhshaoil i leith ISO14001.
- Íoslághdú agus diúscairt dramhaíola.
- Ráta athchúrsála feabhsaithe agus é ar leibhéal 73% anois.
- Bearta maolaithe torainn do láithreáin tógála.
- Feabhas ar chaighdeán an aeir sna stáisiúin.
- Laghdú ar úsáid lotnaidicídí; cosaint gnáthóg agus rialú speiceas ionrach.
- Cláir pailneoirí á gcur i bhfeidhm i ndeich Stáisiún mar chuid den Phlean Uile-Éireann um Pailneoirí

Cúrsaí Comhshaoil

Is gá maolú a dhéanamh ar an tionchar a bhíonn ag oibríochtaí agus obair chothabhála Iarnród Éireann ar an gcomhshaoil chun féachaint chuige go mbeidh an gréasán iarnróid inbhuanaithe. Mar a sonraíodh i mBeartas Comhshaoil IÉ, tá freagracht ar Iarnród Éireann ó thaobh tionchar na ngníomhaíochtaí ar an gcomhshaoil a íoslághdú, a mhéid is indéanta, agus tomhaltas acmhainní nádúrtha a laghdú. I measc na dtionscnamh comhshaoil leanúnach atá ar bun, tá siad seo a leanas:

- Íoslághdú dramhaíola agus diúscairt cheart.
- Seanláithreáin bhreosla a dhí-éilliú agus cleachtas bhreosla fheabhsaithe.
- Bearta maolaithe torainn do láithreáin tógála agus i leith oibríochtaí tógála.
- Feabhas ar chaighdeán an aeir sna stáisiúin.
- Laghdú ar an úsáid a bhaintear as lotnaidicídí.
- Gnáthóga a chosaint agus speicis ionracha a rialú.

An tionchar is mó a d'imir an chuideachta ar an gcomhshaoil, tagann sé ón bPríomh-Rannóg Innealtóireachta Meicniúla agus ón bPríomh-Rannóg Innealtóireachta Sibhialta. Chun an tionchar sin a bhainistiú, tá Córais Bainistíochta Comhshaoil curtha i bhfeidhm ag an dá rannóg, agus tá sé deimhniú go seachtrach go bhfuil na córais sin ag teacht le caighdeán idirnáisiúnta ISO14001.

Is príomhpháirtí leasmhar é Iarnród Éireann sa Phlean Uile-Éireann um Pailneoirí agus tá obair ar siúl chun an bithéagsúlacht agus rialú freagrach fásra a chur chun cinn ag stáisiúin agus le taobh na rianta ar fud an ghréasáin. Tá pleananna pailneoirí i bhfeidhm in áiteanna éagsúla; agus tá pleanáil maidir le bláthanna fiáine agus tírdhreachú i bhfeidhm ag láithreáin lena n-áirítear Stáisiún Heuston agus Stáisiún Inse Chór.

I measc na gclár nuálach bithéagsúlachta atá beartaithe tá scéimeanna chun plandaí dúchasacha a chur agus scéimeanna chun tírdhreachú a dhéanamh, agus tá tionscadail ar bun a bhaineann le túir don ghabhlán gaoithe agus neadacha na scréachóige reilige.

Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh (ar lean)

Léirítear thíos próifíl ídithe fuinnimh (MWh) Iarnród Éireann:

Bliain	B 2006	B 2010	B 2016	B 2018	B 2019	
Ola dhíosail le haghaidh feithiclí a tharraingt	670,300	465,900	429,000	445,500	460,100	3.3%
Leictreachas le haghaidh feithiclí a tharraingt	35,400	26,700	24,500	26,200	27,700	5.6%
Breosla i gcomhair feithiclí bóthair	13,400	16,600	15,700	15,000	14,700	(2.2%)
Leictreachas le haghaidh cuspóirí eile	31,000	39,000	36,900	37,000	35,800	(3.3%)
Gás don téamh	18,500	16,300	8,700	9,000	9,300	2.7%
Úsáid Fuinnimh iomlán MWh	768,600	564,500	514,700	532,800	547,600	2.8%
	100%	73%	67%	69.3%	71.2%	
Iomlán na nAstaíochtaí CO₂ ('000 tonna)	230.0	164.6	146.0	144.5	148.5	
Paisinéirí M km	1,872	1,678	1,990	2,281	2,399	5.1%
	100%	90%	106%	122%	128%	
Úsáid Fuinnimh iomlán MWh in aghaidh 10,000 km a thaistil Paisinéirí	4.03	3.27	2.59	2.34	2.28	(2.3%)
	100%	81%	64%	58%	57%	
Traenacha M km	18.2	17.7	18.4	18.88	19.26	2.0%
	100%	97%	101%	104%	106%	
Úsáid Fuinnimh iomlán MWh in aghaidh 100 km Traenach	4.14	3.10	2.80	2.82	2.84	0.7%
	100%	75%	68%	68%	68%	
Líon na gCuntas Leictreachais (MPRN)	390	571	614	617	635	
	100%	146%	157%	158%	158%	
Costas Fuinnimh bunaithe ar Ola Dhíosail	0.34	0.54	0.74	0.56	0.54	(2.8%)
	100%	159%	218%	163%	163%	

Nótaí mínithe:

Tháinig méadú ar an méid fuinnimh a ídíodh le haghaidh tarraingthe mar gheall gur cuireadh leis na seirbhísí DART agus na seirbhísí comaitéireachta DMU (traenacha díosail ilaonad) i mBaile Átha Cliath, i gCorcaigh agus i Luimneach.

Léiríonn méaduithe ar líon na n-aistear paisinéirí mar fheabhas ar an éifeachtúlacht arna thomhas mar "**Úsáid fuinnimh MWh in aghaidh gach 10,000 km a thaistil Paisinéirí**".

Nóta 1: Díosal i gcomhair Tarraingthe

Tháinig méadú 3.3% ar an méid díosal a ídodh tráth ar tháinig méadú 5.4% ar líon na gciliméadar a thaistil paisinéirí i gcomparáid le figiúr na bliana 2018, i gcomhréir le méadú foriomlán 5.1% ar líon na bpaisinéirí ar fud na seirbhísí go léir. Tháinig feabhas dá bharr sin ar an éifeachtúlacht fuinnimh (Úsáid Fuinnimh iomlán MWh in aghaidh gach 10,000 km a thaistil paisinéirí) i gcomparáid le 2018.

Tháinig méadú 2.0% ar líon na gciliméadar traenach de bharr seirbhísí breise a bheith curtha leis an sceideal chun freastal ar an éileamh a bhíonn seasta ag dul i méid.

Tháinig laghdú 0.7% ar éifeachtúlacht, arna tomhas de réir ídiú fuinnimh in MWh i leith gach 100 ciliméadar a thaistil na traenacha.

Tháinig méadú 0.9% ar líon na gciliméadar a chlúdaigh na traenacha díosail ilaonad agus iad i mbun seirbhíse, mar gheall gur tugadh isteach na seirbhísí breise seo a leanas.

Tháinig laghdú 17% ar an úsáid a bhaintear as innill ar sheirbhísí lastais mar gheall ar an laghdú ar an éileamh ar iompar lastais.

Nóta 2: DART

Tháinig méadú 11.9% ar fhigiúr na bliana 2018 i leith ciliméadair thraenach an DART mar gheall gur tugadh isteach an tráthchlár 10 nóiméad ó Mheán Fómhair 2018 ar aghaidh, agus tháinig méadú 5.6% ar an méid fuinnimh a ídodh dá réir.

Tháinig méadú eile 3.0% ar líon na gciliméadar a thaistil paisinéirí ar an DART in 2019.

Nóta 3: Bóthar

Tá laghdú 2.2% tagtha ar an méid breosla a úsáidtear ar na bóithre. Is é an chúis is mó leis sin ná go bhfuil feithiclí níos éifeachtúla á gcur in ionad seanfheithiclí agus gur cuireadh i bhfeidhm córas teileamaitice den chéad uair.

Nóta 4: Leictreachas

Tháinig laghdú 2.7% ar an méid leictreachais a ídodh i gcomhair sócmhainní seasta (foirgnimh, an córas comharthaíochta, an córas teileachumarsáide) in 2019. Tháinig méadú ar líon na bpointí soláthair (pointí méadraithe) ó 618 go 635.

Tá clár leanúnach a bhfeidhm chun laghdú a dhéanamh ar an méid fuinnimh a ídítear ar theas agus solas agus seirbhísí eile.

Is mó an méid leictreachais atá á ídiú an tráth céanna mar gheall ar uathobriú níos mó a bheith á dhéanamh – raidió traenach, crosairí comhréidhe uathobríocha – agus mar gheall ar ghníomhaíocht mhéadaithe.

Nóta 5: Gás

Tháinig méadú 2.7% ar an méid gáis a úsáideadh i gcomparáid le 2018.

Nóta 6: Foriomlán

Tá méadú 2.8% tagtha ar an úsáid fhoriomlán fuinnimh: 89% i leith an díosail i gcomhair tarraingthe, 9% i leith an leictreachais i gcomhair tarraingthe, agus 2% i leith an gháis.

Nóta 7: Km a thaistil paisinéirí

Tháinig méadú 5.1% ar líon na gciliméadar a thaistil paisinéirí i gcomparáid le méadú 2.8% san iomlán i dtaobh úsáid fuinnimh.

Nóta 8: Km a chlúdaigh traenacha

Tháinig méadú 2.0% ar líon na gciliméadar traenach, as ar eascair laghdú 0.7% ar an éifeachtúlacht.

Tabhair faoi deara nach léirítear carráistí breise a chuirtear le traenacha díosail ilaonad i líon an ciliméadar traenach – bíonn an luach sin seasmhach agus tá sé neamhspleách ar fhad na traenach.

Nóta 9

Tháinig laghdú ar chostas an fhuinnimh i gcás an gháis (9.8%), an leictreachais (8%) agus na hola breosla (2.8%).

Tabhair faoi deara go bhfuil nasc díreach idir praghsanna leictreachais agus margaí gáis, atá ag trádáil ar an leibhéal is ísle le 10 mbliana anuas.

Déantar ceannacháin díosail a réamhfháil ionas go léiríonn na praghsanna an praghas fáilithe, agus ní an ‘prap-phraghas’.

Ár bPobal Féin

Tá Iarnród Éireann agus ár gcuid seirbhísí fite fuaite i saol an phobail ar fud na tíre go léir. Inár gcáil mar dhea-shaoránach corparáideach, leanfaimid orainn ag tacú le réimse leathan tionscnamh a théann chun tairbhe ár gcustaiméirí agus an phobail i gcoitinne. Ina measc siúd tá siad seo a leanas:

Mar gheall ar chásanna féinmharaithe agus féinghortaithe ar an ngréasán, tá an tacaíocht don mheabhairshláinte agus don fholláine fós ina cuid lárnach den straitéis atá againn maidir le Freagracht Shóisialta Chorporáideach. Tacaímid le Cycle against Suicide agus is muid atá inár bpríomhurrathóir air anois; leanamar lenár dtacaíocht do thionscnamh an Ribín Ghlais i rith mhí na Bealtaine agus, faoinár gcomhpháirtíocht leanúnach leis na Samáraighe, tugaimid tacaíocht dár gcomhghleacaithe agus do chustaiméirí.

Leanaimid orainn ag tacú leis na healaíona agus leis an léiriú ealaíonta trínár gcomhpháirtíocht le compántas amharclannaíochta Fishamble; suiteálacha ealaíne sráide i gCill Bharróg, Cois Bá agus Staidiam Aviva; agus na tionscnaimh atá againn faoina gcuirtear pianó ar fáil in áiteanna poiblí, tionscnamh a seoladh i gCorcaigh agus i Luimneach in 2019 agus an bhfuil an-éileamh ag an bpobal air.

Jim Meade

An Príomhfheidhmeannach

Tá an-bhithéagsúlacht go deo le sonrú inár dtimpeallachtaí iarnróid agus inár stáisiúin, ar minic nach bhfuil a macasamhail le feiceáil in aon áit eile. Tá an Plean Uile-Éireann um Pailneoirí sínithe ag Iarnród Éireann.

Stiúrthóirí agus Faisnéis Eile

Stiúrthóirí

An tUasal F. Allen (*Cathaoirleach*)
S. Byrne Uasal
C. Griffiths Uasal
D. Guinan Uasal
V. Little Uasal
An tUasal M. McGreevy
An Dr. P. Mulholland
S. Roarty Uasal
An tUasal T. Wynne

An Príomhfheidhmeannach

An tUasal J. Meade

Rúnaí

G. Finucane Uasal

Oifig Chláraithe

Stáisiún Uí Chonghaile
Sráid Amiens
Baile Átha Cliath 1

Teileafón: +353 1 836 3333

Facs: +353 1 836 4760

Láithreán Gréasáin: www.irishrail.ie

Uimhir Chláraithe: 119571

Iniúcháirí

Deloitte Ireland LLP
Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúcháireachta Reachtúla
Áras Deloitte & Touche
Ardán Phort an Iarla
Baile Átha Cliath 2

Bord Stiúrthóirí

Frank Allen

Comhairleoir neamhspleách airgeadais is ea Frank Allen, a thugann comhairle ar infheistíocht i mbonneagar agus in oibríochtaí i ngeilleagair atá á bhforbairt nó á n-athrú den chuid is mó. Bhí sé ina Phríomhfheidhmeannach ar an nGníomhaireacht um Fháil Iarnród ó 2002 go 2012 agus roimhe sin bhí sé ina Cheann um Airgeadas Bonneagair ag KBC Bank agus bhí sé ag obair don Bhanc Domhanda in Washington DC. Tá céimeanna bainte amach aige ó Choláiste na hOllscoile, Corcaigh agus ó Institiúid Teicneolaíochta Massachusetts. Tá sé ina chathaoirleach ar Chumann Tithíochta Depaul.

Suzy Byrne

Is Bainisteoir Réigiúnach sa Seirbhís Náisiúnta Abhcóideacht ar son Lucht Míchumasaithe í agus comh-chathaoirleach Lucht Míchumasaithe na hÉireann í. Is scríbhneoir agus craoltóir Suzy freisin agus tá BA i Socheolaíocht agus Beartas Sóisialta aici. Is comhalta boird ag Comhairle um Chearta an Duine í agus comhairleoir seachtrach í ag Ciste Comhionannais Rethink Ireland.

Carolyn Griffiths

Tá Carolyn Griffiths ina Comhalta d'Acadamh Ríoga na nInnealtóirí agus d'Institiúid na nInnealtóirí Meicniúla (IMechE). Is iar-Uachtarán ar Institiúid na nInnealtóirí Meicniúla í agus ina comhalta reatha ar Bhord na Comhairle Innealtóireachta ó 2014-2020 í. Is Stiúrthóir Neamhfheidhmeannach í ar AESSAL Engineering Teo, tá sí ina Scrúdaitheoir Seachtrach don MSc Innealtóireachta agus Comhcheangail Córais Iarnróid Ollscoil Bhirmingham agus tá sí ina Cathaoirleach ar an Ghrúpa Iarnróid laistigh den Chomhairle Parlaiminteach um Shábhailteacht Iompair. Tá an-taithí aici ar an tionscal iarnróid tar éis di a bheith ag obair in earnálacha éagsúla sa Ríocht Aontaithe, i Singeapór, sa Ghearmáin agus sa tSualainn. Sa dá phost ba dhéanaí inar fhóin sí, bhí sí ina Leas-Uachtarán Sinsearach ar chuideachta ilnáisiúnta agus ina Príomhchigire sa Bhrainte um Imscrúdú ar Thimpistí Iarnróid sa Ríocht Aontaithe, eagraíocht a raibh sí féin páirteach ina bunú. Bhronn Ollscoil Cranfield Dochtúireacht Oinigh uirthi in 2013 as a cuid éachtaí sa tionscal iarnróid agus as an gcion atá déanta aici sa tionscal sin.

Denise Guinan

Ceapadh Denise Guinan chuig Bord CIÉ in Iúil 2018 faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontar Stáit), 1977 go 2001, agus chuig bord Iarnród Éireann ag an am céanna. Chuaigh sí isteach i ngrád cléireachais Bus Átha Cliath i 1989 agus oibríonn sí i nGaráiste na Rinne. Is ball den Cumann Fhostaithe Iompair agus Tuarastail í.

Valerie Little

Chuaigh Valerie Little ar scor ó BSL tar éis di a bheith ag fónamh i roinnt post ardbhainistíochta, lena n-áirítear Bainisteoir Acmhainní Daonna le haghaidh Aonaid Ghnó mhóra, Ceann na hIníúchóireachta Inmheánaí agus Ceann Chisteán an Ghrúpa. Tá MSc sa Chleachtas Bainistíochta bainte amach ar Valerie agus is cuntasóir cáilithe í. D'fhóin sí mar iontaobhaí i gcomhair ciste pinsean mór agus ar choistí iniúchóireachta éagsúla.

Mal McGreevy

Tháinig Mal McGreevy chuig an mbord in 2015 tar éis dó dul ar scor ón bpost a bhí aige mar Bhainisteoir Ginearálta ar Sheirbhísí Iarnróid le Translink, Iarnróid Thuaiscirt Éireann Teoranta. Tá an-taithí aige san earnáil iompair. Innealtóir Meicniúil is ea Mal, a d'fhóin i bpoist shinsearacha innealtóireachta agus oibríochta i gcuideachtaí bus agus iarnróid ó thosaigh sé le Ulsterbus Teoranta in 1988. Ceapadh ina Bhainisteoir Ginearálta ar Sheirbhísí Iarnróid é in 2004. Bhí sé lárnach in athnuachan flít traenacha Iarnróid Thuaiscirt Éireann, in uasghrádú leibhéal seirbhís custaiméara agus le huimhir paisinéirí a mhéadú os cionn dhá oiread le linn a thréimhse oifige mar Bhainisteoir Ginearálta. Bronnadh MBE ar Mhal i 2012 mar aitheantas ar an mhéid a rinne sé do Iarnróid Thuaiscirt Éireann.

An Dr. Peter Mulholland

Tá taithí breis agus tríocha bliain ag Peter Mulholland ag plé le hAcmhainní Daonna san earnáil phríobháideach agus san earnáil phoiblí. D'éirigh sé as an ról a bhí aige le RTÉ mar Cheann Acmhainní Daonna don Ghrúpa i 2016, tar éis dhá bhliain déag a bheith caite aige ansin. Roimhe sin bhíodh sé ag obair in earnálacha na n-óstán, an árachais agus na baincéireachta agus leis an bhForas Riaracháin. Tá PhD ag Peter ó Choláiste na Tríonóide agus is Comhalta Cairte é den Institiúid Cairte Pearsanra agus Forbartha (CIPD). Bhíodh sé ina Chathaoirleach Náisiúnta agus ina Chisteoir Náisiúnta ar CIPD in Éirinn agus ina Chomhalta d'Institiúid na hÉireann um Oiliúint agus Forbairt. Tá sé ina chomhalta de Chumann Síceolaíochta na Breataine agus tá sé cáilithe sa phróifiliú síciméadrach. Is iarchomhalta é de Choiste Réigiúnach IBEC i mBaile Átha Cliath agus de Choiste Fadhbheathnaitheachta Acmhainní Daonna IBEC. Tá cáilíocht aige maidir le cóitseáil feidhmeannach agus cóitseáil ghnó/phearsanta.

Sarah Roarty

Tháinig Sarah Roarty chuig an mbord i 2019 le céim sa Cheimic. Tá an-taithí ag Sarah sna hearnálacha eolaíochta, teicneolaíochtaleighis agus cógaisíochta ag leibhéal bainistíochta sinsearaí a bhain sí amach i dtionscail den scoth ar fud na hEorpa. Is Bainisteoir um Fhorbairt Fiontraíochta le Action Tuam í faoi láthair. Bhí sí ina Leasuachtarán Bhoird agus ina Cathaoirleach um Iniúchóireacht agus Riosca ag Comhar Creidmheasa Naomh Iarlaith. Is comhalta coiste Iniúchóireachta Comhairle Chontae na Gaillimhe í faoi láthair. Is bunaitheoir agus cathaoirleach ar eagraíocht carthanais cláraithe Angelman Syndrome Ireland í, a chuireann comhdheis, cumhachtú agus inrochtaineacht dóibh siúd a mhaireann le Angelman Syndrome agus a dteaghlach chun cinn.

Tommy Wynne

Ceapadh Tommy Wynne chuig Bord Clí i mí na Nollag 2013 faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontair Stáit), 1977 go 2001 agus chuig bord Iarnród Éireann an tráth céanna. Thosaigh Tommy le hIarnród Éireann mar fhear iosta in 1991 agus thosaigh sé ag obair mar thiománaí traenach in 1994. Tá Ard-Diplóma in Oibríochtaí Iarnróid Idirnáisiúnta ó Glasgow Caledonia University ag Tommy. Faoi láthair tá sé ina Uachtarán ar Rannóg TEAC SIPTU agus ina Chathaoirleach ar an Rannóg um an Earnáil Iompair de chuid SIPTU.

Tuarascáil na Stiúrthóirí

Tá a dtuarascáil bhliantúil á cur i láthair ag na stiúrthóirí de réir a n-oibleagáidí faoi Acht na gCuideachtaí, 2014 agus faoin Acht Iompair (Córas Iompair Éireann a Atheagrú), 1986, i leith na bliana airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2019.

Ráiteas um Fhreagrachtaí na Stiúrthóirí

Tá na stiúrthóirí freagrach as an Tuarascáil Bhliantúil agus na ráitis airgeadais a ullmhú de réir Acht na gCuideachtaí, 2014 agus na rialachán is infheidhme.

Faoi dhlí na gcuideachtaí in Éirinn, ceanglaítear ar na stiúrthóirí ráitis airgeadais a ullmhú i leith gach bliana airgeadais. Faoi dlí sin, chinn na stiúrthóirí na ráitis airgeadais a ullmhú de réir FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann (an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha). Faoi dhlí na gcuideachtaí, ní fhéadfaidh na stiúrthóirí na ráitis airgeadais a cheadú mura bhfuil siad deimhin de go dtugtar léargas fíorcheart iontu ar shócmhainní, dliteanais agus staid airgeadais na cuideachta amhail deireadh na bliana airgeadais agus ar bhrabús agus caillteanas na cuideachta i leith na bliana airgeadais, agus go gcomhlíonann siad Acht na gCuideachtaí, 2014 i ngach slí eile.

Agus na ráitis airgeadais sin á n-ullmhú, ceanglaítear ar na stiúrthóirí:

- beartais oiriúnacha chuntasaíochta a roghnú i gcomhair Ráitis Airgeadais na Cuideachta agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach ansin;
- breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh atá réasúnach agus stuama;
- a shonrú cibé ar ullmhaíodh nó nár ullmhaíodh na ráitis airgeadais de réir na gcaighdeán cuntasaíochta is infheidhme agus na caighdeáin sin atá i gceist a shainaithint, agus aon imeachtaí ábhartha ó na caighdeáin sin a thabhairt ar aird agus a mhíniú;
- scairshealbhóirí na Cuideachta a chur ar an eolas i scríbhinn faoi úsáid díolúintí nochta, más ann, faoi FRS 102; agus
- na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthas leantach, ach amháin sa chás nach cuí a ghlacadh leis go leanfaidh an Cuideachta i mbun gnó.

Tá na stiúrthóirí freagrach as a chinntiú go gcoinníonn an Chuideachta, nó go gcuireann sí faoi deara go gcoinneofaí, taifid chuntasaíochta leordhóthanacha ina ndéantar idirbhearta na Cuideachta a mhíniú agus a thaifeadadh go cruinn, a fhágann gur féidir, tráth ar bith, sócmhainní, dliteanais, staid airgeadais agus brabús agus caillteanas na Cuideachta a chinneadh go réasúnta cruinn, a chuireann ar a gcumas

dóibh a chinntiú go bhfuil na ráitis airgeadais agus tuarascáil na stiúrthóirí ag cloí le hAcht na gCuideachtaí, 2014 agus a fhágann gur féidir na ráitis airgeadais a iniúchadh. Chomh maith leis sin, tá siad freagrach as sócmhainní na Cuideachta a chosaint agus, dá réir sin, as céimeanna réasúnacha a ghlacadh chun calaíoch agus mírialtachtaí eile a chosc agus a bhrath.

Tá na stiúrthóirí freagrach as cothabháil agus ionracas na faisnéise corparáidí agus airgeadais atá ar láithreán gréasáin na Cuideachta. Ní gá gurb ionann an reachtaíocht in Éirinn maidir le hullmhú agus scaipeadh ráiteas airgeadais agus an reachtaíocht atá i bhfeidhm i ndlínsí eile.

Gnóthas Leantaigh

Tá éifeacht dhiúltach eacnamaíoch ar eacnamaíocht na hÉireann ag éirí as Covid-19. Tá laghdú ioncaim sna gnóanna Tráchtála agus OSP mar thoradh ar seo. Rinne na Stiúrthóirí miomhacnamh ar nádúr na ceisteanna roimh an chuideachta nuair a rinne siad macnamh ar cé chomh cuí agus a bhí sé na ráitis airgeadais do 2019 a ullmhú ar bhun gnóthais leantaigh. Is féidir achoimre a dhéanamh ar na príomhéiginnteachtaí atá roimh Iarnród Éireann mar a leanas:

Gníomhaíochtaí tráchtála

Bhí tionchar ar gníomhaíochtaí tráchtála i 2020 mar gheall ar phaindéim Covid-19. Tá sé reámh-mheasta go dtabhaigh na gnóthaí caillteanas i 2020 agus 2021. Ach rinne gníomhaíochtaí tapa an bhoird agus an bhainistíocht na caillteanais sna Gnóthaí Tráchtála a íoslaghdú agus tá na stiúrthóirí sásta, tar éis macnamh a dhéanamh ar mhionchásanna agus ar mhionmheasacháin, nach ceist gnóthas leantach don chuideachta iad na caillteanais réamhmheasta

Seirbhísí OSP

Leanann an Iarnród Éireann ag oibriú seirbhísí OSP de réir na mbun-Chonarthaí le linn 2020. Rinneadh an easnamh in ioncam i 2020 agus 2021 tomhaiste agus rinneadh macnamh ar na cásanna diomhartha. Bhí Iarnród Éireann ag feidhmiú ar bhonn conartha glanchostais i 2020 ina gconáitear ioncaim bosca tháille agus solathraíodh maoiniú OSP le costais seirbhísí riachtanacha ach neamhbhrabúsach a íoc. Thug an Údarás Náisiúnta Iompair agus an Roinn Iompair le fios go luath i 2020 go gcuirfidh maoiniú breise ar fáil le leanúnacht na seirbhísí rithabhactacha seo a chinntiú. Feidhmeoidh an chuideachta ar bhonn Conartha glanchostais OSP i 2021 agus beidh freagracht ioncaim ar an chuideachta.

Tar éis mionrannpháirtíocht le bainistíocht, phléigh an Bord réimse cásanna leis an candam maoiniúcháin gur dócha a bheidh riachtanach i 2020 agus 2021 a thuiscint. Bhí macnamh ar rannpháirtíocht bainistíocht le príomhsheallbhóirí, mionshamhaltú agus cás pleanáilm Buiséad an Stáitchiste 2021 sa áireamh le sin, cnomh maith le gach eolas cuí ar fáil go poiblí. Tá na stiúirthóirí sásta go bhfanann sé mar chuspóir ag an NTA an chuideachta a mhaoiniú de réir an Chonartha OSP.

Ba phríomhghné í macnamh ar an tuairim go bhféadfaí maoiniú OSP ag leibhéal cuí a sholáthair i measúnacht an Bhoird ar stad airgeadais na cuideachta. Tá an Bord sásta:

- go bhfanann sé mar chuspóir ag an NTA Bus Éireann a mhaoiniú le ligean don Chuideachta Seirbhís OSP a oibriú de réir na mbun-Chonarthaí, i 2021, de réir an leibhéal seirbhís OSP iarrtha ag an NTA;
- gur lig mionphleanáil cás do sholáthar measúnuithe réasúnta ar leibéil maoinithe riachtanacha do 2020 agus 2021;
- go raibh soláthar dóthanach san áireamh le Conarthaí OSP a mhaoiniú i mBuiséad an Stáitchiste i 2021;
- go gheobhaidh an NTA go leor maoiniú ón Stáitchiste leis an gConradh OSP a mhaoiniú.

Tá beagnach an méid iomlán maoinithe atá riachtanach do 2020 faighte ag an gCuideachta anois. Ba mhaith leis an Bord an tacaíocht maoinithe Stáitchiste breise a fuarthas ón NTA, ón Roinn Oideachais agus Scileanna agus ón Stáitchiste le linn 2020 a chumasaigh oibriú leanúnach seirbhísí iompair poiblí riachtanacha a aithint.

Tá córas stáitchiste comhthiomsaithe i bhfeidhm ag an Ghrúpa agus braitheann Iarnród Éireann ar áiseann bainc an Ghrúpa lena oibríochtaí a bahinsitiú de réir an plean gnó faofa. Tá tacaíocht leanúnach CIÉ do Bhus Éireann léirithe sa Litir Thacaíochta ó CIÉ go Iarnród Éireann arna dhátú 18 Samhain 2020.

Tá níos mó sonraí leagtha amach i Nóta 2 de na ráitis airgeadais.

Príomhghníomhaíochtaí agus Athbhreithniú Airgeadais

Is iad príomhghníomhaíochtaí na Cuideachta seirbhísí Idirchathrach (Intercity) agus seirbhísí Iarnróid Comaitéireachta a sholáthar do phaisinéirí, mar aon le seirbhísí lasta agus Europort Ros Láir a bhainistiú.

Is i seilbh Chóras Iompair Éireann (CIÉ), comhlacht reachtúil atá ar lánúinéireacht ag Rialtas na hÉireann agus a thuiriscíonn don Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt, atá 100% de scairchaipiteal eisithe na Cuideachta.

Déanann an Chuideachta monatóireacht rialta ar a feidhmíocht trí raon príomhtháscairí feidhmíochta i dtaobh oibriúcháin agus airgeadais. San áireamh sna hathbhreithnithe sin a dhéanann an fhoireann bainistíochta agus na stiúirthóirí tá an bhéim mhór a leagadh ar thionscnaimh chun costas a spáráil, as ar tháinig bonn costais laghdaithe agus feabhas ar chaighdeán agus éifeachtacht na seirbhísí do na custaiméirí go léir. Léirítear i dtorthaí na bliana 2019 gur tháinig méadú €16.5m ar an ioncam ó oibríochtaí i gcomparáid le 2018. Ba é méid an fhóirdheontais Oibleagáide Seirbhíse Poiblí ("OSP") a fuarthas in 2019 ná €128.4m, sin laghdú €12.9m i gcomparáid le 2018. Áirítear leis sin cistiú €35.0m i leith cothabháil throm (2018: €35.0m). Tháinig méadú €17.0m ar an maoiniú eile a fuarthas ón Stáitchiste i leith sábháilteachta agus cothabhála i gcomparáid le 2018.

Bhí na costais oibriúcháin, roimh chostais eisceachtúla, €30.6m thar leibhéal na bliana 2018 toisc gur mhéadaigh na seirbhísí a solathraíodh agus go raibh níos mó gníomhaíochtaí cothabhála ar bun.

Thaifead an Chuideachta glanbharrachas €4.2m roimh chánachas (2018: easnamh €1.1m).

Tá áthas ar na stiúirthóirí a thuirisciú gur comhlíonadh go hiomlán, i leith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2019, na spríocanna bliantúla a bhí aontaithe idir an Chuideachta agus an tÚdarás Iompair Náisiúnta.

Níor íodadh ná níor fógraíodh aon díbhinní in 2019 ná in 2018.

Príomhrioscaí agus Príomhábhair Neamhchinnteachta

Tá an Chuideachta tiomanta do rioscaí a bhainistiú ar bhealach córasach, smachtaithe. Tríd an gcreat bainistíochta rioscaí, aithnítear na príomhrioscaí atá ag bagairt ag an gCuideachta agus ullmhaítear pleananna gníomhaíochta chun na rioscaí a mhaolú. Cuirtear na príomhrioscaí agus na bearta maolaitheacha faoi bhráid an bhoird gach ráithe. Déantar iniúchadh seachtrach ar an gcóras agus na próisis bainistíochta riosca ar bhonn bliantúil.

I measc rioscaí eile, cuireadh Covid-19 ar an gclár rioscaí ó dheireadh na bliana. Tugtar faoin riosca suntasach seo i Nóta 2 do na ráitis airgeadais seo.

Tuarascáil na Stiúirthóirí (ar lean)

Bainistíocht Riosca Airgeadais

Fágann oibríochtaí na Cuideachta go bhfuil sí neamhchosanta ar rioscaí airgeadais éagsúla lena n-áirítear riosca leachtachta, praghasriosca agus riosca creidmheasa. Tá próisis agus nósanna imeachta bainistíochta riosca airgeadais i bhfeidhm ag Grúpa CIÉ, dá bhfuil an Chuideachta ina bhall, chun neamhchosantí airgeadais sin na Cuideachta agus rioscaí airgeadais eile atá ag Grúpa CIÉ a bhainistiú.

D'fhoill cobhsaíocht na n-eis-sreafaí airgid a áirithiú agus an riosca airgeadais a bhainistiú, baineann CIÉ, an máthaireintiteas, leas as ionstraimí airgeadais díorthaigh de réir na sonraíochta a ghabhann leis an Acht um Idirbhearta Airgeadais Cuideachtaí Áirithe 1992 lena n-údaraitear go n-úsáidfeadh CIÉ ionstraimí airgeadais lena n-áirítear conarthaí babhtála tráchtarraí.

Is é Bord CIÉ a cheadaíonn Beartas Cisteáin Ghrúpa CIÉ, ina ndéantar doiciméadú ar bheartais Ghrúpa CIÉ maidir le bainistíocht riosca airgeadais, agus cuireann Rannóg Cisteáin Ghrúpa CIÉ chun feidhme é.

Praghasriosca

Tá an Chuideachta neamhchosanta ar phraghasriosca tráchtarraí mar thoradh ar a cuid oibríochtaí, go háirithe praghas ola. Téann CIÉ i mbun conarthaí babhtála tráchtarraí chun maolú a dhéanamh ar neamhchosant Ghrúpa CIÉ ar ghluaiseachtaí i bpraghsanna ola. Níl an Chuideachta ina páirtí sna conarthaí sin.

Riosca Malairte Eachtraí

Tá Grúpa CIÉ, agus an Chuideachta, neamhchosanta ar riosca malairte eachtraí sa ghnáthchúrsa gnó, go háirithe i ndáil le ceannacháin agus díolacháin i steirling agus i ndólar na Stát Aontaithe. Úsáideann Grúpa CIÉ idir ghlanluacháil i measc an ghrúpa ar shreafaí airgid atá ainmnithe in airgeadraí eachtracha, agus chonarthaí réamh-mhalairte chun maolú a dhéanamh ar a neamhchosanta atá Grúpa CIÉ agus an Chuideachta ar ghluaiseachtaí sa ráta malairte. Téann CIÉ i mbun réamhchonarthaí airgeadra eachtraigh chun maolú a dhéanamh ar an riosca de bharr idirbhearta airgeadais a bheith ainmnithe in airgeadra seachas euro. Níl an Chuideachta ina páirtí sna conarthaí sin.

Riosca i dtaobh Leachtachta

Cinntíonn Grúpa CIÉ ar bhonn gníomhach go bhfuil idir mhaoiniú fiachais fhadtéarmaigh agus mhaoiniú fiachais ghearrthéarmaigh aige atá ceaptha lena áirithiú go bhfuil cistiú imleor ar fáil don Ghrúpa, lena n-áirítear an Chuideachta, le haghaidh oibríochtaí ó lá go lá.

An Bord

Is tríd an mbord stiúirthóirí atá an Chuideachta á rialú. Is iad príomhróil an bhoird cuspóirí straitéiseacha na Cuideachta a cheadú agus athbhreithniú a dhéanamh ar oibriú na Cuideachta i gcomparáid leis na príomhtháscairí feidhmíochta. Is ann do sceideal nithe atá le ceadú ag an mbord, a thagann le chéile seacht n-uaire in aghaidh na bliana ar a laghad.

An Fhoireann Ardbhainistíochta

Tá Foireann Ardbhainistíochta na cuideachta freagrach as bainistíocht laethúil a dhéanamh ar ghníomhaíochtaí na cuideachta mar a tharmligean an Bord di. Tá an Fhoireann Ardbhainistíochta faoi rialú ag struchtúr eagraíochta atá ceaptha chun freastal ar riachtanais na heagraíochta i réimsí lena n-áirítear: Gnóthas Iarnróid, Bainisteoir Bonneagair, Airgeadas, Cúrsaí Tráchtála, Bainistíocht Riosca, Acmhainní Daonna, Teicneolaíocht Faisnéise, Sábháilteacht agus Cumarsáid Chorparáideach. Ina theannta sin, tá an Fhoireann Ardbhainistíochta freagrach as comhordú a dhéanamh ar na gníomhaíochtaí ó thaobh tuairisceoireachta agus rialachais i ndáil leis an gcuideachta.

An Cód Cleachtas chun Comhlachtaí Stáit a Rialú

Tá tús áite fós á thabhairt ag stiúirthóirí Iarnród Éireann d'ardchaighdeáin rialachais chorparáidigh a chothabháil. Tá a bheartas rialachais chorparáidigh féin curtha i dtoll a chéile ag an mBord d'fhoill éifeacht a thabhairt don Chód Cleachtas um Chomhlachtaí Stáit a Rialú, cód atá eisithe ag an Roinn Airgeadais.

Leagtar amach i dtuarascáil bhliantúil Ghrúpa Chóras Iompair Éireann na sonraí maidir leis beartais agus nósanna imeachta an Ghrúpa arna gcur chun feidhme ag an gCuideachta i ndiaidh fhoilsiú an Chóid Chleachtas Chum Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016). Tá siadsan ar láithreán gréasáin CIÉ ag www.CIE.ie.

Costais an Bhonneagair Iarnróid

De réir Threoir AE 91/440 ón gComhairle, ceanglaítear ar Iarnród Éireann – Irish Rail a áirithiú go gcoimeádtar ar leithligh na cuntais i dtaobh ghnó na seirbhísí iompair agus na cuntais a bhaineann le bainistiú an bhonneagair iarnróid. Cinntear na costais bhonneagair de réir larscríbhinn 1A a ghabhann le Rialachán AE Uimh. 2598/70.

Ráiteas faoin Rialú Inmheánach

Raon Feidhme na Freagrachta

Aithníonn Iarnród Éireann (IÉ) an fhreagracht atá air a chinntiú go gcoimeádtar agus go bhfeidhmítear córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh. Cuirtear san áireamh leis an bhfreagracht sin ceanglais an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016).

Cuspóir an Chórais Rialaithe Inmheánaigh

Tá an córas rialaithe inmheánaigh ceaptha chun riosca a bhainistiú ionas go mbeidh sé ar leibhéal inghlactha, agus ní chun fáil réidh leis ar fad. Dá bhrí sin, ní féidir leis an gcóras ach dearbhú réasúnta, agus ní dearbhú iomlán, a thabhairt go bhfuil sócmhainní á gcosaint, go bhfuil idirbhearta á n-údarú agus á dtaifeadadh i gceart agus go bhfuil earráidí nó neamhrialtachtaí ábhartha á gcosc nó á mbrath ar shí thráthúil.

Bhí an córas rialaithe inmheánaigh, a thagann le treoir a d'eisigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, i bhfeidhm in IÉ don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019 agus go dtí an dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais.

Tá Coiste Iniúcháireachta agus Riosca ('CIR') ag IÉ, agus déantar foráil i gCairt agus Téarmaí Tagartha an Choiste maidir le suas le triúr Comhaltaí Boird a cheapadh chuig an gcoiste, a nglacfaidh duine acu ról an Chathaoirigh. Tháinig an CIR le chéile 4 huairé in 2019.

Tá feidhm iniúcháireachta inmheánaí bunaithe ag Clé freisin, a bhfuil dóthain acmhainní aici agus a bhíonn ag gabháil do chlár oibre arna aontú leis an CIR.

Chomh maith leis sin, tá Grúpa Comhairleach Bonneagair ag an mbord chun monatóireacht a dhéanamh ar athnuachan an bhonneagair, bainistíocht tionscadal mór-bhonneagair, comharthaíocht, tionscadail leictreacha agus teileachumarsáide agus feidhmíocht. Cabhraíonn an Grúpa Comhairleach Traenacha leis an mbord le ceisteanna a bhaineann le heispéireas agus braistint na gcustaiméirí, straitéisí tráchtála, innealtóireacht traenach, athruithe rialála agus rioscaí gnó. Cuireann Coiste Sábháilteachta an Bhoird comhairle ar an mBord maidir le cúrsaí sábháilteachta ar fud an ghnóilachta.

An Cumas i dtaobh Riosca a Láimhseáil

Tá Creat Bainistíochta Riosca curtha i bhfeidhm ag IÉ lena ndéantar soláthar i gcomhair na n-acmhainní, an rialachais agus na gcóras dearbhaithe go léir atá de dhíth lena chinntiú go n-aithneofar na rioscaí go léir a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar bhaint amach chuspóirí na cuideachta, go ndéanfar iad a bhainistiú agus go dtabharfar tuairisc ina leith i gcomhréir leis an bhfionn riosca tá ar an gcuideachta. Tá an Creat sin ceadaithe ag Foireann Bainistíochta Feidhmíocháin IÉ agus ag Bord IÉ.

An Creat Riosca agus Rialaithe

Leagtar amach sa Chreat ceadaithe cuspóirí IÉ, an fionn riosca atá air, agus na critéir atá leagtha síos ag an bhFoireann Bainistíochta Feidhmíocháin chun meastóireacht a dhéanamh ar rioscaí. Cuirtear in iúl an fionn riosca atá ar IÉ mar bheartas céimnithe bainistíochta agus tuairiscithe i leith cineálacha éagsúla rioscaí.

Is iad na comhaltaí aonair den Fhoireann Bainistíochta Feidhmíocháin atá freagrach as rioscaí a aithint, agus iad ag brath ar acmhainní a gcuid ranna féin. Tá gach duine den Fhoireann Bainistíochta Feidhmíocháin freagrach as a chinntiú go gcuirtear aithint rioscaí san áireamh go hiomlán i ngníomhaíochtaí laethúla na ndaoine atá ag obair laistigh dá gcuid réimsí freagrachta, a mhéid is go ndéanfar na rioscaí go léir a eascraíonn ó na réimsí sin, nó a mbíonn tionchar acu orthu, a aithint. Ansin sanntar duine aonair mar Úinéir Riosca i gcás gach riosca a aithníodh. Is é nó í an té sin atá freagrach as anailís bhreise agus meastóireacht a dhéanamh ar an riosca atá i gceist, déileáil leis agus tuairisc a thabhairt ina leith, de réir an Chreata.

Chun taifeadadh a dhéanamh ar na gníomhaíochtaí ó lá go lá faoin bpróiseas sin, tá Córas Faisnéise Bainistíochta Riosca curtha i bhfeidhm ag IÉ. Dearadh an córas bogearraí sin de réir na bprionsabal atá leagtha amach in ISO 31000, sa chaoi is nach mór d'Úinéirí Riosca, agus gníomhaithe eile, cur chuige comhsheasmhach, stuama a ghlacadh ag gach céim den phróiseas bainistíochta riosca.

Monatóireacht agus Athbhreithniú Leanúnach

Tá comhaltaí na Foirne Bainistíochta Feidhmíocháin freagrach as an gCóras Faisnéise Bainistíochta Riosca a úsáid chun monatóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar fheidhmíocht an phróisis bainistíochta riosca ar fad ó lá go lá.

Chun an próiseas bainistíochta riosca a chomhordú, chun bainistiú a dhéanamh ar réimsí freagrachta atá ag teacht trasna ar a chéile, agus chun féachaint chuige gur aithníodh na Príomhríoscaí atá ag bagairt ag an gcuideachta, cuireann Príomhfheidhmeannach IÉ athbhreithniú ar bhainistíocht riosca san áireamh ag gach cruinniú míosúil den Fhoireann Bainistíochta Feidhmíocháin. Déantar liosta de na Príomhríoscaí atá ag bagairt ar IÉ, lena n-áirítear na rioscaí go léir a d'fhéadfadh samhail ghnó na cuideachta, a feidhmíocht, a sócmhainneacht nó a leachtacht a chur i mbaol amach anseo, a chomhaontú agus déanta athbhreithniú piaraí air ag gach cruinniú míosúil.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Gach ráithe, tugann Príomh-Oifigeach Riosca IÉ tuarascáil don Choiste Iniúchóireachta agus Riosca ina leagtar amach an fhaisnéis go léir is gá chun cineál agus méid na bPríomhrioscaí sin a shoiléiriú, mar aon leis an seans go dtarlóidh siad agus a mhéid a dhéanfar iad a bhainistiú nó a mhaolú. Ina theannta sin, cuirtear tuarascáil ar an Príomhrioscaí faoi bhráid an Ghrúpa Chomhairligh ábhartha de chuid Bhord IÉ i bhfoirm Tuarascálacha faoi Mhionsonraí Riosca aonair, ina leagtar amach an fhaisnéis uile a taifeadadh ar an gCóras Faisnéise Bainistíochta Riosca a bhaineann leis an riosca atá i gceist.

Chun dearbhú breise a thabhairt go ndearnadh na rioscaí intuairthe go léir a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar bhaint amach chuspóirí IÉ a aithint agus a bhainistiú, agus go gcuirfear Bord IÉ ar an eolas go leordhóthanach faoi na Príomhrioscaí atá ag bagairt ar an gcuideachta, gach bliain fostaíonn IÉ Comhlacht Dearbhaithe Rioscaí chun athbhreithniú a dhéanamh ar phróisis bainistíochta riosca na cuideachta. Ceanglaítear ar an gcomhlacht sin measúnú a dhéanamh ar leordhóthanacht agus éifeachtacht na bpróiseas trína ndéantar rioscaí a shainaithint, iad a chur in ord tosaíochta, iad a bhainistiú agus tuairisc a thabhairt ina leith. Déantar torthaí an mheasúnaithe sin a bhreacadh síos i dtuarascáil a chuirtear faoi bhráid Choiste Iniúchóireachta agus Riosca IÉ agus faoi bhráid Bhord IÉ.

Soláthar

Tá sé ina bheartas ag an gcuideachta cloí leis an reachtaíocht maidir le soláthar poiblí. Ní raibh aon ábhar neamhchomhlíonta intuairiscithe le linn na bliana.

Athbhreithniú ar Éifeachtacht

Éilítear sa Chód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, 2016, a d'fhoilsigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, go ndéanfaí athbhreithniú seachtrach ar bhonn tréimhsiúil ar éifeachtacht chreat bainistíochta riosca gach Comhlachta Stáit. Fostaíodh BDO chun athbhreithniú a dhéanamh ar Chreat Bainistíochta Riosca na Cuideachta i nDeireadh Fómhair 2019.

Fuarthas go raibh IÉ ag cloí leis an gCód.

Ina theannta sin, tá sé á dhearbhu ag IÉ go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm aige chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht a chuid nósanna imeachta maidir le bainistíocht riosca agus rialú riosca. Bíonn an mhonatóireacht agus an t-athbhreithniú a dhéanann IÉ ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais bunaithe ar an obair a dhéanann na hiniúcháirí inmheánacha agus na hiniúcháirí seachtracha, an Coiste Iniúchóireachta agus Riosca, a dhéanann maoirseacht ar a gcuid oibre, agus an lucht ardbhainistíochta in IÉ atá freagrach as forbairt agus cothabháil a dhéanamh ar an gcreat rialaithe inmheánaigh airgeadais.

Tá sé á dheimhniú ag IÉ go ndearna an Bord athbhreithniú bliantúil ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha i leith na bliana 2019.

Saincheisteanna a bhaineann le Rialú Inmheánach

Níor aithníodh aon laigí sa rialú inmheánach i leith na bliana 2019 ar gá iad a nochtadh sna ráitis airgeadais.

Faisnéis

Dáiltear tuarascálacha agus páipéir ar na stiúrthóirí go tráthúil chun ullmhú i gcomhair cruinnithe boird agus cruinnithe coiste. Cuirtear faisnéis a iarrann na stiúrthóirí go sonrach ó am go ham leis na páipéir sin.

Faigheann na stiúrthóirí neamhfheidhmiúcháin cuntais thréimhsiúla bhainistíochta agus tuarascálacha agus faisnéis bhainistíochta rialta a chuireann ar a gcumas grinnscrúdú a dhéanamh ar fheidhmíocht na Cuideachta agus na foirne bainistíochta os coinne na gculpóirí comhaontaithe.

Taifid Chuntasaíochta

Is iad na bearta atá glactha ag na stiúrthóirí d'fhonn a áirithiú go gcomhlíonfar oibleagáid na Cuideachta i dtaobh leabhair chuntais chuí a choimeád ná córais agus nósanna imeachta cuí a úsáid agus daoine a fhostú atá cáilithe go cuí. Coinnítear na taifid chuntasaíochta ag ceannoifig na Cuideachta ag Stáisiún Uí Chonghaile, Sráid Amiens, Baile Átha Cliath 1.

Teagmhais ó Dheireadh na Bliana Airgeadais

Tá macnamh déanta againn ar thionchar an paidéim COVID19 leanúnach ar thorthaí airgeadais na Cuideachta agus cumas na Cuideachta leanúint mar ghnóthas leantach. Tá muid sásta nach teagmhais iarchláir chomhardaithe a dteastaíonn go gchoigeartaítear na ráitis airgeadais. tá níos mó sonraí faoi ár measúnú ar thionchar an paidéim COVID19 ar chumas na Cuideachta leanúint mar gnóthas leantaigh leagtha amach ar leathanach 21. Tá measúnú an bhainistíochta ar theagmhais iarchláir chomhardaithe leagtha amach i Nóta 26 de na ráitis airgeadais. Ní raibh aon theagmhais iarchláir chomhardaithe eile a n-éilítear coigeartú ar na ráitis airgeadais.

Sláinte agus Sábháilteacht

Tá an Chuideachta lántiomanta do chomhlíonadh fhorálacha an Achta um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair, 2005, agus do chomhlíonadh gach rialachán náisiúnta eile agus gach rialachán de chuid an Aontais Eorpaigh. Coinnítear an Córas Bainistíochta Sábháilteachta faoi athbhreithniú agus nuashonraítear ar bhonn leanúnach é.

An tAcht um Shábháilteacht Iarnróid, 2005

Tá an tAcht um Shábháilteacht Iarnróid, 2005 fós á chomhlíonadh ag Iarnród Éireann.

Na Rialacháin um Íoc Déanach in Idirbhearta Tráchtála, 2013

Admhaíonn na stiúrthóirí go bhfuil siad freagrach as a áirithiú go gcomhlíonfar, i ngach ponc ábhartha, forálacha Rialacháin Leasaithe na gComhphobal Eorpach (Íoc Déanach in Idirbhearta Tráchtála), 2013. Tá nósanna imeachta curtha chun feidhme d'fhonn na dátaí ar a bhfuil sonraisc iníoctha a aithint agus d'fhonn féachaint chuige go ndéanfar gach íocaíocht roimh na dátaí sin. Le nósanna imeachta den sórt sin, tugtar dearbhú réasúnach i gcoinne neamhchomhlíonadh ábhartha na rialachán. Le linn 2019, íocadh €25,000 san iomlán (2018: €32,000) le soláthraithe tríú páirtí faoi na rialacháin.

Stiúrthóirí

Is é an tAire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt a cheapann stiúrthóirí na Cuideachta. Seo thíos ainmneacha na ndaoine a bhí ag feidhmiú mar stiúrthóirí i rith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2019 nó a ceapadh ó shin i leith. D'fhóin siad mar stiúrthóirí ar feadh na bliana go léir mura luaitear a mhalairt.

Frank Allen
 Suzy Byrne
 Carolyn Griffiths
 Denise Guinan
 Valerie Little
 Mal McGreevy
 An Dr. Peter Mulholland
 Sarah Roarty
 Thomas Wynne

(ceaptha in Aibreán 2019)

Seo thíos tinreamh na stiúrthóirí boird ag cruinnithe boird i rith na bliana 2019:

	Tinreamh
Frank Allen	8/8
Suzy Byrne	8/8
Carolyn Griffiths	7/8
Denise Guinan	8/8
Valerie Little	8/8
Mal McGreevy	8/8
An Dr. Peter Mulholland	8/8
Sarah Roarty	4/5
Tommy Wynne	7/8

Ní raibh leas ar bith ag aon duine de na stiúrthóirí ná ag an rúnaí i scair ná bintiúr ar bith de chuid na Cuideachta, dá Cuideachta Sealbhaíochta ná dá comh-fhochuideachtaí tráth ar bith le linn na bliana. Ní raibh aon chonarthaí ná socruithe ábhartha a rinneadh i gcaitheamh na bliana ina raibh leas ag stiúrthóirí i dtaca le gnó na Cuideachta.

Cothromaíocht Inscne i gcomhaltas an Bhoird

Ag 31 Nollaig, bhí cúigear comhalta bainean (56%) agus ceathrar comhalta fireann ar an Bhoird, gan aon fholúntais.

Bhaineann an Bord sprioc an Rialtais amach mar sin go mbíonn 40% bunionadaíocht ag gach inscne i gcomhaltas Boird Stáit.

Tá sé pleanáilte na mbeartanna a leanas le tacú le cothromaíocht inscne ar an Bhoird seo agus lena chaomhnú

- Cuirfear a Aire ar an eolas faoi foluntias le himpleacht fhéideartha ó líonadh an fholúntais ar chothromaíocht inscne ar an Bhoird
- Cuirfear forálacha i dtaca le cothromaíocht inscne i gcomhaltas an Bhoird i dtabhairt suas chun dáta Polasaí Cothromais ag an Obair Iarnród Éireann

Grúpaí Comhairleacha Iarnród Éireann

Tá na coistí agus grúpaí comhairleacha seo a leanas bunaithe laistigh d'Iarnród Éireann agus é mar aidhm acu comhairle a chur ar an mbord maidir le gnéithe straitéiseacha agus gnéithe teicniúla agus athbhreithniú píaraí a dhéanamh ar thograí bainistíochta. Seo a leanas sonraí maidir le grúpaí comhairleacha Iarnród Éireann agus a gcomhaltaí neamhfheidhmiúcháin.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Coiste Sábháilteachta an Bhoird

Bunaíodh Coiste Sábháilteachta Bhord Iarnród Éireann chun comhairle a chur ar bhord Iarnród Éireann agus ar an lucht feidhmiúcháin maidir le saincheisteanna a bhaineann le sábháilteacht na bpaisinéirí, na n-oibríthe, na gconraitheoirí, comharsana agus an phobail i gcoitinne. Tá na daoine seo a leanas sa Ghrúpa:

		Tinreamh
Carolyn Griffiths (Cathaoirleach)	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	4/4
Mal McGreevy	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	3/4
Sarah Roarty	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	1/1
Tommy Wynne	Oibrí is Stiúrthóir	3/4

An Coiste Iniúcháireachta agus Riosca ('CIR')

Is áis chumarsáide idir an fheidhm Iniúcháireachta Inmheánaí, na hiniúcháirí seachtracha agus bord Iarnród Éireann é an Coiste seo de chuid Iarnród Éireann agus is áis atá ann freisin chun ráitis airgeadais bhliantúla, rialuithe inmheánacha, bainistíocht riosca agus próisis rialachais in Iarnród Éireann a athbhreithniú, tuairisc a thabhairt orthu agus moltaí a dhéanamh ina leith. Chomh maith leis sin, déanann sé príomhthátail na n-imscrúduithe inmheánacha a mheas, mar aon le tuairiscí na n-iniúcháirí inmheánacha agus freagra an lucht bainistíochta. Tá na daoine seo a leanas sa Ghrúpa:

		Tinreamh
Valerie Little (Cathaoirleach)	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	4/4
Suzy Byrne	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	3/4
Mal McGreevy	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	4/4

An Grúpa Comhairleach Bonneagair

Cuireann IAG comhairle ar bhord Iarnród Éireann maidir le maoirseacht sócmhainní arna comhlíonadh ag foireann an Bhainisteora Bonneagair, ar na pleananna um bainistiú straitéiseach sócmhainní arna bhforbairt agus cuireann sé leis an gConradh Ilbhliantúil. San áireamh sa Ghrúpa tá:

		Tinreamh
Mike Sowden (Cathaoirleach)	Comhairleoir Neamhspleách	4/4
David Wilkinson	Comhairleoir Neamhspleách	4/4
Carolyn Griffiths	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	4/4
An Dr. Peter Mulholland	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	4/4

Grúpa Comhairleach na dTraenacha

Bunaíodh Grúpa Comhairleach na dTraenacha chun comhairle a chur ar bhord agus lucht feidhmiúcháin Iarnród Éireann maidir le saincheisteanna a bhaineann leis an nGnóthas Iarnróid, lena n-áirítear eispéireas na gcustaiméirí, straitéisí tráchtála, na seirbhísí atá á dtairiscint agus amchlár na seirbhísí, agus saincheisteanna innealtóireachta a bhaineann leis an bhflít traenacha. Tá dhá stiúrthóir ar an Ghrúpa Comhairleach na dTraenacha:

		Tinreamh
Mal McGreevy (Cathaoirleach)	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	4/4
Tommy Wynne	Oibrí is Stiúrthóir	2/3

Grúpa Comhairleach um Acmhainní Daonna

Bunaíodh an Grúpa Comhairleach um Acmhainní Daonna chun a áirithiú go ndéanfaí maoirseacht straitéiseach ar fud an fhiontair Acmhainní Daonna uile chun athrú dearfach a bhaint amach in Iarnród Éireann.

		Tinreamh
An Dr. Peter Mulholland (Cathaoirleach)	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	4/4
Valerie Little	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	3/4

Coiste Luacha Saothair an Bhoird ('CLSB')

Tá CLSB Iarnród Éireann faoi shainordú ar son bhord Iarnród Éireann chun a áirithiú go gcuirtear beartas an Rialtais chun feidhme maidir le luach saothair na stiúrthóirí agus an Phríomhoifigigh Fheidhmiúcháin. Tá sé faoi shainordú freisin an pacáiste luacha saothair a fhaomhadh, mar aon le ceapadh an POF agus na mbainisteoirí sinsearach uile a thuiriscíonn go díreach chuig an POF.

		Tinreamh
Valerie Little (Cathaoirleach)	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	2/2
Frank Allen	Cathaoirleach Iarnród Éireann	2/2
Mal McGreevy	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	2/2

Grúpa Comhairleach um TF

Bhunaigh bord Iarnród Éireann an Grúpa um Straitéis TF i 2018 agus chruinnigh sé don chéad uair in Eanáir 2019. Ba mh Ba mhaoirseacht bhunú Straitéis TFC (teicneolaíocht faisnéise agus cumarsáide) agus earcú Príomhoifigigh Faisnéise a phríomhghníomhaíochtaí i 2019. San áireamh sa Ghrúpa tá:

		Tinreamh
Tony Graham (Cathaoirleach)	Comhairleoir Neamhspleách	6/6
Denise Guinan	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	5/6

An Grúpa Comhairleach maidir le Straitéisí ('GCS')

Bunaíodh an Grúpa Comhairleach maidir le Straitéisí sa bhliain 2018 chun athbhreithniú a dhéanamh ar straitéisí don chuideachta ina hiomláine, agus chun fócas a dhíriú ar réimsí sainiúla den ghnó i gcomhpháirtíocht leis na príomhpháirtithe leasmhara.

		Tinreamh
Stephen Murphy (Cathaoirleach)	Comhairleoir Neamhspleách	5/5
Frank Allen	Cathaoirleach Iarnród Éireann	4/5
Carolyn Griffiths	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	3/5
Mal McGreevy	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	4/5
Sarah Roarty	Stiúrthóir de chuid Iarnród Éireann	2/2

Ráiteas Comhlíontachta na Stiúrthóirí

Mar a cheanglaítear le hAlt 225 d'Acht na gCuideachtaí, 2014, admhaíonn na stiúrthóirí go bhfuil na stiúrthóirí freagrach as a chinntiú go bhfuil an chuideachta ag cloí lena cuid oibleagáidí ábhartha; agus

Dearbhaíonn na stiúrthóirí gur chuir na stiúrthóirí i gcrích na trí nós imeachta seo a leanas d'fhonn déanamh de réir oibleagáidí na stiúrthóirí i rith na bliana airgeadais:

- ullmhaíodh 'ráiteas maidir le comhlíonadh' ina leagtar amach beartais na cuideachta, a mheasann na stiúrthóirí atá oiriúnach don chuideachta, maidir le comhlíonadh a cuid oibleagáidí cuí ag an gcuideachta;
- cuireadh i bhfeidhm socruithe cuí nó struchtúir chuí, a mheasann na stiúrthóirí atá dírithe ar a chinntiú go gcomhlíonfar go hábhartha oibleagáidí cuí na cuideachta; agus
- rinneadh athbhreithniú le linn na bliana airgeadais ar aon socruithe nó struchtúir atá curtha i bhfeidhm.

Rúnaí Cuideachta

Is fostaí lánaimseartha de chuid mháthairchuideachta na Cuideachta, Córas Iompair Éireann, é an Rúnaí Cuideachta. Tá an Rúnaí Cuideachta freagrach as comhairle a chur ar an mBord, tríd an gCathaoirleach, maidir le gach ceist rialachais. Tá fáil ag na stiúrthóirí uile ar chomhairle agus ar sheirbhísí ón Rúnaí Cuideachta. Foráiltear i mBunreacht na Cuideachta gur ábhar do na stiúrthóirí é ceapadh agus cur as oifig an Rúnaí Cuideachta.

Nochtadh Faisnéise do na HIniúcháirí

I gcás gach duine a bhí ina stiúrthóir an tráth a ceadaíodh tuarascáil na stiúrthóirí agus na ráitis airgeadais: Sa mhéid is eol don stiúrthóir, níl aon fhaisnéis iniúchta ábhartha ann nach bhfuil iniúcháirí na cuideachta ar an eolas fúithi; agus tá gach beart déanta ag gach duine de na stiúrthóirí ar cheart a bheith déanta aige nó aici chun é nó í féin a chur ar an eolas faoi fhaisnéis iniúchóireachta ábhartha ar bith agus lena chinntiú go bhfuil iniúcháirí na cuideachta ar an eolas faoin bhfaisnéis sin.

Iniúcháirí

Ó dheireadh na bliana airgeadais, de réir riachtanais soláthair poiblí, thug CIÉ faoi choiséas tairscine iniúchta foirmiúil seachtrach, tar éis sin roghnaidh Bord CIÉ Mazars mar iniúcháirí seachtrach don Ghrúpa, Bus Éireann san áireamh, ag brath ar fhaomhadh an Aire Iompair. Cuirfear rún os comhar scairshealbhóirí ag an CGB, ceapacháin Mazars a fhaomhadh go foirmiúil, ag brath ar fhaomhadh an Aire Iompair. Gní sé i gceist ag Deloitte Ireland LLP, Cuntasóirí Cairte, éirí as mar iniúcháirí seachtracha le héifeacht ó dháta an CGB agus tá sé dearbhaithe acu, de réir Alt 400 de Acht na gCuideachtaí 2014, nach bhfuil aon cúinsí i dtaca lena n-éirí as ar cheart aird baill nó créidiúnaithe na Cuideachta a dhíriú air.

Thar ceann an bhoird

An tUasal Frank Allen

Cathaoirleach

Valerie Little Uasal

Stiúrthóir

18 Samhain 2020

Tuarascáil an Iniúcháir Neamhspleách

do Chomhaltaí Iarnród Éireann

Tuairisc ar an Iniúchadh ar na Ráitis Airgeadais

Tuairim ar Ráitis Airgeadais Iarnród Éireann (an 'Cuideachta')

Is é ár dtuairim é maidir leis na ráitis airgeadais:

- go dtugtar léargas fíorcheart iontu ar shócmhainní, dliteanais agus staid airgeadais na cuideachta amhail an 31 Nollaig 2019 agus ar an gcaillteanas don bhliain airgeadais dar chríoch ar an dáta sin; agus
- gur ullmhaíodh go cuí iad de réir an chreata tuairiscithe airgeadais ábhartha agus, go háirithe, de réir cheanglais Acht na gCuideachtaí, 2014.

Is iad na ráitis airgeadais atá iniúchta againn ná:

- an Cuntas Brabúis agus Cailteanais;
- an Ráiteas um Ioncam Cuimsitheach;
- an Clár Comhardaithe;
- an Ráiteas um Athruithe ar Chothromas;
- an Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid; agus
- na nótaí 1 go 27 a ghabhann leo, lena n-áirítear achoimre ar bheartais chuntasaíochta shuntasacha mar a leagtar amach i nóta 1.

Is é an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha a cuireadh chun feidhme agus iad á n-ullmhú ná Acht na gCuideachtaí, 2014 agus FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann ('an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha').

Bunús leis an Tuairim

Rinneamar ár n-iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúcháireacht (Éire) agus de réir an dlí is infheidhme. Déantar cur síos ar an bhfreagracht atá orainn faoi na caighdeáin sin thíos sa chuid Na freagrachtaí atá ar an Iniúcháir as an iniúchadh ar na ráitis airgeadais den tuarascáil uainn.

Táimid neamhspleách ar an gcuideachta de réir na gceanglas eitice is ábhartha maidir leis an iniúchadh a dhéanaimid ar na ráitis airgeadais in Éirinn, lena n-áirítear an Caighdeán Eiticíúil arna eisiúint ag Údarás Maoirseachta Iniúcháireachta agus Cuntasaíochta na hÉireann, agus chomhlíonamar na freagrachtaí eiticiúla eile atá orainn de réir na gceanglas sin. Creidimid gur leor agus gur cuí an fhianaise iniúchta a fuairamar chun bunús a thabhairt leis an tuairim uainn.

Conclúidí a Bhaineann le Gnóthas Leantach

Níl aon ní le tuairisciú againn maidir leis na nithe seo a leanas a gceanglaítear orainn faoi na Caighdeáin Idirnáisiúnta maidir le hIniúcháireacht (Éire) tuairisc a thabhairt duit más rud é:

- nach cuí do na stiúrthóirí é leas a bhaint as bonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú; nó
- nár nocht na stiúrthóirí sna ráitis airgeadais aon ábhar neamhchinnteachta ábhartha a aithníodh a d'fhéadfadh amhras suntasach a chothú faoi chumas na cuideachta leanúint de bhonn cuntasaíochta gnóthais leantaigh a ghlacadh ar feadh tréimhse dhá mhí dhéag ar a laghad ón dáta ar ar údaraíodh na ráitis airgeadais lena n-eisiúint.

Faisnéis Eile

Is iad na stiúrthóirí atá freagrach as an bhfaisnéis eile. Cuimsítear leis an bhfaisnéis eile an fhaisnéis atá san áireamh sa tuarascáil bhliantúil, seachas na ráitis airgeadais agus tuairisciúil an iniúcháir uainn ina leith. Ní chuimsítear sa tuairim uainn ar na ráitis airgeadais an fhaisnéis eile agus, ach amháin sa mhéid a luaitear a mhalairt go sainráite sa tuarascáil uainn, ní léirímid aon chineál conclúide dearbhaithe ina leith.

Maidir lenár n-iniúchadh ar na ráitis airgeadais, is é an fhreagracht atá orainn an fhaisnéis eile a léamh agus a bhreithniú an bhfuil an fhaisnéis eile neamhréireach go hábhartha leis na ráitis airgeadais nó leis an eolas a fuairamar san iniúchadh, nó ar cosúil go ndearnadh míráiteas ábhartha ina leith. Má aithnímid neamhréireacht ábhartha den sórt sin nó ráiteas a ndealraíonn sé gur míráiteas ábhartha é, ní mór dúinn a chinneadh an bhfuil aon mhíráiteas ábhartha sna ráitis airgeadais nó an ndearnadh míráiteas ábhartha i leith na faisnéise eile. Más rud é, ar bhonn na hoibre a rinneamar, go gcinnimid go ndearnadh míráiteas ábhartha i leith na faisnéise eile sin, ní mór dúinn an méid sin a thuairisciú.

Níl aon ní le tuairisciú againn i ndáil leis sin.

Na Freagrachtaí atá ar na Stiúrthóirí

Mar a dtugtar míniú níos iomláine air i dTuarascáil na Stiúrthóirí, is iad na stiúrthóirí atá freagrach as ullmhú na ráiteas airgeadais agus as a bheith deimhin gur léargas fíorcheart a thugtar iontu agus go gcomhlíonann siad Acht na gCuideachtaí, 2014 i ngach aon slí eile, agus as cibé rialú inmheánach a chinnfidh na stiúrthóirí is gá ionas gur féidir ráitis airgeadais a ullmhú atá saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé de bharr calaoise nó de bharr earráide.

Agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú, tá na stiúrthóirí freagrach as measúnú a dhéanamh ar chumas na cuideachta leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach, as nochtadh a dhéanamh, mar is infheidhme, ar nithe a bhaineann le gnóthas leantach agus as bonn cuntasafóichta an ghnóthais leantaigh a úsáid mura bhfuil sé i gceist ag na stiúrthóirí an chuideachta a leachtú ná deireadh a chur leis na hoibríochtaí, nó nach bhfuil aon rogha réalaíoch acu ach é sin a dhéanamh.

Na Freagrachtaí atá ar an Iniúchóir as an Iniúchadh ar na Ráitis Airgeadais

Is iad na cuspóirí atá againn dearbhú réasúnta a fháil maidir le cibé an bhfuil nó nach bhfuil na ráitis airgeadais ina n-iomláine saor ó mhíríteas ábhartha, cibé acu de bharr calaoise nó earráide, agus tuarascáil iniúchára a eisiúint ina bhfuil an tuairim uainn. Ardleibhéal dearbhaithe is ea dearbhú réasúnta, ach ní hionann é agus ráthaíocht go n-aimseofar i gcónaí in iniúchadh arna dhéanamh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúchóireacht (Éire) míráiteas ábhartha más ann dó. Is féidir go n-eascródh míráitis as calaois nó earráid agus meastar go bhfuil siad ábhartha más rud é, astu féin nó le chéile, go bhféadfaí a bheith ag súil go réasúnach leis go mbeadh tionchar acu ar chinntí geilleagracha na n-úsáideoirí arna nglacadh ar bhonn na ráiteas airgeadais seo.

Mar chuid d'iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúchóireacht (Éire), déanaimid breithiúnas gairmiúil a fheidhmiú agus cothaímid sceipteachas gairmiúil ar feadh an iniúchta. Déanaimid an méid seo a leanas freisin:

- Déanaimid na rioscaí i dtaobh míráiteas ábhartha sna ráitis airgeadais, cibé acu de bharr calaoise nó earráide, a aithint agus a mheasúnú, déanaimid nósanna imeachta iniúchóireachta a cheapadh agus a fheidhmiú lena dtugtar freagra ar na rioscaí sin, agus faighimid fianaise iniúchta is leor agus is cuí chun bunús a thabhairt don tuairim uainn. Is airde an baol nach ndéanfar míráiteas ábhartha de bharr calaoise a bhrath ná míráiteas ábhartha de bharr earráide, toisc go bhféadfadh claonphárteachas, brionnú, easnamh d'aon turas, mífhaisnéis, nó sárú an rialaithe inmheánaigh a bheith i gceist le calaois.
- Tagaimid ar thuiscint ar an rialú inmheánach a bhaineann leis an iniúchadh chun nósanna imeachta iniúchóireachta a cheapadh a oireann do na himthosca, ach ní chun críocha tuairim a chur in iúl ar a éifeachtaí is atá rialú inmheánach na cuideachta.
- Déanaimid measúnú ar a oiriúnaí is atá na beartais chuntasafóichta a d'úsáid na stiúrthóirí agus ar réasúnacht na meastachán cuntasafóichta agus an nochtadh ghaolmhair a rinne siad.
- Tugaimid breith ar a oiriúnaí a bhí sé ag na stiúrthóirí leas a bhaint as bonn cuntasafóichta an ghnóthais leantaigh agus, bunaithe ar an fhianaise iniúchta a fuarthas, cibé acu an bhfuil nó nach bhfuil ábhar neamhchinnteachta ábhartha ann a bhaineann le teagmhais nó dálaí a d'fhéadfadh amhras suntasach a chur ar an gcumas atá ag an gcuideachta leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leanúnach. Má chinnimid go bhfuil neamhchinnteacht ábhartha i gceist, ní mór dúinn aird a dhíriú sa tuarascáil iniúchára uainn ar an nochtadh gaolmhar sna ráitis airgeadais nó, mura leor an nochtadh sin, an tuairim uainn a mhodhnú. Tá ár gcuid conclúidí bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fuarthas suas go dtí dáta thuarascáil an iniúchára. Mar sin féin, d'fhéadfadh teagmhais nó dálaí sa todhchaí a bheith ina chúis leis go scoirfidh an t-eintiteas d'fheidhmiú mar ghnóthas leanúnach.
- Déanaimid meastóireacht ar chur i láthair, struchtúr agus ábhar foriomlán na ráiteas airgeadais, lena n-áirítear an nochtadh, agus cibé an léirítear nó nach léirítear go cothrom sna ráitis airgeadais na hidirbhearta agus na teagmhais bhunúsacha.

Téimid i dteagmháil leis na daoine a bhfuil cúram rialachais orthu maidir le, i measc eile, raon feidhme agus amchlár beartaithe an iniúchta agus torthaí suntasacha ón iniúchadh, lena n-áirítear aon easnamh shuntasacha sa rialú inmheánach a aithníonn an t-iniúchóir le linn an iniúchta.

Tá an tuarascáil seo á cur faoi bhráid chomhaltaí na cuideachta, mar chomhlacht, agus faoina mbráid siúd amháin de réir Alt 391 d'Acht na gCuideachtaí, 2014. Cuireadh i gcrích ár n-obair iniúchóireachta ionas go bhféadfaimis a lua le comhaltaí na cuideachta na nithe sin a cheanglaítear orainn a lua leo i dtuarascáil iniúchára agus chun na críche sin amháin. Sa mhéid is mó a cheadaítear le dlí, ní ghlacaimid freagracht d'aon duine seachas an chuideachta agus comhaltaí na cuideachta mar chomhlacht as ár n-obair iniúchóireachta, as an tuarascáil seo, ná as na tuairimí ar ar thángthamar.

Tuarascáil an Iniúcháir Neamhspleách (ar lean)

Tuairisc ar Riachtanais Dlíthiúla agus Rialála Eile

Tuairim ar Nithe Eile atá leagtha síos in Acht na gCuideachtaí, 2014

Ar bhonn na hoibre a rinneamar agus an t-iniúchadh á dhéanamh againn, agus an obair sin amháin, tuairiscimid go bhfuil an méid seo a leanas amhlaidh:

- Fuairamar an fhaisnéis agus na míniúcháin uile a mheasaimid a bheith riachtanach chun críocha ár n-iniúchta;
- Is é ár dtuairim é go raibh taifid chuntasaíochta na cuideachta leordhóthanach ionas go bhféadfaí iniúchadh furasta cuí a dhéanamh ar na ráitis airgeadais;
- Tá na ráitis airgeadais ag teacht leis na taifid chuntais;
- Measaimid go bhfuil an fhaisnéis atá sonraithe i dtuarascáil na stiúrthóirí ag teacht leis na ráitis airgeadais agus gur ullmhaíodh tuarascáil na stiúrthóirí de réir Acht na gCuideachtaí, 2014.

Nithe nach mór dúinn Tuairisc a Thabhairt ina dTaobh ar Bhonn Eisceachta

Ar bhonn an eolais agus na tuisceana ar an gcuideachta agus a timpeallacht a fuarthas le linn an iniúchta, níor aithníomar míráitis ábhartha i ráiteas na stiúrthóirí.

Faoi Acht na gCuideachtaí 2014, ceanglaítear orainn tuairisc a thabhairt daoibh, más amhlaidh, dar linn, nach ndearnadh an nochtadh ar luach saothair agus idirbhearta na stiúrthóirí atá sonraithe sa dlí. Níl aon ní le tuairisciú againn ina leith sin.

De réir an Chóid Chleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016) (an "Cód Cleachtais"), ceanglaítear orainn tuairisciú duit mura léirítear sa ráiteas maidir leis an gcóras um rialú inmheánach airgeadais, atá riachtanach de réir an Chóid Chleachtais mar a áirítear sa Ráiteas maidir le Rialú Corparáideach i dtuarascáil na Stiúrthóirí, go gcomhlíonann an chuideachta mír 1.9(iv) de Chód Cleachtais 2016 nó mura bhfuil sé i gcomhréir leis an bhfaisnéis atá againn ón obair iniúchta a rinneamar ar na ráitis airgeadais. Níl aon rud le tuairisciú againn maidir leis sin.

Ciarán O'Brien

Ar son Deloitte Ireland LLP agus thar a cheann

Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúcháireachta Reachtúla

Áras Deloitte & Touche

Ardán Phort an Iarla

Baile Átha Cliath 2

18 Samhain 2020

Ráiteas Ioncam Cuimsitheach

Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2019

	Nótaí	2019 €'000	2018 €'000
Ioncam ó oibríochtaí		297,381	280,891
Fáltais ó chonarthaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí		88,733	89,327
Cistiú eile ón Stát		142,931	126,526
Ioncam iomlán	3	529,045	496,744
Costais			
Costais phárolla agus costais ghaolmhara	5	(266,296)	(254,023)
Costais ábhar agus seirbhísí	6	(241,695)	(223,412)
Iomlán na gcostas oibriúcháin		(507,991)	(477,435)
TRÚCDA agus costais oibriúcháin eisceachtúla			
Míreanna eisceachtúla	7	(2,876)	368
Dímheas glan ar amúchadh deontas caipitiúil	8	(13,042)	(19,881)
Brabús ar dhiúscairt sócmhainní inláimhsithe		10	74
Barrachas/(easnamh) roimh ús agus cháin		5,146	(131)
Ús iníoctha agus muirir dá shamhail	9	(986)	(1,003)
Barrachas/(easnamh) don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh cháin		4,160	(1,134)
Cáin ar ghnáthghníomhaíochtaí	10	(1,554)	-
Barrachas/(easnamh) don bhliain airgeadais		2,606	(1,134)

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbhreithniú

Ráitis Airgeadais

Clár Comhardaithe

Amhail an 31 Nollaig 2019

	Nótaí	2019 €'000	2018 €'000
Sócmhainní seasta			
Sócmhainní doláimhsithe	12	15,795	9,220
Sócmhainní inláimhsithe	13	1,692,418	1,715,460
		1,708,213	1,724,680
Sócmhainní reatha			
Stoic	14	56,374	44,372
Féichiúnaithe	15	101,645	84,496
Airgead sa bhanc agus ar láimh		113	1,372
		158,132	130,240
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)	16	(302,081)	(284,630)
		(143,949)	(154,390)
Glandliteanas reatha		(143,949)	(154,390)
Sócmhainní iomlána lúide dliteanais reatha		1,564,264	1,570,290
Ioncam iarchurtha	18	(1,459,328)	(1,463,970)
Soláthairtí in aghaidh dliteanas	19	(63,408)	(67,398)
		41,528	38,922
Caipiteal agus cúlchistí			
Scairchaipiteal glaoite	20	194,270	194,270
Cuntas brabúis agus cailiteanais – easnamh		(152,742)	(155,348)
Caipiteal Gnáthscaireanna Iomlán		41,528	38,922

Thar ceann an bhoird

An tUasal F. Allen

Cathaoirleach

V. Little Usual

Stiúrthóir

18 Samhain 2020

Ráiteas um Athruithe ar an gCaipiteal Gnáthscaireanna

An bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2019

	Scairchaipiteal Glaote €'000	Cuntas Brabúis agus Cailteanais €'000	Caipiteal Gnáthscaireanna Iomlán €'000
Iarmhaid amhail an 1 Eanáir 2018	194,270	(154,214)	40,056
Easnamh don bhliain airgeadais	-	(1,134)	(1,134)
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain airgeadais	-	(1,134)	(1,134)
Iarmhaid amhail an 31 Nollaig 2018	194,270	(155,348)	38,922
Easnamh don bhliain airgeadais	-	2,606	2,606
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain airgeadais	-	2,606	2,606
Iarmhaid amhail an 31 Nollaig 2019	194,270	(152,742)	41,528

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbhreithniú

Ráitis Airgeadais

Ráiteas ar Shreabhadh Airgid

An bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2019

	Nótaí	2019 €'000	2018 €'000
Airgead glan ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	21	3,415	45,387
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta			
Ceannach sócmhainní seasta inláimhsithe		(142,915)	(79,861)
Ceannach sócmhainní seasta doláimhsithe		(7,318)	(5,433)
Fáltas ar dhiúscairt sócmhainní seasta inláimhsithe		10	74
Fáltas ó dheontais stáit agus deontais ón Aontas Eorpach		162,321	81,454
Airgead glan arna úsáid i ngníomhaíochtaí infheistíochta		12,098	(3,766)
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí maoinithe			
Ús íochta		(986)	(1,003)
Maoiniú idirchuideachta		(15,786)	(40,200)
Airgead iomlán arna úsáid i ngníomhaíochtaí maoinithe		(16,772)	(41,203)
(Glanlaghdú)/Glanmhéadú ar airgead agus coibhéisí airgid		(1,259)	418
Airgead agus coibhéisí airgid amhail an 1 Eanáir		1,372	954
Airgead agus coibhéisí airgid amhail an 31 Nollaig		113	1,372
Cuimsítear san airgead agus sna coibhéisí airgid:			
Airgead sa bhanc agus ar láimh		361	360
Banc		-	1,012
Rótharraingtí bhainc		(248)	-
		113	1,372

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais

1. Ráiteas maidir le Comhlíonadh, Gníomhaíochtaí agus Úinéireacht

(a) Ráiteas maidir le Comhlíonadh

Ullmhaíodh ráitis airgeadais Iarnród Éireann, uimhir chláráithe 119571, Stáisiún Uí Chonghaile, Sráid Amiens, Baile Átha Cliath 1,

ar bhonn gnóthas leantach de réir Caighdeán um Thuairisciú Airgeadais 102 (Caighdeán Chuntasáíochta arna n-eisiúint ag Comhairle Tuairiscithe Airgeadais na Ríochta Aontaithe), lena n-áirítear comhlíonadh Chaighdeán Tuairiscithe Airgeadais 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann.

(b) Gníomhaíochtaí agus Úinéireacht

Is é Córas Iompair Éireann (CIÉ), ar fochuideachta de é Iarnród Éireann, údarás reachtúil náisiúnta na hÉireann a chuireann iompar poiblí ar tír ar fáil in Éirinn. Tá CIÉ ar lánúinéireacht ag Rialtas na hÉireann agus tuairiscíonn sé don Aire Iompair, Turasóireachta agus Spóirt.

Is é Iarnród Éireann príomhsholáthraí na hÉireann i dtaobh iompar ar iarnród.

Baineann ráitis airgeadais na Cuideachta le gníomhaíochtaí Iarnród Éireann agus leo sin amháin.

Achoimre ar Bheartais Shuntasacha Chuntasáíochta

Leagtar amach ar na leathanaigh seo a leanas na beartais shuntasacha chuntasáíochta agus na teicnicí suntasacha meastacháin a glacadh agus na ráitis airgeadais seo á n-ullmhú. Tá na beartais sin curtha i bhfeidhm go comhsheasmhach maidir leis na blianta go léir atá curtha i láthair, mura luaitear a mhalairt.

De réir mar a cheadaítear faoi Acht na gCuideachtaí 2014, tá leagan amach forordaithe an chuntais brabúis agus cailteanais oiriúnaithe ag na stiúrthóirí ar bhealach is cuí do chineál gnó na Cuideachta.

Is le Córas Iompair Éireann 100% de scairchaipiteal cothromais Iarnród Éireann ('IÉ').

Is é Córas Iompair Éireann a ullmhaíonn ráitis airgeadais ghrúpa, dá bhfuil Iarnród Éireann ina bhall. Féadfar cóipeanna de ráitis airgeadais ghrúpa Chóras Iompair Éireann a fháil ón Rúnaí Cuideachta ag Córas Iompair Éireann, Stáisiún Heuston, Baile Átha Cliath 8, agus ar shuíomh gréasáin na cuideachta ag IrishRail.ie.

(a) Bunús an Ullmhúcháin

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar bhonn gnóthas leantach, faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil; féach Nóta 2 sna Ráitis Airgeadais i gcomhair tuilleadh sonraí.

Chun na ráitis airgeadais a ullmhú i gcomhréir le FRS 102, ní mór leas a bhaint as príomhthoimhdí áirithe a bhaineann leis an todhchaí, agus foinsí tábhachtacha eile neamhchinnteachta meastacháin ag an dáta tuairiscithe. Ceanglaítear freisin go ndéanfadh na stiúrthóirí breithiúnas agus beartais chuntasáíochta na Cuideachta á gcur i bhfeidhm acu. Leagtar amach ag (v) thíos na réimsí ina bhfuil ardleibhéal breithiúnais nó castachta i gceist, nó na réimsí ina bhfuil baol nach beag go ndéanfadh toimhdí agus meastacháin coigeartú ábhartha ar shuim ghlanluacha na sócmhainní agus na ndliteanas sa chéad bhliain airgeadais eile.

Faoi FRS 102, ceadaítear díolúintí áirithe ó nochtadh d'eintiteas incháilithe. Bhain an Chuideachta leas as díolúine ar son comhardaithe páirtithe gaolmhara le fochuideachtaí eile lastigh de Ghrúpa CIÉ.

(b) Ioncam

Cuimsíonn an t-ioncam oll-luach na seirbhísí arna soláthar. Déantar an t-ioncam a thomhas ar luach cóir na comaoine a fhaightear nó is infhála agus is ionann é agus an méid is infhála i leith seirbhísí a soláthraíodh.

Aithníonn Iarnród Éireann ioncam sa tréimhse ina gcuirtear an tseirbhís ar fáil.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

Aithnítear ioncam eile ó Oibríochtaí Iarnróid tráth sholáthar na seirbhíse nuair a chuireann an custaiméir an t-aistear i gcrích. Tugtar anonn sna dliteanais na fáltais ó dhíol ticéad bliantúil agus táirgí eile le dáta sa todhchaí, agus aithnítear iad sa chuntas brabúis agus cailteanais thar thréimhse na seirbhíse ábhartha.

Aithnítear an t-ioncam ó lastas sa tréimhse ina gcuirtear an tseirbhís ar fáil.

Aithnítear an t-ioncam ó Europort Ros Láir sa tréimhse ina gcuirtear an tseirbhís ar fáil.

Aithnítear ioncam ó fhógraíocht agus ó ghníomhaíochtaí éagsúla eile le linn thréimhse an chonartha ábhartha. Déantar ioncam ó fhógraíocht a thuilleadh ó chonarthaí dhá mhí agus conarthaí ráithiúla agus faightear an t-ioncam sin ar bhonn riaráisteach.

Aithnítear ioncam ó choimisiúin nuair a sholáthraítear an tseirbhís don chustaiméir.

Aithnítear ioncam eile tríú páirtí tráth a thuillte, nó ag an bpointe seirbhíse, sa mhéid is gur aithníodh costais iomchuí atá in-aisghabhála i gcoinne an ioncaim sin sa tréimhse.

(c) Costais Ábhar agus Seirbhísí

Cuimsítear le costais Ábhar agus Seirbhísí na costais go léir a bhaineann le hoibríochtaí Iarnród Éireann ó lá go lá, seachas costais dímhéasa agus amúchta agus phárolla a ndéantar iad a nochtadh ar leithligh sa chuntas brabúis agus cailteanais, agus a nochtadh ar leithligh sna nótaí a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

(d) Costais Eisceachtúla

I gcuntas brabúis agus cailteanais Iarnród Éireann, aithnítear torthaí oibriúcháin ar leithligh roimh mhíreanna sonracha. Is iad na míreanna sonracha iad siúd a mheasann na stiúrthóirí nach mór iad a nochtadh ar leithligh mar gheall ar a méid, a gcineál nó a minicíocht. Creideann an Chuideachta go n-éascaíonn an cur i láthair sin d'anailís bhreise toisc go ndírítear aird ar chostais eisceachtúla dá bharr. Áirítear le costais den sórt sin costais shuntasacha a bhaineann le hathstruchtúrú gnó.

Maidir leis an gcinneadh i dtaobh céard is brí le 'suntasach', baintear leas as breithiúnas cáilíochtúil agus breithiúnas cainníochtúil na stiúrthóirí agus measúnú á dhéanamh ar na costais áirithe arb amhlaidh ina leith, de bhua a méid agus a gcineál, go nochtar sa chuntas brabúis agus cailteanais agus sna nótaí gaolmhara iad i gcáil costais eisceachtúla.

(e) Airgeadra Eachtrach

(i) Airgeadra feidhmiúil agus airgeadra tuairiscithe

Is é an euro airgeadra feidhmiúil agus airgeadra tuairiscithe na Cuideachta, arna ainmniú ag an tsiombail '€', agus, mura luaitear a mhalairt, tá na ráitis airgeadais curtha i láthair ina mílte (€'000).

(ii) Idirbhearta agus iarmhéideanna

Déantar idirbhearta atá ainmnithe san airgeadra eachtrach a aistriú chuig an airgeadra feidhmiúil ar bhonn na rátaí malairte ar an láthair ar dháta na n-idirbheart.

Ag deireadh gach bliana airgeadais, déantar míreanna airgeadaíochta in airgeadra eachtrach a aistriú ina euro ar an ráta reatha. Déantar míreanna neamhairgeadaíochta arna dtomhas ar a gcostas stairiúil a aistriú ar bhonn an ráta malairte ar dháta an idirbhirt agus déantar míreanna neamhairgeadaíochta arna dtomhas ar a luach cóir a thomhas ar bhonn an ráta malairte nuair a cinneadh an luach cóir.

Is sa chuntas brabúis agus cailteanais a aithnítear gnóthachain agus cailteanais airgeadra eachtraigh a eascraíonn as socraíocht idirbheart agus ón aistriú ag rátaí malairte ag deireadh na bliana airgeadais ar shócmhainní agus dliteanais airgeadaíochta arna n-ainmniú in airgeadraí eachtracha.

Cuirtear i láthair gnóthachain agus cailteanais airgeadra eachtraigh a bhaineann le hiasachtaí agus airgead agus coibhéisí airgid sa chuntas brabúis agus cailteanais faoi 'ús infhála agus ioncam dá shamhail' nó 'ús iníochta agus muirir dá shamhail' mar is cuí. Cuirtear i láthair gach gnóthachan agus cailteanas airgeadra eachtraigh eile sa chuntas brabúis agus cailteanais faoi chostais ábhair agus seirbhíse.

(f) Deontais ón Aontas Eorpach agus Deontais Stáit

Aithníonn Iarnród Éireann deontais rialtais ag teacht leis an tsamhail fabhráithe faoi FRS 102.

(i) Deontais i gcomhair caiteachas caipitiúil

Déantar deontais i gcomhair caiteachas caipitiúil eile a chur chun sochair an ioncaim iarchurtha de réir mar a bhíonn siad infhála. Déantar iad a amúchadh chuig an gcuntas brabúis agus cailteanais agus aithnítear iad san ioncam thar shaol eacnamaíoch úsáideach na sócmhainní gaolmhara.

(ii) Deontais ioncaim

Aithnítear deontais ioncaim mar ioncam sa chuntas brabúis agus cailteanais sa tréimhse ina dtabhaítear na costais bhainteacha a bhfuil an deontas beartaithe lena gcúiteamh.

(iii) Deontas faoin gConradh Ilbhliantúil Bainisteora Bonneagair

Aithnítear deontais um Bainisteoir Bonneagair faoi Chonarthaí Ilbhliantúla mar ioncam iarchurtha nó láithreach mar ioncam sa chuntas brabúis agus cailteanais, trí thagairt don bhonnghníomhaíocht a bhfuil an deontas ceaptha lena cúiteamh. Na deontais chaipitil faoin gConradh Ilbhliantúil a chuirtear chun sochair an ioncaim iarchurtha sa chlár comhardaithe, déantar iad a amúchadh thar shaol eacnamaíoch tuartha na sócmhainní gaolmhara.

(g) Nóta faoi Thuairisciú Teascánach

Tuairiscítear ar theascáin oibriúcháin ar bhealach atá i gcomhréir le struchtúr bainistíochta inmheánaí Iarnród Éireann agus an fhaisnéis airgeadais inmheánach arna soláthar do Phríomh-Chinnteoírí Oibriúcháin na cuideachta (na stiúrthóirí feidhmiúcháin) atá freagrach as cinntí straitéiseacha a dhéanamh, acmhainní a leithdháileadh, agus faireachán agus measúnú a dhéanamh ar fheidhmíocht gach teascáin. Is ionann an toradh oibriúcháin a thuairiscítear go himmheánach de réir an teascáin agus an príomhbheart a úsáidtear chun feidhmíocht na dteascán oibriúcháin laistigh den chuideachta a mheasúnú.

Chinn Iarnród Éireann go bhfuil cúig theascán aige ar ghá tuairisciú a dhéanamh orthu Gnóthas Iarnróid, Bainisteoir Bonneagair Iarnróid, Lasta Iarnróid, Europort Ros Láir agus Gníomhaíochtaí Lárnacha agus Eile. Oibríonn teascán an Ghnóthais Iarnróid gnó na bpaisinéirí faoin gconradh Oibleagáide Seirbhíse Poiblí a dhámh an tÚdarás Náisiúnta Iompair. Déanann teascán an Bhainisteora Bonneagair Iarnróid an tsócmhainn bonneagair a bhainistiú, a chothabháil agus a athnuachan, a mhaoinítear ó tháillí Rochtana agus ón gConradh Ilbhliantúil. Soláthraíonn an teascán Lasta Iarnróid seirbhísí iompair chun earraí a iompar d'Iarnród. Oibríonn teascán Europort Ros Láir an dara calafort is gnóthaí sa tír ó thaobh gluaiseachtaí loinge de, le haghaidh trácht turasoírí agus lasta aonadaithe. Soláthraíonn teascán na nGníomhaíochtaí Lárnacha agus Eile seirbhísí comhroinnte don eagraíocht agus tá an gnó loingseoireachta ina chuid de sin- lena soláthraítear saoráidí iompair ar bhóthar don mhótarthionscal go príomha.

(h) Sochair na bhFostaithe

Cuireann an Chuideachta roinnt sochar ar fáil d'fhostaithe ag brath ar a ngrád, a sinsearach agus ar oibleagáidí reachtúla. I measc na sochar tá íoc tuarastail nó pá agus íoc préimheanna le haghaidh obair bhreise arna déanamh. Lena chois sin déantar ranníocaíochtaí fostóra maidir le pinsean, i gcás baill foirne incháilithe, isteach sna scéimeanna pinsean faoi seach.

Sochair iarfhostaíochta

Feidhmíonn Grúpa CIÉ dhá phlean sochar sainithe (Scéim Pinsean CIÉ don Fhoireann ar Phá Rialta agus plean sochar sainithe Scéim 2000 (Leasú) Scéim Aoisliúntais CIÉ 1951) d'fhostaithe ghrúpa CIÉ.

Sainítear i bplean sochair sainithe an sochar pinsin a gheobhaidh an fostaí ar dhul ar scor dó nó di, ag brath de ghnáth ar roinnt tosa lena n-áirítear aois, fad seirbhíse agus luach saothair. Is ionann plean sochair sainithe agus sochar iarfhostaíochta seachas ranníocaíochtaí sainithe.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

Tá cuntas tugtha ar na scéimeanna sin i ráitis airgeadais Ghrúpa CIÉ. Tomhaistear sócmhainní na scéimeanna pinsean le sochar sainithe ar a luach cóir. Tomhaistear dliteanas na scéime pinsin sochar sainithe ar bhonn achtúireach faoi mhodh na n-aonad réamh-mheasta creidmheasa. Léirítear barrachas dhliteanas na scéimeanna ar shócmhainní na scéimeanna mar dhliteanas ar chlár comhardaithe CIÉ.

Glacann na fochuideachtaí go léir, mar aon le CIÉ féin, páirt i Scéim Pinsean CIÉ don Fhoireann ar Phá Rialta agus plean sochair sainithe Scéim 2000 (Leasú) Scéim Aoisliúntais CIÉ 1951. Ní shonraítear i rialacha na scéime conas ba chóir aon bharrachas nó easnamh a leithdháileadh i measc fostóirí rannpháirteacha agus níl aon chomhaontú conarthach ná beartas luaite i dtaobh glanchostas sochar sainithe a leithdháileadh ar na grúpeintitis aonair. Dá réir sin, aithnítear glanchostas sochar sainithe na scéimeanna ina n-iomláine i ráitis airgeadais ar leithligh CIÉ toisc gurb amhlaidh, in éagmais socrú foirmiúil conartha a bheith i bhfeidhm, go gcreideann na stiúrthóirí gurb é an t-eintiteas sin atá freagrach as na scéimeanna faoin dlí. Aithníonn na heintitis rannpháirteacha eile, lena n-áirítear Iarnród Éireann, costas arb ionann é agus a ranníocaíocht i leith na tréimhse. Tá sonraí breise i dtaobh na scéimeanna sin leagtha amach i nóta 23.

(i) Ús

(i) Ús infhála

Cuirtear an t-ús a thuilltear chun sochair don chuntas brabúis agus caillteanas sa tréimhse inar tuilleadh é.

(ii) Ús iníoctha

Cuirtear costais a bhaineann le hiasachtaí de mhuirear ar an gcuntas brabúis agus caillteanas sa tréimhse inar tabhaíodh iad.

(j) Páirtithe gaolmhara

Fochuideachta de chuid Ghrúpa CIÉ is ea Iarnród Éireann. Nochtann Iarnród Éireann idirbhearta le páirtithe gaolmhara nach bhfuil ar lánúinéireacht ag an ngrúpa (féach Nóta 25). Tá díolúine ag an gCuideachta i leith nochtadh idirbheart le baill den ghrúpa céanna atá ar lánúinéireacht.

(k) Cánachas

Cuimsíonn costas na cánach ioncaim don bhliain cáin reatha agus cáin iarchurtha arna n-aithint sa bhliain airgeadais. Cuirtear costas cánach ioncaim i láthair sa chomhpháirt chéanna den ioncam cuimsitheach iomlán (cuntas brabúis agus caillteanas nó ioncam cuimsitheach eile) nó den chothromas leis an idirbheart nó an teagmhas eile as a dtig an costas cánach ioncaim.

Ní dhéantar lascainiú ar shócmhainní agus dliteanas cánachais reatha ná cánachais iarchurtha.

(i) Cáin reatha

Is ionann an cháin reatha agus an méid cánach ioncaim is iníoctha ar an mbrabús inchánach don bhliain airgeadais nó do bhlianta airgeadais roimhe sin. Déantar an cháin reatha a thomhas de réir mhéid na cánach reatha a mheastar a bheidh le hóc de réir rátaí cánach agus dlíthe cánach atá achtaithe nó achtaithe go substaintiúil faoi dheireadh na bliana airgeadais.

(ii) Cáin iarchurtha

Aithnítear cáin iarchurtha maidir leis na difríochtaí uainiúcháin, arb iad na difríochtaí idir brabús inchánach agus ioncam cuimsitheach iomlán mar atá luaite sna ráitis airgeadais. Eascraíonn na difríochtaí uainiúcháin ó chuimsiú ioncaim agus caiteachas sna measúnachtaí cánach i mblianta airgeadais seachas na cinn ina n-aithnítear iad sna ráitis airgeadais.

Aithnítear cáin iarchurtha ar na difríochtaí uainiúcháin ag deireadh gach bliana airgeadais faoi réir eisceachtaí áirithe. Ní aithnítear caillteanas chánach neamhfhaoisimh agus sócmhainní cánach iarchurtha eile ach amháin nuair is dócha go ndéanfar iad a aisghabháil i gcoinne aisiompú dliteanas cánach iarchurtha nó brabús eile inchánach sa todhchaí.

(l) TRÚCDA

Is ionann TRÚCDA agus tuilleamh cuideachta roimh choigeartú d'ús agus cánacha, dímheas ar shócmhainní seasta agus amúchadh na ndeontas caipitil arna bhfáil.

(m) Sócmhainní Seasta Inláimhsithe

Tugtar bogearraí ríomhaire anonn ar an gcostas lúide amúchadh carntha agus cailteanais lagaithe charntha. Déantar na bogearraí a amúchadh thar a saol úsáideach tuartha, idir trí bliana agus cúig bliana, ar mhodh an mhéid chothroim. Ní mheastar go bhfuil luach iarmharach ag bogearraí. Sa chás ina dtugtar le fios de bharr tosca amhail dul chun cinn na teicneolaíochta nó athruithe ar phraghsanna margaidh go bhfuil athrú tagtha ar shaol úsáideach na mbogearraí, déantar an saol úsáideach a leasú ar bhonn ionchasach chun na cúinsí nua a chur san áireamh. Déantar athbhreithniú i ndáil le lagú ar shócmhainní seasta doláimhsithe má tá aon rud ann a thabharfadh le fios go bhféadfadh an tsócmhainn sheasta dholáimhsithe a bheith lagaithe.

(n) Sócmhainní Seasta Inláimhsithe agus Dímheas

Déantar sócmhainní seasta inláimhsithe a thabhairt anonn ar a gcostas, lúide dímheas carntha agus cailteanais lagaithe charntha. Áirítear sa chostas an praghas ceannaigh bunaidh, costais arna dtabhú ar bhonn díreach i dtaobh an tsócmhainn a thabhairt chuig an láthair agus a chur sa riocht is gá don úsáid atá ceaptha di, agus costais infheidhme i dtaobh baint ó chéile, tabhairt chun bealaigh agus athchóirithe.

(i) Línte iarnróid agus oibreacha iarnróid

Gréasán córas atá i gceist leis na línte iarnróid agus na hoibreacha iarnróid.

Meastar gurb ionann caiteachas ar an ngréasán, a mhéadaíonn a acmhainn nó a fheabhsaíonn a chumas oibriúcháin, agus méid breise a chuirtear leis na sócmhainní seasta inláimhsithe, agus déantar é a chaipitliú agus a dhímheas thar a shaol eacnamaíoch úsáideach tuartha.

Costais fostaithe chaipitlithe agus costais eile atá inchurtha go díreach i leith na sócmhainne, áirítear iad sna sócmhainní seasta inláimhsithe.

An caiteachas ar an ngréasán reatha, lena bhféachtar chuige go bhfuil an acmhainn oibriúcháin ag teacht leis na caighdeán shonraithe seirbhíse, áirítear mar chothabháil é agus cuirtear é de mhúirear ar an gcuntas brabúis agus cailteanais. Caitear le haon deontas bainteach ar an gcaoi chéanna agus cuirtear i láthair é sa chuntas brabúis agus cailteanais.

(ii) Rothstoc iarnróid

Déantar na hinnill traenach, seachas iad sin atá lán-dímheasta nó a fhaightear gan aon chostas, na carranna iarnróid, an stoc cóistí agus na vaigíní a dhímheas ar bhonn a gcostais stairiúil agus é leithdháilte thar a saol eacnamaíoch úsáideach tuartha ar mhodh an mhéid chothroim.

(iii) Feithiclí lastais bóthair

Déantar na sócmhainní seo a dhímheas ar bhonn an chostais stairiúil thar a saol eacnamaíoch úsáideach tuartha ar mhodh an mhéid chothroim.

(iv) Dugaí, calafoirt agus céanna; trealamh agus innealra

Déantar na sócmhainní seo a dhímheas ar bhonn an chostais stairiúil thar a saol eacnamaíoch úsáideach tuartha ar mhodh an mhéid chothroim.

(v) Talamh agus foirgnimh

Ní dhéantar talamh a dhímheas. Déantar foirgnimh a dhímheas ar bhonn an chostais stairiúil thar a saol eacnamaíoch úsáideach tuartha ar mhodh an mhéid chothroim.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

(vi) Dímheas agus luachanna iarmharacha

Déantar dímheas ar shócmhainní, ach amháin talamh, a ríomh de réir na modhanna dímheasa agus an tsaoil úsáidigh thuartha, mar seo a leanas:

Línte agus oibreacha iarnróid	modh an mhéid chothroim	10-40 bliain
Rothstoc iarnróid	modh an mhéid chothroim	4-20 bliain
Gléasra agus innealra	modh an mhéid chothroim	3-30 bliain
Comharthaíocht	modh an mhéid chothroim	10 mbliana
Dugaí, cuanta agus céanna	modh an mhéid chothroim	50 bliain
Trealamh lónadóireachta	modh an mhéid chothroim	5-10 mbliana
Foirgnimh ruilse	modh an mhéid chothroim	50 bliain
Droichid	modh an mhéid chothroim	120 bliain
Feithiclí lastais bóthair	modh an mhéid chothroim	1-10 mbliana

Ceapadh raon na mblianta chun saol eacnamaíochta éagsúil na gcomhpháirteanna éagsúla in aicme sócmhainní a chur in iúl. Déantar athbhreithniú ar luachanna iarmharacha na sócmhainní agus a saol úsáideach, agus déantar iad a choigeartú, más iomchuí, gach bliain airgeadais. Cuirtear éifeacht aon athraithe ar luachanna iarmharacha nó ar shaol úsáideach san áireamh sna cuntais ar bhonn ionchasach.

(vii) Breiseanna agus comhpháirteanna móra iardain

Ní dhéantar costais iardain a áireamh i suim ghlanluacha na sócmhainne ná a aithint mar shócmhainn ar leithligh, de réir mar is iomchuí, ach amháin nuair is dócha go mbeidh sochair gheilleagracha a bhaineann leis an mír i ndán don Chuideachta agus gur féidir an costas a thomhas ar bhonn iontaoifa.

Aithnítear suim ghlanluacha aon chomhpháirte ionaid. Caitear le comhpháirteanna móra mar shócmhainní ar leithligh sa chás ina mbaineann patrúin dhifriúla tomhaltais leo i dtaobh sochair gheilleagracha agus déantar dímheas orthu go leithleach thar a saol úsáideach.

Cuirtear deisiúcháin agus obair chothabhála de mhuipear ar an gcuntas brabúis agus cailteanas de réir mar a thabhaítear iad.

(viii) Dí-aithint

Déantar sócmhainní seasta inláimhsithe a dhí-aithint ar a ndiúscairt nó nuair nach bhfuiltear ag súil le haon sochar geilleagrach sa todhchaí. Ar dhiúscairt, déantar an difríocht idir na glanfháiltais diúscairthe agus an tsuim ghlanluacha a aithint mar bhrabús nó mar chailteanas.

(o) Sócmhainní Oidhreachta

Tá roinnt sócmhainní oidhreachta ag Iarnród Éireann: feithiclí a bhíodh sa fhlít den chuid is mó, agus plátaí, suaitheantais agus déantáin éagsúla. Ní dhéantar na sócmhainní a chothabháil díreach as ucht an mhéid a chuireann siad le heolas agus cultúr agus tá go leor iarshócmhainní oibriúcháin i gceist leo.

Mar gheall ar chineál na sócmhainní atá ar seilbh agus an easpa margadhluachanna inchomparáide, bheadh an costas a bhainfeadh le luacháil na sócmhainní oidhreachta atá ag Iarnród Éireann chomh mór nach mbeadh sé i gcomhréir leis na sochair a sholáthrófaí d'úsáideoirí na ráiteas airgeadais.

(p) Stoc

Cuimsítear sna stoic ábhair chothabhála, páirteanna spártha, breosla agus míreanna eile éagsúla stoic. Déantar an stoc breosla a luacháil ar a mheánchostas ualaithe nó a ghlanluach inréadaithe, cibé acu is ísle. Déantar an stoc neamhbhreosla a luacháil ar a chostas nó a ghlanluach inréadaithe, cibé acu is ísle. Cuimsítear sa chostas an praghas ceannaigh, lena n-áirítear cánacha agus dleachtanna agus iompar agus láimhseáil atá inchurtha go díreach i leith an stoc a thabhairt chuig a láthair reatha agus a chur ina riocht reatha.

Ag deireadh gach bliana airgeadais, déantar na stoic a mheas i leith lagaithe agus déantar soláthar i leith stoc a mheastar a bheith lagaithe.

Déantar stoc Innealtóireachta Sibhialta (CCE) agus Comharthaíochta (SET) a aicmiú ina stoc gluaiseachta agus stoc neamhghluaiseachta. Cuirtear soláthar i bhfeidhm ar an stoc neamhghluaiseachta, bunaithe ar an bhfad ama ó bogadh an stoc le déanaí. Cuirtear soláthar sa bhreis i bhfeidhm ar an gcuid bhreise den 'stoc gluaiseachta' ag brath ar an leibhéal stoic ar lámh a bhfuil níos mó ná 2 bhliain úsáide bainte as.

Déantar stoc Innealtóireachta Meicniúla (CME) a aicmiú mar stoc straitéiseach, stoc cláir agus stoc inchaite. Déantar soláthar i leith gach aicme ag brath ar aois an stoic.

I gcás trealamh fuireachais nó mórfháirteanna spártha speisialaithe atá ar seilbh chun críocha athsholáthair agus a cheaptar a mbainfear úsáid astu le linn níos mó ná tréimhse amháin, coinnítear ar seilbh iad i gcáil sócmhainní seasta inlámhsithe de réir FRS 102.

(q) Airgead agus Coibhéisí Airgid

Áirítear le hairgead agus coibhéisí airgid airgead ar lámh, taiscí faoi ghlaoch le bainc, agus infheistíochtaí an-leachtach gearrthréimhseacha eile ag a bhfuil aibíocht bhunaidh trí mhí nó níos lú. Taispeántar rótharraingtí bainc leis na hiasachtaí sa dliteanas reatha. Déantar airgead agus coibhéisí airgid a thomhas ar dtús ar an bpraghas idirbheart agus tomhaistear ina dhiaidh sin iad ar a gcostas amúchta.

Ní airgead ná coibhéisí airgid iad taiscí bainc a bhfuil aibíocht bhunaidh níos mó ná trí mhí acu agus cuirtear i láthair iad mar infheistíochtaí sócmhainní reatha.

(r) Ionstraimí Airgeadais**(i) Sócmhainní airgeadais**

Roghnaigh an Chuideachta forálacha Alt 11 agus Alt 12 de FRS 102 a ghlacadh maidir le cuntas a thabhairt i leith gach ceann dá cuid ionstraimí airgeadais.

Tá roinnt sócmhainní airgeadais bunúsacha ag an gCuideachta lena n-áirítear féichiúnaithe trádála agus féichiúnaithe eile, méideanna atá dlite ó ghrúpchuideachtaí agus airgead agus coibhéisí airgid, atá taifeadta leis na sócmhainní reatha mar chinn atá dlite laistigh de bhliain amháin.

Aithnítear sócmhainní airgeadais bunúsacha den chéad uair ar an bpraghas idirbhirt (lena n-áirítear costais an idirbhirt), mura rud é gur idirbheart maoinithe is ea an socrú. Más rud é gur idirbheart maoinithe is ea an socrú, déantar an tsócmhainn airgeadais a thig as sin a thomhas ar dtús ar luach láithreach na bhfáltas sa todhchaí arna lascaíniú ar ráta úis an mhargaidh i leith ionstraim fiachais den chineál céanna.

Déantar féichiúnaithe trádála agus féichiúnaithe eile, airgead agus coibhéisí airgid, agus sócmhainní airgeadais ó shocruithe ar idirbhearta maoinithe iad a tomhas ina dhiaidh sin ar chostas amúchta faoi mhodh an ghlanráta úis.

Ag deireadh gach bliana airgeadais, déantar sócmhainní airgeadais arna dtomhas ar a gcostas amúchta a mheasúnú i leith fianaise oibiachtúil ar lagú. Má tá fianaise oibiachtúil ann go bhfuil lagú ar shócmhainn airgeadais arna tomhas ar chostas amúchta, aithnítear caillteanas lagaithe sa bhrabús nó sa chaillteanas. Is ionann an caillteanas lagaithe agus an difríocht idir suim ghlanluacha na sócmhainne airgeadais agus luach láithreach shreafaí airgid measta na sócmhainne airgeadais arna lascaíniú ag glanráta úis bunaidh na sócmhainne.

Déantar sócmhainní airgeadais a dhí-aithint (a) nuair a théann na cearta conartha i leith na sreafaí airgid ón tsócmhainn airgeadais in éag nó nuair a shocraítear iad, nó (b) nuair a aistrítear chuig páirtí eile beagnach gach ceann de na rioscaí agus

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

na sochair a bhaineann le húinéireacht na sócmhainne airgeadais, nó (c) ar aistriú rialú na sócmhainne airgeadais chuig páirtí eile ag a bhfuil an cumas praiticiúil chun an tsócmhainn airgeadais a dhíol go haontaobhach le tríú páirtí neamhghaolmhar gan srianta breise a fhorchur.

(ii) *Dlíteanais airgeadais*

Ar an gcaoi chéanna, tá roinnt dlíteanas airgeadais bunúsach ar an gCuideachta, lena n-áirítear creidiúnaithe trádála agus creidiúnaithe eile, iasachtaí bainc agus rótharraingtí, agus iasachtaí ó chuideachtaí sa ghrúpa céanna, a aithnítear den chéad uair ar phraghas an idirbhirt, mura rud é gur idirbheart airgeadais é an socrú, agus sa chás sin déantar an dlíteanas airgeadais a thomhas ar luach láithreach na n-íocaíochtaí sa todhchaí arna lascainiú ar an ráta margaidh úis i leith ionstraim fiachais den chineál céanna.

Déantar creidiúnaithe trádála agus creidiúnaithe eile, iasachtaí ó ghrúpchuideachtaí eile, agus dlíteanais airgeadais ó shocruithe ar idirbhearta maoinithe iad a thabhairt anonn ina dhiaidh sin ar chostas amúchta faoi mhodh an ghlanráta úis.

Is ionann creidiúnaithe trádála agus oibleagáidí i leith íoc as earraí nó seirbhísí atá faighte i ngnáthchúrsa an ghnó ó sholáthraithe. Déantar creidiúnaithe trádála a aicmiú mar chinn atá dlite laistigh de bhliain amháin má bhíonn íocaíocht dlite laistigh de bhliain amháin nó níos lú. I gcás ar bith eile, cuirtear i láthair iad mar mhéideanna atá dlite tar éis níos mó ná bliain amháin. Aithnítear creidiúnaithe trádála ar dtús ar phraghas an idirbhirt agus tomhaistear ina dhiaidh sin iad ar a gcostas amúchta faoi mhodh an ghlanráta úis.

Déantar dlíteanais airgeadais a dhí-aithint nuair a dhéantar an dlíteanas a mhúchadh, is é sin nuair a dhéantar an oibleagáid chonartha a chomhlíonadh nó a chur ar ceal nó ar dhul in éag di.

(s) *Soláthairtí agus Teagmhais*

(i) *Soláthairtí*

Is ionann soláthairtí agus dlíteanas atá neamhchinnte ó thaobh ama nó méid. Aithnítear soláthairtí nuair a bhíonn oibleagáid dlí nó oibleagáid inchiallaithe reatha ar an gCuideachta mar gheall ar theagmhais a tharla roimhe seo; nuair is dócha go mbeidh aistriú sochair gheilleagraigh de dhíth chun an oibleagáid a ghlanadh; agus nuair is féidir meastachán iontaofa a dhéanamh ar mhéid na hoibleagáide.

Déantar soláthairtí a thomhas mar luach reatha an mheastacháin is fearr ar an méid is gá chun an oibleagáid a ghlanadh ar ráta réamhchánach a léiríonn measúnuithe reatha an mhargaidh ar amluach airgid agus na rioscaí a bhaineann go sonrach leis an dlíteanas. Déantar athbhreithniú ar sholáthairtí ag deireadh gach bliana airgeadais agus déantar iad a choigeartú chun an meastachán reatha is fearr a thabhairt ar an méid is gá chun an oibleagáid a ghlanadh. Aithnítear leachtú na lascaine mar chostas airgeadais sa chuntas brabúis agus caillteanais, arna chur i láthair faoi 'ús iníoctha agus muirir dá shamhail' sa bhliain airgeadais ina dtagann sé i gceist.

Sa chás ina bhfuil roinnt oibleagáidí dá samhail ann, cinntear an dóchúlacht go mbeidh eis-sreabhadh ag teastáil chun iad a ghlanadh trí bhreathnú ar aicme na n-oibleagáidí ina hiomláine.

Aithnítear soláthairtí i ndáil le hathstruchtúrú nuair a bhíonn oibleagáid dlí nó oibleagáid inchiallaithe ar an gCuideachta ag deireadh na bliana airgeadais i dtaobh an t-athstruchtúrú a chur i gcrích. Tá oibleagáid inchiallaithe ar an gCuideachta athstruchtúrú a dhéanamh nuair is ann do phlean mionsonraithe foirmiúil don athstruchtúrú sin agus nuair a chruthaigh an Chuideachta ionchas bailí i measc na ndaoine dá ndéanann sé difear, trí thosú ar an bplean a chur chun feidhme nó trí phríomhghnéithe an phlean a fhógairt dóibh siúd dá ndéanann sé difear.

Déantar soláthar do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íoctha ag dáta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe (IBNR) don Chuideachta fós.

Cuimsítear sna soláthairtí eile soláthairtí a bhaineann le hoibriú na seirbhísí iarnróid, soláthairtí a bhaineann le pá, éilimh dlí agus soláthairtí a bhaineann le pinsin.

Ní dhéantar soláthar in aghaidh caillteanais oibriúcháin sa todhchaí.

(ii) *Dlíteanais agus Sócmhainní Teagmhacha*

I gcás dliteanais theagmhasacha, a eascraíonn de thoradh nithe a tharla roimhe seo, ní aithnítear mar dhliteanas iad toisc nach dócha go mbeidh ar an gCuideachta sochair gheilleagracha a aistriú chun an oibleagáid a ghlanadh nó toisc nach féidir an méid a thomhas go hiontaoifa ag deireadh na bliana airgeadais. Ní aithnítear oibleagáidí féideartha neamhchinnte mar dhliteanais ach is dliteanais theagmhasacha iad. Nochtar dliteanais theagmhasacha sna ráitis airgeadais ach amháin mura dócha in aon chor go dtarlóidh eis-sreabhadh acmhainní.

Ní aithnítear sócmhainní teagmhasacha. Nochtar sócmhainní teagmhasacha sna ráitis airgeadais nuair is dócha go dtarlóidh insreabhadh sochar geilleagrach.

(iii) Soláthairtí i dtaobh éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dhliteanas fostóra

Déantar soláthar ag deireadh na bliana do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íoctha ar dháta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe (IBNR) don Chuideachta fós.

Glacann an Chuideachta gach céim réasúnach lena chinntiú go bhfuil an fhaisnéis chúí aici maidir lena neamhchosaint ar éilimh. Mar sin féin, mar gheall ar an neamhchinnteacht maidir le soláthairtí a bhunú in aghaidh éileamh, is dócha go mbeidh an toradh deiridh difriúil ón dliteanas bunaidh a cinneadh.

Tá tuilleadh sonraí leagtha amach i nóta 19 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

(t) Sócmhainní Léasaithe

(i) Léasanna airgeadais

Faoi léasanna airgeadais, aistrítear rioscaí agus luach saothair uile na húinéireachta go substaintiúil chuig an léasóir. I dtosach an téarma léasa airgeadais, aithníonn an Chuideachta a ceart úsáide agus an oibleagáid atá uirthi faoi léas airgeadais mar shócmhainn agus dliteanas ag méid is ionann agus luach cóir na sócmhainne ar léas, nó más rud é gur luach níos ísle atá i gceist, ar luach láithreach na n-íocaíochtaí léasa íosta arna ríomh ar an ráta úis atá intuigthe sa léas. Tá caiteachas caipitiúil na sócmhainní sin san áireamh le sócmhainní inlámhsithe agus déantar iad sin a dhímheas thar théarma an léasa nó thar shaol úsáideach tuartha na sócmhainne, cibé acu is giorra. Tá sciar caipitiúil na n-oibleagáidí léasa atá amuigh curtha san áireamh leis na creidiúnaithe. Gearrtar muirir airgeadais ar an gcuntas brabúis agus caillteanais thar phríomhthréimhse an léasa.

(ii) Léasanna oibriúcháin

Faoi léasanna oibriúcháin, ní aistrítear riosca agus luach saothair uile na húinéireachta go substaintiúil chuig an léasóir. Aithnítear íocaíochtaí faoi léasanna oibriúcháin sa chuntas brabúis agus caillteanais ar bhonn an mhéid chothroim thar thréimhse an léasa. Gearrtar íocaíochtaí cíosa faoi léasanna oibriúcháin ar an gcuntas brabúis agus caillteanais de réir mar a thabhaítear iad.

(u) Caipiteal Gnáthscaireanna

Tá gnáthscaireanna na Cuideachta ar lánúinéireacht ag CIÉ. Déantar an gnáth-scairchaipiteal glaoite agus cúlchistí ioncaim a aicmiú mar chaipiteal gnáthscaireanna agus atá siad leagtha amach sna nótaí a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

(v) Meastacháin agus Toimhdí Ríthábhachtacha Cuntasaíochta

Déantar athmhéasúnú leanúnach ar mheastacháin agus breithiúnais arna ndéanamh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú agus tá siad bunaithe ar thaithí stairiúil agus ar thosca eile, lena n-áirítear meastacháin maidir le teagmhais amach anseo a mheastar a bheith réasúnach sna himthosca.

Déanann na stiúrthóirí meastacháin agus toimhdí faoin todhchaí agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú acu. De réir sainmhínte, is annamh a bheidh na meastacháin chuntasaíochta sin díreach mar an gcéanna leis na torthaí iarbhrá a bhaineann leo. Tugtar aghaidh anseo thíos ar na réimsí ina bhfuil ardeibhéal breithiúnais nó castachta i gceist agus ar na meastacháin agus na toimhdí lena mbaineann baol nach beag go mbeidís ina gcúis le coigeartú ábhartha ar shuimeanna glanluacha sócmhainní agus dliteanas sa chéad bhliain airgeadais eile.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

(i) Saol úsáideach tuartha na sócmhainní inláimhsithe agus doláimhsithe

Tagann athrú ar an muirear amúchta bliantúil i gcás sócmhainní seasta doláimhsithe agus ar an muirear dímheasa i gcás sócmhainní seasta inláimhsithe ag brath ar athruithe ar shaol úsáideach tuartha agus luachanna iarmharacha na sócmhainní. Déantar an saol úsáideach tuartha agus na luachanna iarmharacha a athmheasúnú gach bliain. Déantar iad a leasú de réir mar is gá chun meastacháin reatha a léiriú, bunaithe ar dhul chun cinn na teicneolaíochta, infheistíochtaí sa todhchaí, úsáid eacnamaíoch agus an riocht ina bhfuil na sócmhainní. Léirítear thuas an saol úsáideach tuartha i gcás gach aicme sócmhainní seasta inláimhsithe agus doláimhsithe. Tá suim ghlanluacha na sócmhainní seasta inláimhsithe agus doláimhsithe i leith gach aicme sócmhainní leagtha amach i nóta 12 agus nóta 13.

(ii) Scéim pinsean sochar sainithe

Tá sé d'oibleagáid ar ghrúpa CIÉ, dá bhfuil an Chuideachta ina ball, sochair phinsin a íoc le fostaithe áirithe. Braitheann costas na sochar sin agus luach reatha na hoibleagáide ar roinnt tosca, lena n-áirítear toimhdí i leith: ionchas saoil, méaduithe tuarastail agus an ráta lascaire ar bhannaí corparáideacha. Tá tuilleadh sonraí leagtha amach i nóta 23.

(iii) Soláthairtí i dtaobh éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dhliteanas fostóra

Déantar soláthar ag deireadh na bliana do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íoctha ar dháta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe (IBNR) don Chuideachta fós.

Glacann an Chuideachta gach céim réasúnach lena chinntiú go bhfuil an fhaisnéis chúí aici maidir lena neamhchosaint ar éilimh. Mar sin féin, mar gheall ar an neamhchinnteacht maidir le soláthairtí a bhunú in aghaidh éileamh, is dócha go mbeidh an toradh deiridh difriúil ón dliteanas bunaidh a cinneadh.

Tá tuilleadh sonraí leagtha amach i nóta 19 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

2. Gnóthas Leantach

Stad Airgeadais

Ullmhaíodh ráitis airgeadais 2019 Iarnród Éireann ar bhun gnóthais leantaigh. Glacann seo leis go mbeidh acmhainní dhóthanacha ag an Chuideachta le leanúint i ngnó ar feadh tréimhse ar a laghad 12 mhí ó dháta faofa na ráitis airgeadais seo.

Tá mionbhreithniúchán déanta ag na Stiúrthóirí ar ullmhúchán ar an bhonn gnóthais leantaigh ag an am seo agus tá siad sásta go bhfuil sé cuí go n-ullmhaítear ráitis airgeadais 2019 ar an bhun seo.

I measc na príomhghnéithe a rinneadh breithniúchán orthu le teacht ar an chinneadh seo tá:

Stad Airgeadais na Cuideachta ag 31.12.19

Amhail an 31 Nollaig 2019, bhí glansócmhainní dar luach €42 milliún (2018: €39 milliún) agus glansócmhainní reatha dar luach €144 milliún (2018: €154 milliún) ag Iarnród Éireann.

Mar chuid de na glandhliteanais reatha áirítear dliteanais neamh-airgid dar luach €193 milliún (2018: €39 milliún) a bhaineann le hioncam iarchurtha maidir le deontais chaipitil agus le hioncam. Dá bhrí sin, gan na míreanna neamh-airgid sin san áireamh, bhí glansócmhainní ag an gCuideachta dar luach €49 milliún (2018: glansócmhainní reatha €33 milliún).

Covid-19

Tá éifeacht dhiúltach eacnamaíoch ar eacnamaíocht na hÉireann ag éirí as Covid-19. Baineann an príomhthionchar ar Iarnród Éireann leis an laghdú shuntasach in aister paisinéirí. Tá mionmheastúchán críochnaithe ar éifeachtaí COVID19 ar gach ghné den gnó. Is féidir na príomhéiginnteachtaí a choimriú mar a leanas:

- Tá sé reámh-mheasta go dtabhaigh an Cuideachta cailteanas ina gnó Trachtála i 2020 agus 2021
- Mhéadaigh laghdú suntasach in ioncam OSP an leibhéal maoiniú ón NTA agus maoiniú Staitchiste níos leithne do 2020 agus 2021.

Conarthaí Dírdhámhachtana OSP Bhus Éireann

Le linn 2019 bhronn an Údarás Náisiúnta Iompair conradh dírdhámhachtana deich mbliana ar Iarnród Éireann. Tá an Cuideachta ag feidhmiú ar bhonn conartha glanchostais i 2020 agus táthar ag súil go n-oibreoidh sé ar bhonn conartha ollchostais ó 1 Eanáir 2022. Faoi bhun chonartha ollchostais tá freagracht ioncaim ar an NTA.

Bliain Airgeadais 2020

Leanann Iarnród Éireann ag oibriú seirbhísí OSP de réir na Conarthaí dírdhámhachtana le linn 2020. Chuir an Cuideachta measúnú ar an tionchar airgeadais diúltaigh ag éirí ón easnamh i ioncaim bosca tháille go luath sa bhliain ar fáil bunaithe ar an bhonn go mbeidh srianta leanúnacha le linn 2020. Tá líon cásanna diomartha tomhaiste agus measta. Bhí Iarnród Éireann ag obair ag feidhmiú ar bhonn conartha glanchostais i 2020 ina gconaíonn an cuideachta ioncaim bosca tháille agus solathraíodh maoiniú OSP le costais seirbhísí riachtanacha ach neamhbhrabúsach a íoc. Thug an NTA agus an Roinn Iompair le fios go luath i 2020 go gcuirfidh maoiniú breise ar fáil le leanúnacht na seirbhísí rithábhactacha seo a chinntiú. Tá beagnach an méid iomlán maoinithe atá riachtanach do 2020 faighte ag an Cuideachta anois. Ba mhaith leis na Stiúrthóirí an tacaíocht maoinithe Stáitchiste breise a fuarthas ón NTA, an Roinn Oideachais agus Scileanna agus an Stáitchiste le linn 2020 a chumasáigh oibriú leanúnach seirbhísí iompair poiblí riachtanacha a aithint.

Bliain Airgeadais 2021

Feidhmeoidh an cuideachta ar bhonn conartha glanchostais OSP i 2021. Chinntigh an NTA a chuspóir leanúint le maoiniú OSP de réir an leibhéal iarrtha aige. Phléigh na Stiúrthóirí réimse cásanna leis an candam maoiniúcháin gur dócha a bheidh riachtanach i 2021 a thuiscint.

Ba phríomhghné í macnamh ar an tuairim go bhféadfaí maoiniú OSP ag leibhéal cuí a sholáthair i 2021 i measúnacht na Stiúrthóirí ar stad airgeadais na Cuideachta. Tá na Stiúrthóirí sásta:

- go bhfanann sé mar chuspóir ag an NTA Iarnród Éireann a mhaoiniú le ligean do na seirbhísí OSP iarrtha a oibriú;
- gur lig mionphleanáil cás do sholáthar measúnuithe réasúnta ar leibéil maoinithe riachtanacha;
- go raibh go leor soláthar i mBuiséad an Stáitchiste le Conradh OSP Iarnród Éireann a mhaoiniú;
- go gheobhaidh an NTA go leor maoiniú ón Stáitchiste le Conradh OSP Iarnród Éireann a mhaoiniú.

Rinne na Stiúrthóirí macnamh ar an eolas cuí ar fad le cinneadh a dhéanamh faoi réasúntacht a gconclúid i dtaca le soláthar maoiniú mar sin agus cuireadh caipéisí ar fáil do na Stiúrthóirí le cúnaimh le ina macnamh. Bhí macnamh ar rannpháirtíocht bainistíocht le príomhsheallbhóirí, mionshamhaltú agus cás pleanáil Buiséad an Stáitchiste 2021 sa áireamh le sin, cnomh maith le gach eolas cuí ar fáil go poiblí.

Gníomhaíochtaí tráchtála

Táthar ag súil go dtabhóidh an gnó cailteanas bheag i 2020 agus 2021 agus tá na stiúrthóirí sásta, tar éis macnamh a dhéanamh ar mhionchásanna agus ar mhionmheasacháin, nach ceist gnóthas leantach don chuidachta iad na cailteanais.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

Gníomhaíochtaí Bainistíochta Leanúnacha

Leanann bainistíocht Iarnród Éireann ag cur líon gníomhaíochtaí i bhfeidhm, lena n-áirítear:

- rannpháirtíocht leanúnach leis an NTA i dtaca le maoiniú cuí le tacú le hoibríocht leanúnach Conarthaí Dírdhámhachтана OSP
- dianmhonatóireacht ar cheisteanna le tionchar ar Sheirbhísí Trachtála
- dianmhonatóireacht ón bhainistíocht ar staid airgid tirim laethúil, seachtainiúil agus mhíosúil ar fud na Cuideachta
- cuir i bhfeidhm leanúnach agus dianmhonatóireacht ar thionscnaimh sábhála costas
- mionmeasúnuithe ar mholtaí Infheistíochta Caipitiúla agus a éifeacht ar leachtacht
- athbhriethniú leanúnach ar rioscaí agus ar dheiseanna le tionchar acu ar oibríochtaí na Cuideachta

Grúpa CIÉ

Tá córas státhchiste comhthiomsaithe i bhfeidhm ag Grúpa CIÉ agus braitheann Iarnród Éireann ar áiseann bainc an Ghrúpa lena oibríochtaí a bahinsitiú de réir an plean gnó faofa. Tá tacaíocht leanúnach CIÉ do Iarnród Éireann léirithe sa Litir Thacaíochta ó CIÉ go Iarnród Éireann arna dhátú 18 Samhain 2020. Luaitear an méid a leanas sa Litir sin “Tá sé fós mar bheartas CIÉ go mbeidh an Chuideachta in ann a cuid dliteanas a shásamh i gcónaí. Leanfaidh CIÉ dá chearta mar scairshealbhóir agus a oibleagáidí reachtúla a chleachtadh d’fhonn a áirithiú go mbainistíonn an Chuideachta a cuid oibríochtaí, i gcomhréir lena pleananna gnó faofa, agus ar bhealach lena gcuirfear ar a cumas a oibleagáidí a chomhlíonadh go tráthúil. Soláthróidh CIÉ an tacaíocht airgeadais is gá chun ligean don Chuideachta leanúint ag oibriú agus a dliteanas a leachtú i ngnáthchúrsa gnó ar feadh tréimhse dhá mhí dhéag ar a laghad tar éis dáta sínithe na ráiteas airgeadais.”

Buiséad Comhdhlúite Ghrúpa CIÉ

D’fhaomh Bord CIÉ an bhuiséad comhdhlúite grúpa do 2021 ar 4 Samhain 2020. Cé go bhfuil líon na bpaisinéirí tuartha le fanacht faoi leibhéil 2019 i 2020 agus 2021, bunaithe ar feidhmíocht leanúnach na gconarthaí dírdhámhachтана ar an bhun aontaithe, léiríonn an bhuiséad comhdhlúite grúpa do 2021 go bhfuil acmhainní dhóthanacha ag an Chuideachta le leanúint i ngnó ar feadh tréimhse ar a laghad 12 mhí ó dháta faofa na ráitis airgeadais seo.

Conclúd

De réir na fachtóirí leagtha amach thuas, tá dóchas réasúnta ag Stiúrthóirí Iarnród Éireann go mbeidh acmhainní leordhóthanacha ag an chuideachta le leanúint ag oibriú ar feadh ar laghad 12 mhí ó dháta faofa na ráitis airgeadais agus measann siad go bhfuil sé cuí glacadh leis an bhonn gnóthaigh leantaigh i dtaca le ullmhú na ráitis airgeadais.

3. Anailís de réir Rannán ar an gCuntas Brabúis agus Cailteanais

Chinn Iarnród Éireann go bhfuil cúig theascán aige ar ghá tuairisciú a dhéanamh orthu. Gnóthas Iarnróid, Bainisteoir Bonneagair Iarnróid, Lasta Iarnróid, Europort Ros Láir agus Gníomhaíochtaí Lárnacha agus Eile. Oibríonn teascán an Ghnóthais Iarnróid gnó na bpaisinéirí faoin gconradh Oibleagáide Seirbhíse Poiblí a dhámh an tÚdarás Náisiúnta Iompair. Déanann teascán an Bhainisteora Bonneagair Iarnróid an tsócmhainn bonneagair a bhainistiú, a chothabháil agus a athnuachan, a mhaoinítear ó tháillí Rochtana agus ón gConradh Ilbhliantúil. Soláthraíonn an teascán Lasta Iarnróid seirbhísí iompair chun earraí a iompar d'Iarnród. Oibríonn teascán Europort Ros Láir an dara calafort is gnóthaí sa tír ó thaobh gluaiseachtaí loinge de, le haghaidh trácht turasoírí agus lasta aonadaithe. Soláthraíonn teascán na nGníomhaíochtaí Lárnacha agus Eile seirbhísí comhroinnte don eagraíocht agus tá an gnó loingseoireachta ina chuid de sin- lena soláthraítear saoráidí iompair ar bhóthar don mhótarthionscal go príomha.

(a) Gnóthas Iarnróid

	2019 €'000	2018 €'000
Foinsí ioncaim		
Ioncam	248,229	235,743
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí	88,733	89,327
Cistiú eile ón Stát	70	711
Ioncam iomlán	337,032	325,781
Costais oibriúcháin		
Costais phárolla agus costais ghaolmhara	(136,225)	(129,614)
Ábhair agus seirbhísí	(90,299)	(84,401)
Breosla	(28,481)	(27,674)
Iomlán na gcostas oibriúcháin	(255,005)	(241,689)
Barrachas oibriúcháin roimh mhuirir rochtana rianta	82,028	84,092
Muirear rochtana rianta	(70,051)	(69,012)
TRÚCDA agus míreanna eisceachtúla	11,977	15,080
Costais eisceachtúla	(1,545)	1,454
Dímheas agus amúchadh, glan ar amúchadh deontas caipitiúil	(6,935)	(12,505)
Barrachas roimh ús agus cháin	3,497	4,029
Ús iníoctha agus muirir dá shamhail	(497)	(529)
Barrachas don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh cháin	3,000	3,500
Cáin ar an easnamh ar ghnáthghníomhaíochtaí	-	-
Barrachas don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí tar éis cánach	3,000	3,500

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

(b) Bainisteoir Bonneagair Iarnróid

Tá costais Rannáin an Bhonneagair Iarnróid ríofa mar seo a leanas de réir Threoir AE 91/440 ón gComhairle:

	2019	2018
	€'000	€'000
Foinsí ioncaim		
Conradh Ilbhliantúil	142,842	125,814
Muirir rochtana rianta	73,761	70,902
Ioncam tríú páirtí	32,659	26,994
Deontais Stáit eile	19	–
Ioncam iomlán	249,281	223,710
Ioncam na gcostas oibriúcháin		
Costais phárolla agus costais ghaolmhara	(114,911)	(110,699)
Ábhair agus seirbhísí	(124,624)	(113,276)
Breosla	(74)	(48)
Iomlán na gcostas oibriúcháin	(239,609)	(224,023)
TRÚCDA agus míreanna eisceachtúla	9,672	(313)
Míreanna eisceachtúla	(1,197)	(978)
Dímheas agus amúchadh, glan ar amúchadh deontas caipitiúil	(4,791)	(5,145)
Brabús ar dhíol sócmhainní seasta inláimhsithe	10	13
Barrachas/(easnamh) roimh ús agus cháin	3,694	(6,424)
Ús iníoctha agus muirir dá shamhail	(411)	(405)
Barrachas/(easnamh) don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh cháin	3,283	(6,828)
Cáin ar an bharrachas/(easnamh) ar ghnáthghníomhaíochtaí	–	–
Barrachas/(easnamh) don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí tar éis cánach	3,283	(6,828)

(c) Rannán lastais Iarnróid

	2019 €'000	2018 €'000	
Ioncam	3,890	4,420	
Ioncam iomlán	3,890	4,420	
Costais oibriúcháin			
Costais phárolla agus costais ghaolmhara	(827)	(927)	
Ábhair agus seirbhísí	(1,937)	(1,778)	
Breosla	(381)	(459)	
Iomlán na gcostas oibriúcháin	(3,145)	(3,164)	
Barrachas oibriúcháin don bhliain airgeadais roimh mhuirir rochtana rianta	745	1,256	
Muirir rochtana rianta	(3,711)	(1,890)	
TRÚCDA	(2,966)	(634)	
Easnamh roimh ús agus cháin	(2,966)	(634)	
Ús iníoctha agus muirir dá shamhail	(12)	(12)	
Easnamh don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh cháin	(2,978)	(646)	
Cáin ar an easnamh ar ghnáthghníomhaíochtaí	-	-	
Easnamh don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí tar éis cánach	(2,978)	(646)	

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbhreithniú

Ráitis Airgeadais

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

(d) Rannán Europort Ros Láir

	2019	2018
	€'000	€'000
Ioncam	9,280	10,620
Ioncam iomlán	9,280	10,620
Costais oibriúcháin		
Costais phárolla agus costais ghaolmhara	(4,557)	(4,286)
Ábhair agus seirbhísí	(2,990)	(3,041)
Iomlán na gcostas oibriúcháin	(7,547)	(7,327)
TRÚCDA		
Dímheas glan ar dheontais chaipitiúla amúchta	(1,226)	(1,092)
Brábús ar díol sócmhainní seasta inlámhsithe	-	61
Barrachas roimh ús agus cháin	507	2,262
Ús iníoctha agus muirir dá shamhail	(66)	(58)
Barrachas don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh cháin	441	2,204
Cáin ar an mbarrachas ar ghnáthghníomhaíochtaí	-	-
Barrachas don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí tar éis cánach	441	2,204

(e) Gníomhaíochtaí Láir agus Gníomhaíochtaí Eile

	2019	2018	
	€'000	€'000	
Foinsí ioncaim			
Ioncam tríú páirtí	3,323	3,115	
Ioncam iomlán	3,323	3,115	
Costais oibriúcháin			
Costais phárolla agus costais ghaolmhara	(9,776)	(8,497)	
Ábhair agus seirbhísí	7,091	7,265	
Iomlán na gcostas oibriúcháin	(2,685)	(1,232)	
TRÚCDA agus míreanna eisceachtúla	638	1,883	
Míreanna eisceachtúla	(134)	(107)	
Dímheas	(90)	(1,139)	
Barrachas roimh ús agus cháin	414	637	
Cáin ar an mbarrachas ar ghnáthghníomhaíochtaí	(1,554)	-	
(Easnamh)/Barrachas don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí tar éis cánach	(1,140)	637	

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbhreithniú

Ráitis Airgeadais

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

(f) Cistiú ón Stát agus ón Aontas Eorpach

An Oibleagáid Seirbhíse Poiblí (OSP)

Gach bliain, soláthraítear cistiú do sheirbhísí iompair phoiblí in Éirinn atá riachtanach i dtaobh na gné sóisialta ach nach bhfuil inmharthana ó thaobh airgeadais, ar a dtugtar seirbhísí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí (OSP), faoi chonradh leis an Údarás Náisiúnta Iompair ('an tÚdarás').

Tháinig an conradh Oibleagáide Seirbhíse Poiblí idir an tÚdarás Náisiúnta Iompair agus Iarnród Éireann chun críche ar 1 Nollaig 2019. Ag críoch an chonartha, bhí tearcmhaoiniú de €125.1m ar Iarnród Éireann.

Bronnadh an dírdhámhacht nua ar IÉ ar feadh 10 mbliana go Nollaig 2029. Faoi théarmaí an chonartha, déanfaidh an NTA agus IÉ athbhreithniú ar agus comhaontú faoi chaighdeáin fheidhmiúcháin ar bhonn bliantúil. Déanfar iniúchadh ar IÉ ar son an NTA gach bliain, tar éis soláthar cuntais inúchta IÉ.

Féadfaidh an tÚdarás Náisiúnta Iompair athbhreithniú a dhéanamh tráth ar bith ar inneachar na gconarthaí agus ar an mbunús lena gcoimeád ar bun, i gcomhairle leis an gCuideachta ábhartha. Ní mór athbhreithniú iomlán a dhéanamh ar an gconradh ag deireadh gach tréimhse cúig nó 10 mbliana (mar is cú), áfach.

Comhlíonann na conarthaí na critéir atá leagtha síos faoi láthair sa dlí AE: tá dianchaighdeáin leagtha síos iontu i dtaobh feidhmíocht oibriúcháin agus seirbhís do chustaiméirí agus tá pionóis leagtha síos i leith neamh-chomhlíonadh. Us é an riachtanas conartha go ndéantar tuairisciú féintuarascála ar feidhmiúchán ar bhonn tréimhsiúil. Déanann an tÚdarás Náisiúnta Iompair monatóireacht ar an bhfeidhmíocht i leith chonradh gach oibreora OSP ar bhonn ráithiúil.

Conradh Ilbhliantúil

Tá bainistíocht bhonneagair Iarnród Éireann cistithe faoi rialachán AE trí Chonradh Ilbhliantúil cúig bliana leis an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt agus trí mhuirir rochtana rianta agus stáisiún ó sheirbhísí iarnróid do phaisinéirí agus ó sheirbhísí iarnróid lastais.

Tháinig an conradh sínithe chun deireadh ar 31 Nollaig 2019. Cuireadh tús le Chonradh Ilbhliantúil ar 1 Eanáir 2020 a bhfuil tréimhse cúig bliana aige fo 31 Nollaig 2024.

Tá an conradh sin idir Iarnród Éireann agus an tAire déanta de bhun Threoir 2012/34/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 21 Samhain 2012, Threoir 2001/14/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 26 Feabhra 2001, Alt 45 den Acht um Rialáil Iompair Phoiblí 2009, agus Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Bonneagar Iarnróid) (I.R. Uimh. 55 de 2010).

Tá muirir i dtaca le soláthar an bhonneagair iarnróid ag an mBainisteoir Bonneagair iníoctha ag an Aire leis an mBainisteoir Bonneagair roimh ré ar bhonn míosúil.

Tá sonraí an chistithe a fuarthas sa bhliain leagtha amach thíos.

	OSP 2019	Conartha Ilbhliantúla Bonneagair 2019	Eile 2019	Iomlán 2019
<i>Luaite sa chuntas brabúis agus cailíteanais le:</i>				
Oibríochtaí Iarnróid	88,733	-	70	88,803
Bonneagar	-	142,842	19	142,861
	88,733	142,842	89	231,664
<i>Foinsí</i>				
Deontais stáit – OSP	88,733	-	-	88,733
Deontais stáit – Conradh ilbhliantúil	-	142,842	-	142,842
Deontais stáit – eile	-	-	89	89
	88,733	142,842	89	231,664

	OSP 2018	Conartha Ilbhliantúla Bonneagair 2018	Eile 2018	Iomlán 2018
<i>Luaite sa chuntas brabúis agus cailíteanais le:</i>				
Oibríochtaí Iarnróid	89,327	-	711	90,038
Bonneagar	-	125,814	-	125,814
	89,327	125,814	711	215,852
<i>Foinsí</i>				
Deontais stáit – OSP	89,327	-	-	89,327
Deontais stáit – Conradh ilbhliantúil	-	125,814	-	125,814
Deontais stáit – eile	-	-	711	711
	89,327	125,814	711	215,852

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

(g) Barrachas/(Easnamh) Glan de réir Gníomhaíochta roimh Cháin

	Gnóthas Iarnróid €'000	Bainisteoir Bonneagair €'000	Lastas Iarnróid €'000	Gníomh-aíochtaí Tráchtála Eile €'000	Iomlán €'000
2019					
Ioncam	248,229	106,420	3,890	12,603	371,142
Fáltais ón OSP	88,733	-	-	-	88,733
Deontais eile ón státchiste	70	142,842	-	19	142,931
Costais	(334,032)	(245,998)	(6,868)	(11,748)	(598,646)
Barrachas/(easnamh) don bhliain	3,000	3,264	(2,978)	874	4,160
2018					
Ioncam	235,743	97,896	4,420	13,734	351,793
Fáltais ón OSP	89,327	-	-	-	89,327
Deontais eile ón státchiste	711	125,814	-	-	126,525
Costais	(322,281)	(230,538)	(5,066)	(10,894)	(568,779)
(Easnamh)/barrachas don bhliain	3,500	(6,828)	(646)	2,840	(1,134)

4. Clár Comhardaithe de réir Gnó

Leagtar amach clár comhardaithe gach teascáin amhail an 31 Nollaig 2019 sa chuid seo a leanas. Léirítear le hiarmhéideanna gnó Intra IÉ na méideanna atá iníoctha agus infhála idir gach teascán. Tuairiscítear an t-iarmhíd idirchuideachtaí le cuideachta shealbháíochta CIÉ in iarmhíd na bhféichiúnaithe ar chlár comhardaithe na nGníomhaíochtaí Iárnacha agus eile.

(a) Gnóthas Iarnróid

	2019 €'000	2018 €'000
Sócmhainní Seasta		
Sócmhainní doláimhsithe	13,820	7,752
Sócmhainní inláimhsithe	473,346	478,821
	487,166	486,573
Sócmhainní Reatha		
Stoic	32,912	27,361
Féichiúnaithe	10,952	10,130
Gnó Idir IÉ	21,193	14,757
Airgead sa bhanc agus ar láimh	518	547
	65,575	52,795
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)		
Gnó Idir IÉ	-	-
Ioncam iarchurtha	(82,926)	(77,915)
Creidiúnaithe eile	(66,508)	(64,746)
	(149,434)	(142,661)
Glandliteanas Reatha	(83,859)	(89,866)
Sócmhainní Iomlána Lúide Dliteanais Reatha	403,307	396,707
Ioncam iarchurtha	(383,727)	(379,744)
Soláthairtí le haghaidh dliteanas agus muirear	(30,559)	(30,942)
Glandliteanas	(10,979)	(13,979)
Cúlchistí		
Cuntas Brabús agus cailteanas	(10,979)	(13,979)
Iomlán Cúlchistí	(10,979)	(13,979)

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

(b) Bainisteoir Bonneagair Iarnróid

	2019 €'000	2018 €'000
Sócmhainní Seasta		
Sócmhainní doláimhsithe	1,041	1,141
Sócmhainní inláimhsithe	1,187,109	1,204,392
	1,188,150	1,205,533
Sócmhainní Reatha		
Stoic	23,462	17,011
Féichiúnaithe	4,862	4,512
	28,324	21,523
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)		
Gnó Idir IÉ	(21,822)	(28,936)
Ioncam iarchurtha	(80,674)	(84,168)
Creidiúnaithe eile	(51,844)	(41,445)
	(154,340)	(154,549)
Glandliteanas Reatha	(126,016)	(133,026)
Sócmhainní Iomlána Lúide Dlíteanais Reatha	1,062,134	1,072,509
Ioncam iarchurtha	(1,066,817)	(1,076,260)
Soláthairtí le haghaidh dliteanas agus muirear	(23,258)	(27,472)
Glandliteanas	(27,941)	(31,224)
Cúlchistí		
Cuntas Brabús agus cailteanas	(27,941)	(31,224)
Iomlán Cúlchistí	(27,941)	(31,224)

(c) Rannán Lastais Iarnróid

	2019 €'000	2018 €'000
Sócmhainní Reatha		
Féichiúnaithe	1,346	668
	1,346	668
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)		
Gnó Idir IÉ	(9,849)	(6,180)
Creidiúnaithe eile	(149)	(162)
	(9,998)	(6,342)
Sócmhainní Iomlána Líide Dliteanais Reatha	(8,652)	(5,674)
Soláthairtí le haghaidh dliteanas agus muirear	(155)	(155)
Glandliteanas	(8,807)	(5,829)
Cúlchistí		
Cuntas Brabús agus cailteanas	(8,807)	(5,829)
Iomlán Cúlchistí	(8,807)	(5,829)

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbhreithniú

Ráitis Airgeadais

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

(d) Rannán Europort

	2019 €'000	2018 €'000
Sócmhainní Seasta		
Sócmhainní dholáimhsithe	100	–
Sócmhainní inláimhsithe	31,518	31,733
	31,618	31,733
Sócmhainní Reatha		
Féichiúnaithe	1,491	1,682
Gnó Idir IÉ	63,802	62,460
	65,293	64,142
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)		
Ioncam iarchurtha	–	(310)
Creidiúnaithe eile	(1,950)	(1,165)
	(1,950)	(1,475)
Glansócmhainní Reatha	63,343	62,667
Sócmhainní Iomlána Lúide Dliteanais Reatha	94,961	94,400
Ioncam iarchurtha	(7,423)	(7,732)
Soláthairtí le haghaidh dliteanas agus muirear	(1,035)	(606)
Glansócmhainní	86,503	86,062
Cúlchistí		
Cuntas Brabús agus cailteanas	86,503	86,062
Iomlán Cúlchistí	86,503	86,062

(e) Gníomhaíochtaí Láir agus Gníomhaíochtaí Eile

	2019	2018
	€'000	€'000
Sócmhainní Seasta		
Sócmhainní doláimhsithe	834	326
Sócmhainní inláimhsithe	445	514
	1,279	840
Sócmhainní Reatha		
Féichiúnaithe	82,994	67,504
Airgead sa bhanc agus ar láimh	(405)	824
Gnó Idir IÉ	-	-
	82,589	68,328
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)		
Gnó Idir IÉ	(53,327)	(42,101)
Ioncam iarchurtha	(143)	(109)
Creidiúnaithe eile	(17,884)	(14,609)
	(71,354)	(56,819)
Glansócmhainní Reatha	11,235	11,501
Sócmhainní Iomlána Lúide Dliteanais Reatha	12,514	12,341
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite tar éis níos mó ná bliain amháin)		
Soláthairtí le haghaidh dliteanas agus muirear	(8,401)	(8,224)
Ioncam iarchurtha	(1,361)	(234)
Glansócmhainní	2,752	3,893
Caipiteal agus Cúlchistí		
Scairchaipiteal glaoite	194,270	194,270
Cuntas Brabús agus cailteanas	(191,518)	(190,377)
Iomlán caipiteal gnáthscaireanna	2,752	3,893

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirigh

Athbhreithniú

Ráitis Airgeadais

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

5. Costais Phárolla agus Costais Ghaolmhara

(i) Fostaithe

	2019 €'000	2018 €'000
Costais foirne (gan costais athstruchtúraithe san áireamh)		
Pá agus tuarastail	212,790	199,932
Lamháltais	12,662	11,790
Ragobair	7,906	7,386
Costais leasa shóisialaigh	21,985	20,583
Costais eile sochar scoir	25,405	25,340
Ollchostais foirne	280,748	265,031
Lúide: obair dhílis chaipitlithe	(14,617)	(11,154)
Glanchoistais foirne	266,131	253,877

(ii) Luach Saothair na Stiúrthóirí

	2019 €'000	2018 €'000
– i leith seirbhísí i gcáil stiúrthóra	94	77
– i leith seirbhísí feidhmiúcháin	71	69
	165	146
Iomlán na dtuarastal agus na gcostas gaolmhar	266,296	254,023

As na costais iomlána i leith na foirne, tá €14.6m (2018: €11.2m) caipitlithe ina sócmhainní seasta inláimhsithe agus €266.1m (2018: €523.9m) á áireamh mar chostas sa chuntas brabúis agus cailteanais.

D'fhabhraigh sochair scoir chuig stiúrthóirí amháin faoi scéim sochair shainithe agus ba é an muirear don bhliain i leith ranníocaíochtaí na Cuideachta ná €3,273 (2018: €3,140).

Folaítear i gcostais phárolla agus costais bhainteacha do ról an Phríomhoifigigh Fheidhmiúcháin sa tuarastal comhlán €225,000 (2018: €225,000), ranníocaíocht pinsin fostóra 25% (2018: 25%) agus gluaisteáin cuideachta (2018: Gluaisteáin Cuideachta).

Ba iad seo a leanas na táillí a íocadh leis na stiúrthóirí nó is iníoctha leo as seirbhísí i gcáil stiúrthóirí:

Stiúrthóir	2019 €	2018 €
An tUasal F. Allen	21,600	21,600
S. Byrne Uasal	12,600	5,215
C. Griffiths Uasal	12,600	12,600
An tUasal M. McGreevy	12,600	12,600
V. Little Uasal	12,600	12,600
An Dochtúir P. Mulholland	12,600	12,600
S. Roarty Uasal	9,270	-
Iomlán	93,870	77,215

Íocadh na speansais seo a leanas leis na stiúrthóirí:

	2019 €	2018 €
Cothabháil agus Cóiríocht	3,552	1,331
Eile	2,523	2,225
Iomlán	6,075	3,556

(iii) Cúiteamh an bpríomhlucht bainistíochta

Áirítear leis an bpríomhlucht bainistíochta na stiúrthóirí agus an lucht ardbhainistíochta. Léirítear thíos an cúiteamh a íocadh agus is iníoctha leis an bpríomhlucht bainistíochta as ucht seirbhísí fostaithe:

	2019 €'000	2018 €'000
Tuarastail agus sochair ghearrthéarmacha eile	1,754	1,652
Sochair iarfhostaíochta	216	262
Cúiteamh iomlán an bpríomhlucht bainistíochta	1,970	1,914

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

(iv) Baill Foirne

Seo a leanas meánlíon na ndaoine a bhí fostaithe i rith na bliana agus ag deireadh na bliana de réir gníomhaíochta:

	Líon na mBall Foirne		Líon na mBall Foirne	
	2019 Meán	2018 Meán	amhail an 31 Nollaig 2019	amhail an 31 Nollaig 2018
Oibríochtaí Iarnróid	2,046	1,996	2,066	2,006
Bonneagar	1,665	1,618	1,741	1,651
Seirbhísí Lárnacha	111	91	127	97
Lastas Iarnróid	4	4	4	4
Europort Ros Láir	71	73	71	73
Iomlán	3,897	3,782	4,009	3,831

(v) Íocaíochtaí Foirceannadh agus Scoilteadh Gabháltas

	2019 €'000	2018 €'000
Suimeanna íochta agus iníochta le fostaithe	2,878	(414)

(vi) Párolla Fostaithe

Déantar analaís ar suimeanna íochta le fostaithe le linn na bliana i mbandaí párolla de €25,000 agus an méid fostaithe in ngach banda mar a leanas:

	2019	2018
< €50,000	1,379	1,399
€50,001 go €75,000	2,204	2,117
€75,001 go €100,000	479	368
€100,001 go €125,000	56	54
€125,001 go €150,000	17	13
> €150,001	14	11
Iomlán	4,149	3,962

6. Ábhair agus Seirbhísí

	2019 €'000	2018 €'000
Costais oibriúcháin agus costais eile	203,048	185,341
Breosla agus leictreachas	28,937	28,181
Éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dliteanas fostóirí	4,236	4,100
Rátaí	2,231	2,792
Léasanna oibriúcháin ar cíos	3,243	2,999
Ábhair agus seirbhísí iomlána	241,695	223,413

San áireamh sna costais oibriúcháin agus eile tá costias taisteal, maireachtáil agus fáilteachas, a dhénatar analaís orthu thíos:

	2019 €'000	2018 €'000
Taisteal Náisiúnta agus and maireachtáil	449	432
Taisteal Idirnáisiúnta and maireachtáil	191	188
Fáilteachas	6	-
Iomlán	646	620

7. Míreanna Eisceachtúla – Athstruchtúrú

	2019 €'000	2018 €'000
Méideanna a íocadh le fostaithe agus is iníoctha leo	2,876	(369)

Cuimsítear sna costais eisceachtúla méideanna a íocadh agus méideanna is iníoctha le fostaithe a thig as tionscnaimh athstruchtúraíthe i rith na an bhliain airgeadais reatha agus an bliain airgeadais roimhe. Bhí creidmheas chun an ráiteas ioncaim i 2018.

8. Dímhéas agus Amúchadh (Glan)

	2019 €'000	2018 €'000
Amúchadh na sócmhainní seasta doláimhsithe (nóta 12)	743	1,051
Dímhéas na sócmhainní seasta inláimhsithe (nóta 13)	172,710	187,901
Amúchadh na ndeontas caipitil (nóta 18)	(160,411)	(169,071)
Dímhéas agus amúchadh iomlán (glan)	13,042	19,881

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

9. Ús Iníoctha agus Muirir dá Shamhail

	2019	2018
	€'000	€'000
Ús iníoctha ar iasacht ón gCuideachta sealbhaíochta	821	829
Ús iníoctha eile	165	174
	986	1,003
Ús cionroinnte:		
Gnóthas iarnróid	497	528
Costais an bhonneagair iarnróid	411	405
Lastas iarnróid	12	12
Oibríochtaí tráchtála	66	58
	986	1,003

10. Cánachas

(a) Costas Cánach san Áireamh sa Chuntas Brabúis agus Cailteanais

	2019	2018
	€'000	€'000
Cáin reatha:		
Cáin chorparáide na hÉireann ar an mbrabús don bhliain airgeadais	1,554	–
Coigeartú i ndáil le blianta airgeadais roimhe sin	–	–
Costas cánach reatha don bhliain airgeadais	1,554	–
Cáin iarchurtha:		
Bunú agus aisiompú na ndífríochtaí uainiúcháin	–	–
Costas cánach iarchurtha don bhliain airgeadais	–	–
Cáin ar an easnamh ar ghnáthghníomhaíochtaí	–	–

(b) Réiteach an Chostais Cánach

Ní hionann an cháin arna measúnú don bhliain airgeadais agus an cháin a cinneadh tríd an ráta caighdeánach cánach corparáide i bPoblacht na hÉireann a chur i bhfeidhm ar an easnamh don bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2019, is é sin 12.5% (2018: 12.5%). Mínítear na difríochtaí anseo thíos:

	2019 €'000	2018 €'000
(Easnamh) ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh cháin	4,160	(1,134)
Easnamh méadaithe faoin ráta cánach caighdeánach i bPoblacht na hÉireann, is é sin 12.5% (2018: 12.5%)	520	(142)
Tionchar de bharr:		
– Ioncam nach bhfuil faoi réir cánach	(20,051)	(48,115)
– Ioncam atá faoi réir ráta cánach níos airde	777	1,452
– Speansais nach bhfuil asbhainteach chun críocha cánach	(255)	923
– Dímhéas sa bhreis ar líúntais chaipitiúla	20,566	21,812
– Caillteanais chánach úsáidte	(3)	–
– Caillteanais chánach neamhfhaoisimh a tugadh ar aghaidh, nár aithníodh	–	21,129
– Caillteanais a géilleadh don ghnóthas grúpa	–	2,941
Cáin ar an easnamh ar ghnáthghníomhaíochtaí	1,554	–

Cánachas Iarchurtha

Níor aithníodh sócmhainn cánach iarchurtha fhéideartha €615.6m (2018: €616m), mar nach cinnte go ndéanfar í a aisghabháil sa todhcháí i gcoinne brabúis inchánacha.

11. Deontais Rialtais

Na deontais is iníoctha leis an gCuideachta trí Chóras Iompair Éireann, tá siad i gcomhréir leis na Rialacháin AE ábhartha lena rialaítear cúnamh Stáit do ghnóthais iompair.

Fuair an Gnóthas Iarnróid fóirdheontas €128.4m ón Údarás Náisiúnta Iompair in 2019; aithníodh €41.3m mar dheontas caipitil sa chlár comhardaithe agus déanfar é a amúchadh thar shaol eacnamaíoch úsáideach na sócmhainní gaolmhara.

Léirítear sa tábla thíos sonraí deontas Rialtais ar fiú €399.9 milliún iad (agus an tsuim €128.4m a luaitear thuas san áireamh) a fuarthas in 2018, agus sonraítear an fhoráil ábhartha de na rialacháin AE. Aistríodh deontais €15.6 milliún a fuarthas i leith foirgneamh chuig Cuideachta Sealbhaíochta CIÉ in 2019.

Sna méideanna arna nochtadh faoi Rialachán Uimhir 1370/2007, déantar anailís ar an Oibleagáid Seirbhíse Poiblí a aithníodh sa bhliain sa chuntas brabúis agus caillteanais. Sa rialachán um sheirbhísí poiblí iompair paisinéirí d'Iarnród agus ar bóthar, sainítear na dálaí inar féidir leis na húdaráis inniúla idirghabháil a dhéanamh i réimse an iompair phoiblí paisinéirí chun a rathú go soláthrófar seirbhís lena ngabhann leas geilleagrach i gcoitinne agus chun seirbhísí iompair paisinéirí atá sábháilte, éifeachtúil, tarraingteach agus ar ardchaighdeán a rathú.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

Tá na dualgais tuarisciú faoi Chiorclán 13/14 eisiithe ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe san áireamh sa nóta seo.

	€'000	€'000	2019 Iomlán €'000
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí Iomlán			87,106
Deontas Stáit i leith Bonneagair agus Infheistíocht Chaipitiúil			312,779
Iomlán na ndeontas Stát a fuarthas			399,885
Cuireadh an cistiú iomlán a fuarthas i bhfeidhm mar seo a leanas:			
Cuntas brabúis agus cailteanais			87,106
– Oibleagáid Seirbhíse Poiblí			
– Conradh Ilbhliantúil Bainisteora Bonneagair (Ioncam)	142,842		
– Cistiú eile ón Stát	70		
		142,912	
Clár Comhardaithe			
Conradh Ilbhliantúil Bainisteora Bonneagair (Caipiteal)	53,638		
Deontais Chaipitil larchurtha	58,677		
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí – Cothabháil Throm	35,000		
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí – Dímhéas HM	5,000		
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí – Tionscnamh TF	1,264		
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí – Oibriúcháin TII	656		
Aistrithe chuig CIÉ	15,632	169,867	
Tógáil ar Théarnamh: Bonneagair agus Infheistíocht Chaipitiúil 2012-2016 faoin Creat Stáitchiste Meántéarmach			312,779
Iomlán na ndeontas Stát a fuarthas			399,885

Níl aon choinníollacha neamh-chomhlíonta ná teagmhais eile ag gabháil le deontais a aithníodh mar ioncam.

Ainm Deontóra

An tÚdarás Náisiúnta Iompair Urraithe ag an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt.

Ainm Deontais

Fuarthas na deontais a leanas i 2019

- Fotheideal B8 de Vóta 31 de Dháil Éireann – Infheistíocht Caipitil Iarnród Trom
- Fotheideal B8 de Vóta 31 de Dháil Éireann – Inrochtaineacht Iarnród Trom
- Fotheideal B8 de Vóta 31 de Dháil Éireann – Conradh Ilbhliantúil Bainisteoir Bonneagar
- Fotheideal B7 de Vóta 31 de Dháil Éireann – Oibleagáid Seirbhíse Poiblí
- Fotheideal D.9.2 de Vóta 25 de Dháil Éireann – Ciste Athghiniúna agus Forbartha Uirbeach (URDF)

Feidhm Deontais

Tá feidhm na cistí ar cuireadh isteach orthu leagtha mach sa tábla thíos:

	Pá agus Riarachán €'000	Soláthar Seirbhís €'000	Tógáil €'000	Iomlán €'000
Tionscadal Inrochtaineacht 2018	633	-	1,176	1,809
Feabhsú Caipitil	7,576	-	65,426	73,002
Conradh Ilbhliantúil Bainisteoir Bonneagar	-	197,000	-	197,000
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí	-	128,370	-	128,370
Ciste Athghiniúna agus Forbartha Uirbeach (URDF)	-	-	70	70
Iomlán	8,209	325,370	66,672	400,251

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

Cuntas ar Deontais

Tá liosta suimeanna na deontais bronnta thíos. Is bliain féilire 2019 an téarma do caitheachas deontais.

- Fo-Cheanteideal B8 de Vóta 31 – Infheistíocht Caipitil Iarnród Trom: €73.002 milliún
- Fo-Cheanteideal B8 de Vóta 31 – Inrochtaineacht Iarnród Trom: €1.809 milliún
- Fo-Cheanteideal B8 de Vóta 31 – Conradh Ilbhliantúil Bainistíochta Bonneagair: €197.000 milliún
- Fo-Cheanteideal B7 de Vóta 31 – Oibleagáid Seirbhíse Poiblí: €128.370 milliún
- Fo-Cheanteideal D.9.2 de Vóta 25 – URDF: €0.07 milliún

Tá an suim deontais tógtha go ioncaim agus caipitlithe sna ráitis airgeadais reatha leagtha amach sa tábla thíos:

	Airgead Tirim Faighte €'000	Brabús agus Cailteanas €'000	Caipitil €'000	2019 c/f €'000
Tionscadal Inrochtaineacht 2018	1,809	–	1,809	–
Feabhsú Caipitil	73,002	–	73,002	–
Conradh Ilbhliantúil	197,000	142,931	54,069	–
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí	128,370	87,106	41,264	–
Ciste Athghiniúna agus Forbartha Uirbeach	70	–	70	–
Iomlán	400,251	230,037	170,214	–

Úsáidtear iomlán na deontais faighte ar son na haidhmeanna ar iarradh cead agus a fuarthas ón fhoinsé Maoinithe. Geallann iarnród Éireann infheistíocht an Stáit a chosaint agus nach n-úsáideofar an infheistíocht sin mar slándáil ar aon gníomhaíocht eile gan comhairliúchán roimh ré leis an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt agus cead an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

Srianta

Baineann deontais faighte le Conradh Ilbhliantúil, Feabhsú Caipitil, Inrochtaineacht agus Oibleagáidí Seirbhíse Poiblí.

Lastigh de Oibleagáid Seirbhíse Poiblí leithdháileadh €40m chun an Clár Cothabháil Rothstoc Trom.

Imréiteach Cánach

Comhlíonann Iarnród Éireanna ciorcláin ábhartha, Ciorclán 44/2006 san áireamh. Tá Deimhniú Imréitigh Cánach ag Iarnród Éireann ar féidir fíorú ar líne.

	€'000	€'000	2018 Iomlán €'000
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí Iomlán			89,327
Deontas Stáit i leith Bonneagair agus Infheistíocht Chaipitiúil			227,137
Iomlán na ndeontas Stát a fuarthas			316,464
Cuireadh an cistiú iomlán a fuarthas i bhfeidhm mar seo a leanas:			
Cuntas brabúis agus cailteanais			89,327
- Oibleagáid Seirbhíse Poiblí			
- Conradh Ilbhliantúil Bainisteora Bonneagair (Ioncam)	125,814		
- Maoiniú eile ón Stát	711		
- Cúnamh Teicniúil	-	126,525	
Clár Comhardaithe			
Conradh Ilbhliantúil Bainisteora Bonneagair (Caipiteal)	34,186		
Deontais Chaipitil Iarchurtha	10,488		
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí – Maoiniú cothabháil throm	35,000		
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí – Maoiniú iarchurtha Creidiúnaí Údarás Náisiúnta Iompair	15,171		
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí – Tionscnamh TF	1,754		
Aistrithe chuig CIÉ	4,013	100,612	
Tógáil ar Théarnamh: Bonneagair agus Infheistíocht Chaipitiúil 2012-2016 faoin Creat Stáitchiste Meántéarmach			227,137
Iomlán na ndeontas Stát a fuarthas			316,464

Níl aon choinníollacha neamh-chomhlíonta ná teagmhais eile ag gabháil le deontais a aithníodh mar ioncam.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

Ainm Deontóra

An tÚdarás Náisiúnta Iompair Urraithe ag an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt.

Ainm Deontais

Fuarthas na deontais a leanas i 2018

- Fotheideal B8 de Vóta 31 de Dháil Éireann – Infheistíocht Caipitil Iarnród Trom
- Fotheideal B8 de Vóta 31 de Dháil Éireann – Inrochtaineacht Iarnród Trom
- Fotheideal B8 de Vóta 31 de Dháil Éireann – Conradh Ilbhliantúil Bainisteoir Bonneagar
- Fotheideal B7 de Vóta 31 de Dháil Éireann – Oibleagáid Seirbhíse Poiblí
- Fotheideal B7 de Vóta 31 de Dháil Éireann – Costais Cuairt an Phápa

Feidhm Deontais

Tá feidhm na cistí ar cuireadh isteach orthu leagtha mach sa tábla thíos:

	Pá agus Riarachán €'000	Soláthar Seirbhís €'000	Tógáil €'000	Iomlán €'000
Tionscadal Inrochtaineacht 2018	181	–	908	1,089
Feabhsú Caipitil	5,493	–	7,452	12,945
Costais Cuairt an Phápa	–	517	–	517
Conradh Ilbhliantúil	–	160,000	–	160,000
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí	–	141,252	–	141,252
Iomlán	5,674	301,769	8,360	315,803

Cuntas ar Deontais

Tá liosta suimeanna na deontais bronnta thíos. Is bliain féilire 2018 an téarma do caitheachas deontais.

- Fo-Cheannteideal B8 de Vóta 31 – Infheistíocht Caipitil Iarnród Trom: €12.945 milliún
- Fo-Cheannteideal B8 de Vóta 31 – Inrochtaineacht Iarnród Trom: €1.089 milliún
- Fo-Cheannteideal B8 de Vóta 31 – Conradh Ilbhliantúil Bainistíochta Bonneagar: €160.000 milliún
- Fo-Cheannteideal B7 de Vóta 31 – Costais Cuairt an Phápa: €0.517 milliún
- Fo-Cheannteideal B7 de Vóta 31 – Oibleagáid Seirbhíse Poiblí: €141.252 milliún

Tá an suim deontais tógtha go ioncaim agus caipitilthe sna ráitis airgeadais reatha leagtha amach sa tábla thíos:

	Airgead Tirim Faighte €'000	Brabús agus Cailteanas €'000	Caipitil €'000	2019 c/f €'000
Tionscadal Inrochtaineacht 2018	1,089	194	895	–
Feabhsú Caipitil	12,945	–	12,945	–
Costais Cuairt an Phápa	517	517	–	–
Conradh Ilbhliantúil	160,000	125,814	34,186	–
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí	141,252	89,327	36,754	15,171
Iomlán	315,803	215,852	84,780	15,171

Úsáidtear iomlán na deontais faighte ar son na haidhmeanna ar iarradh cead agus a fuarthas ón fhoinsé Maoinithe. Geallann iarnród Éireann infheistíocht an Stáit a chosaint agus nach n-úsáideofar an infheistíocht sin mar slándáil ar aon gníomhaíocht eile gan comhairliúchán roimh ré leis an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt agus cead an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

Srianta

Baineann deontais faighte le Conradh Ilbhliantúil, Feabhsú Caipitil, Inrochtaineacht agus Oibleagáidí Seirbhíse Poiblí. Laistigh den Conradh Ilbhliantúil, ainmníodh trí tionscadáil áirithe ar son caiteachase.

- Cothabháil Ráille €10.0 milliún
- ATP CAWS €9.6 milliún
- GSMR €9.0 milliún

Lastigh de Oibleagáid Seirbhíse Poiblí leithdháileadh €32.202M chun an Clár Cothabháil Rothstoc Trom. Cuireadh Maoiniú do éifeacht Aimsir Crua ar an gréasán iarnród ar fáil ar son cóirithe agus obair leasúcháin aithnithe ag an chuideachta.

Imréiteach Cánach

Comhlíonann Iarnród Éireanna ciorcláin ábhartha, Ciorclán 44/2006 san áireamh. Tá Deimhniú Imréitigh Cánach ag Iarnród Éireann ar féidir fóru ar líne.

12. Sócmhainní Seasta Doláimhsithe

	1 Eanáir 2019 €'000	Diúscairt Dramhth- realaimh €'000	Breiseanna €'000	31 Nollaig 2019 €'000
Costas				
Bogearraí ríomhaire	10,729	(7)	7,318	18,040
Amúchadh				
Bogearraí ríomhaire	1,509	(7)	743	2,245
Glanluach de réir na Leabhar amhail an 31 Nollaig 2019				15,795
Glanluach de réir na Leabhar amhail an 31 Nollaig 2018				9,220

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

13. Sócmhainní Seasta Inláimhsithe

	1 Eanáir 2019 €'000	Breiseanna €'000	Díluacháilte €'000	31 Nollaig 2019 €'000
Costas				
Línte agus oibreacha iarnróid	1,220,800	29,680	-	1,250,480
Rothstoc iarnróid	1,069,070	74,337	(48,026)	1,095,381
Gléasra agus innealra	248,118	35,085	(10,175)	273,028
Comharthaíocht	550,165	9,126	-	559,291
Dugaí, cuanta agus céanna	56,229	139	-	56,368
Trealamh lónadóireachta	507	240	-	747
Talamh agus Foirgnimh	1,138	1,061	-	2,199
Iomlán	3,146,027	149,668	(58,201)	3,237,494

	1 Eanáir 2019 €'000	Cuntas Brabúis & Caillteanais €'000	Díluacháilte €'000	31 Nollaig 2019 €'000
Dímheas				
Línte agus oibreacha iarnróid	431,319	59,403	-	490,722
Rothstoc iarnróid	629,284	75,914	(48,026)	657,172
Gléasra agus innealra	110,877	14,913	(10,175)	115,615
Comharthaíocht	232,736	20,911	-	253,647
Dugaí, cuanta agus céanna	26,120	1,320	-	27,440
Trealamh lónadóireachta	-	-	-	-
Talamh agus Foirgnimh	231	249	-	480
Iomlán	1,430,567	172,710	(58,201)	1,545,076

	31 Nollaig 2019 €'000	31 Nollaig 2018 €'000
Glanmhéideanna de réir na Leabhar		
Línte agus oibreacha iarnróid	759,758	789,483
Rothstoc iarnróid	438,209	439,786
Gléasra agus innealra	157,413	137,242
Comharthaíocht	305,644	317,428
Dugaí, cuanta agus céanna	28,928	30,109
Talamh agus Foirgnimh	747	507
Iomlán	1,719	905
Total	1,692,418	1,715,460

As na costais iomlána i leith na foirne, tá €14.6m (2018: €11.2m) caipitlithe ina sócmhainní seasta inláimhsithe.

Baineann an méid a scríobhtar síos le sócmhainní atá dímheasta go hiomlán agus déantar iad a nuashonrú i gclár na sócmhainní i gcaitheamh na bliana.

14. Stoic

	2019 €'000	2018 €'000
Rothstoc, páirteanna spártha agus ábhair chothabhála	20,985	19,545
Stoc bonneagair	23,418	16,969
Breosla, bealaí agus stoic éagsúla eile	11,971	7,858
Iomlán	56,374	44,372
Stoic a úsáideadh le linn na tréimhse tuairiscithe		
Ábhair	98,540	46,722
Breosla	25,251	23,888
Iomlán	123,791	70,610

Áirítear sna méideanna atá ar áireamh sa stoc páirteanna agus comhpháirteanna nach mór a bheith ar seilbh chun freastal ar riachtanais oibriúcháin fhadtéarmacha. Níl aon difríocht shuntasach idir costas athsholáthair na stoc agus a suim ghlanluacha.

Aithníodh caillteanas lagaithe €25,000 (2018: €139,000) sa chuntas brabúis agus caillteanais i leith stoc críon nó stoc a bhfuil damáiste déanta dó.

15. Féichiúnaithe

	2019 €'000	2018 €'000
Féichiúnaithe trádála	8,546	10,960
Méideanna atá dlite ón máthairghnóthas	82,146	66,360
Deontais Stáit Infhaighte	5,000	-
Réamhíocaíochtaí agus ioncam fabhraithe	5,953	7,176
Iomlán	101,645	84,496

Tá na méideanna atá dlite ón máthairghnóthas neamhurraithe agus saor ó ús, níl aon dáta aisíocaíochta socraithe ina leith agus tá siad iníoctha ar éileamh.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

16. Creidiúnaithe – Méideanna atá Dlite laistigh de Bhliain Amháin

	2019 €'000	2018 €'000
Creidiúnaithe (Méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)		
Creidiúnaithe trádála	68,340	64,212
Cáin ioncaim asbhainte faoi ÍMAT	5,412	3,753
Árachas sóisialta pá-choibhneasa	3,452	2,732
Muirear sóisialta uilíoch	1,189	763
Cáin bhreisluacha	6,109	2,952
Cáin shiarchoinneálach	553	329
Ioncam iarchurtha	24,139	24,302
Creidiúnaithe eile	10,411	10,588
Cáin Chorparáide	1,554	–
Fabhruithe	11,868	12,496
Ioncam iarchurtha (nóta 18)	169,054	162,503
	302,081	284,631

Tá creidiúnaithe trádála agus creidiúnaithe eile iníoctha ag dátaí éagsúla sna trí mhí tar éis dheireadh na bliana airgeadais de réir ghnáth-théarmaí creidmheasa na gcreidiúnaithe.

Tá na méideanna atá dlite do ghnóthais ghrúpa neamhurráithe agus saor ó ús, níl aon dáta aisíocaíochta socraithe ina leith agus tá siad iníoctha ar éileamh.

Tá creidiúnaithe i leith cánach agus árachas sóisialta iníoctha sa chreat ama atá leagtha síos sa reachtaíocht ábhartha.

17. Oibleagáidí Léasa

	2019 €'000	2018 €'000
<i>Léasanna oibriúcháin</i>		
Feithiclí bóthair		
Ag deireadh na bliana airgeadais, ba iad na híocaíochtaí léasa íosta todhchaí faoi léasanna oibríochta nárbh fhéidir a chealú:		
Laistigh d'aon bhliain amháin	1,886	2,099
Idir bliain amháin agus cúig bliana	1,578	2,217
Iomlán	3,464	4,316

18. Ioncam Iarchurtha

Áirítear sa chuntas seo, ina gcuimsítear deontais neamh-inaisíochta ón Stát agus ón Aontas Eorpach agus ioncam iarchurtha eile a chuirfear chun sochair an chuntais brabúis agus cailteanais ar an mbonn céanna ar a ndéanfar na sócmhainní seasta gaolmhara a dhímheas (beartas cuntasáíochta M), iad seo a leanas:

	1 Eanáir 2019 €'000	Faighte agus infhála €'000	Cuntas Brabúis agus Cailteanais €'000	31 Nollaig 2019 €'000
Deontais Chaipitil				
Talamh agus foirgnimh	195	–	(15)	180
Línte agus oibreacha iarnróid	778,734	29,702	(58,781)	749,655
Rothstoc iarnróid	420,205	79,222	(70,367)	429,060
Gléasra agus innealra	129,811	43,963	(12,400)	161,373
Comharthaíocht	289,484	9,434	(18,538)	280,380
Dugaí, cuanta agus céanna	8,044	–	(310)	7,734
Iomlán	1,626,472	162,321	(160,411)	1,628,382

	1 Eanáir 2018 €'000	Aistrithe agus diúscairtí €'000	Faighte agus infhála €'000	Cuntas Brabúis agus Cailteanais €'000	31 Nollaig 2018 €'000
Deontais Chaipitil					
Talamh agus foirgnimh	1,270	(1,055)	–	(21)	195
Línte agus oibreacha iarnróid	824,760	(579)	19,068	(64,514)	778,734
Rothstoc iarnróid	455,940	–	35,000	(70,735)	420,205
Gléasra agus innealra	123,340	–	21,423	(14,953)	129,811
Comharthaíocht	302,057	–	5,964	(18,538)	289,484
Dugaí, cuanta agus céanna	8,354	–	–	(310)	8,044
Iomlán	1,715,721	(1,634)	81,455	(169,071)	1,626,472

	2019 €'000	2018 €'000
Ioncam Iarchurtha		
– méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin	169,054	162,502
– méideanna atá dlite tar éis níos mó ná bliain amháin	1,459,328	1,463,970
	1,628,382	1,626,472

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

19. Soláthairtí in aghaidh Dliteanas

	Soláthar i dtaobh Athstruch- túrú €'000	Éilimh Tríú Páirtí agus Fostóra €'000	Bainteach le dlí €'000	Soláthairtí Eile €'000	Iomlán €'000
Iarmhéid amhail 1 Eanáir 2019	702	49,265	683	16,748	67,398
Úsáidte i rith na bliana airgeadais	(490)	(2,791)	(55)	(244)	(3,580)
Cuntas brabúis agus caillteanais	118	4,183	18	(4,729)	(410)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2019	330	50,657	646	11,775	63,408
Iarmhéid amhail 1 Eanáir 2018	2,271	48,188	1,425	16,886	68,770
Úsáidte i rith na bliana airgeadais	(1,200)	(3,024)	(559)	(1,055)	(5,838)
Cuntas brabúis agus caillteanais	(369)	4,101	(183)	917	4,466
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2018	702	49,265	683	16,748	67,398

Soláthar athstruchtúraithe

Baineann an soláthar maidir le hathstruchtúrú le cur chun feidhme na dtionscnamh sábhála costais atá ar bun.

Soláthar eile

Amhail an 31 Nollaig 2019 bhí €11.8m (2018: €16.7m) luaite le soláthairtí eile, bhain soláthar €2.7m (2018: €5.9m) le díospóidí nach raibh réitithe le tríú páirtí, bhain soláthar €8.8m (2018: €10.5m) le costais sochair iarscoir agus bhain soláthar €0.3m (2018: €0.3m) le díospóidí pá eile.

Éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dhliteanas fostóra agus aisghabhálacha ghaolmhara

Déantar aon chaillteanais nach bhfuil cumhdaithe ag árachas seachtrach a chur de mhúirear ar an gcuntas brabúis agus caillteanais, agus áirítear méideanna gan íoc sna soláthairtí in aghaidh dliteanas agus múirear.

Léiríonn na soláthairtí atá taifeadta meastachán is fearr na stiúrthóirí ar an gcaiteachas a bheidh de dhíth chun na hoibleagáidí a ghlanadh, agus aird ar chomhairle dlí.

Fágann cineál na n-éileamh go bhfuil éiginnteacht éigin i gceist maidir leis an luach socraíochta. Murab ionann torthaí na n-éileamh agus na toimhdí is bonn leis na meastacháin is fearr de chuid na stiúrthóirí, d'fhéadfadh dliteanas breise a bheith i gceist.

Ina chail mar chomhlacht féinrialaithe, feidhmíonn CIÉ samhail féinárachais faoina n-iompraíonn na Cuideachtaí Oibríochá an riosca airgeadais a bhaineann le costas éileamh, faoi réir teagmhais aonuaire áirithe agus uasteorainneacha árachais bliantúla i gcás na n-éileamh Tríú Páirtí.

Déantar soláthar ag deireadh na bliana do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íoctha ar dháta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe (IBNR) don Chuideachta fós.

Áirítear i gcostas measta na n-éileamh na costais a thabófar agus éilimh á réiteach. Glacann an Chuideachta gach céim réasúnach lena chinntiú go bhfuil an fhaisnéis chúí aici maidir lena neamhchosaint ar éilimh. Mar sin féin, mar gheall ar an neamhchinnteacht maidir le soláthairtí a bhunú in aghaidh éileamh, is dócha go mbeidh an toradh deiridh difriúil ón dliteanas bunaidh a cinneadh.

Agus costas measta na n-éileamh neamhíoctha á ríomh, úsáideann an Chuideachta teicnící éagsúla meastacháin, lena n-áirítear anailís staitistiúil ar thairbh stairiúil, modh anailíse a ghlacann leis go mbeidh patrún forbartha na n-éileamh reatha ag teacht leis an tairbh a bhí ann roimhe seo. Cuirtear san áireamh, áfach, aon athruithe nó ábhair neamhchinnteachta a d'fhéadfadh a bheith mar bhonn le saobhadh na staitisticí bunúsacha, agus athruithe nó ábhair neamhchinnteachta a d'fhéadfadh a bheith mar bhonn le costas na n-éileamh gan íoc a mhéadú nó a laghdú i gcomparáid le costas na n-éileamh a íocadh roimhe seo. Samplaí díobh sin is ea athruithe ar phróisis na Cuideachta a d'fhéadfadh dlús a chur faoi fhorbairt agus/nó taifeadadh éileamh arna n-íoc nó arna dtabhú, nó moill a chur orthu, athruithe ar an timpeallacht dlí, éifeacht an bhoilscithe, athruithe ar mheascán na n-éileamh agus an tionchar a bheadh ag cailleanais mhóra.

Agus costas na n-éileamh atá fógartha ach nach bhfuil íoctha á mheas, bíonn aird ag an gCuideachta ar dhálaí timpistí arna gcruthú de bharr imscrúduithe, ar aon fhaisnéis a bhíonn ar fáil ó shaineolaithe dlí nó ó shaineolaithe eile agus ar fhaisnéis maidir le fasaigh sa chúirt ar dhliteanas le tréithe comhchosúla i dtréimhsí roimhe sin. Déantar timpistí a bhíonn thar a bheith tromchúiseach a mheas ar leithligh ó na meáin a léiríonn an tsamhail achtúireach.

Bíonn meastachán éilimh IBNR faoi réir ag níos mó neamhchinnteachta ná an dliteanas measta i gcás éileamh a cuireadh in iúl cheana don Chuideachta, mar gheall ar an easpa faisnéise faoi theagmhas an éilimh, ach amháin sna cásanna sin inar glaoth imscrúdaitheoirí go dtí láithreacha na dtimpistí. Is iondúil, i gcás cineálacha éileamh a bhfuil críoch forbartha níos faide ag baint leo agus ina bhfuil an cion IBNR den chúilchiste iomlán ard dá réir, go léirítear éagsúlachtaí níos mó ina leith idir na meastacháin bhunaidh agus na torthaí deiridh mar gheall go mbíonn sé níos deacra na cúlchistí sin a mheas.

Déantar soláthairtí i leith éileamh a ríomh mar mhéid comhlán gan aisghabháil athárachais ar bith san áireamh. Aithnítear aisghabhálacha athárachais sa chás inar féidir a leithéid d'aisghabhálacha a mheas go réasúnach. Glactar leis go mbíonn aisghabhálacha athárachais i ndáil le héilimh mheasta IBNR ag teacht leis an bpatrún stairiúil i dtaobh aisghabhálacha den sórt sin, arna gcoigeartú chun athruithe ar chineál agus méid chlár athárachais na Cuideachta le himeacht ama a léiriú.

Chomh maith leis sin, déantar aisghabhálacht an athárachais a mheas ag féachaint d'fhógra a bheith faighte ó bhróicéirí na Cuideachta maidir le haon athárachóirí a bhfuil cailleanas luaite leo.

20. Scairchaipiteal agus cúlchistí

	2019 €'000	2018 €'000
Údaraithe:		
153,000,000 Gnáthscair ar €1.27* an ceann	194,270	194,270
Leithroinnte, glaoite agus láníoctha – curtha i láthair mar scairchaipiteal		
Amhail an 1 Eanáir agus an 31 Nollaig, 153,000,000 Gnáthscair ar €1.27* an ceann	194,270	194,270

*(£1 IÉP = €1.269738 EUR)

Is ann d'aicme amháin gnáthscaireanna. Níl srian ar bith ar dháileadh díbhinní agus ar aisíoc an chaipitil. Baineann na cearta vótála céanna le gach scair agus an aicme chéanna i dtaobh díbhinní, a mhéid a bhfuil an méid iomlán ar gach scair íoctha.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais (ar lean)

21. Nótaí a ghabhann leis an Ráiteas ar Shreabhadh Airgid

	2019	2018
	€'000	€'000
Barrachas/(Easnamh) don bhliain roimh ús agus chánach	5,146	(131)
Brabús ar dhiúscairt sócmhainní seasta inláimhsithe	(10)	(74)
Dímheas ar shócmhainní seasta inláimhsithe	172,710	187,901
Amúchadh i leith sócmhainní seasta doláimhsithe	743	1,052
Amúchadh na ndeontas caipitil	(160,411)	(169,071)
Méadú/(laghdú) ar stoic	(12,002)	5,189
Méadú/(laghdú) ar fhéichiúnaithe	(1,363)	3,169
Méadú ar chreidiúnaithe agus ar sholáthairtí	156	17,354
Muirear cánach	(1,554)	–
Airgead glan ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	3,415	45,388

22. Ceangaltais Chaipitil

	2019	2018
	€'000	€'000
Amhail an 31 Nollaig, bhí na ceangaltais chaipitil seo a leanas ar an gCuideachta:		
Ceangaltais chonartha i leith fáil sócmhainní seasta inláimhsithe	65,011	39,308
Caiteachas caipitiúil ar shócmhainní seasta inláimhsithe atá údaraithe ag na stiúrthóirí, ach nach bhfuil conradh déanta ina leith	125,464	108,485

Tá gné shuntasach de na ceangaltais chaipitil atá liostaithe thuas faoi réir ag cistiú stáit a bheith ar fáil.

23. Sochair Iarfhostaíochta

Feidhmíonn Grúpa CIÉ dhá phlean sochair sainithe (Scéim Pinsean CIÉ don Fhoireann ar Phá Rialta agus plean sochar sainithe Scéim 2000 (Leasú) Scéim Aoisliúntais CIÉ 1951) d'fhostaithe ghrúpa CIÉ. Is baill de scéimeanna pinsean Ghrúpa Córas Iompair Éireann iad fostaithe Iarnród Éireann. Cinneann achtúire cáilithe neamhspleách na ranníocaíochtaí ar bhonn luachálacha tríbhliantúla faoi mhodh chreidiúint réamh-mheasta an aonaid.

Ní shonraítear i rialacha na scéime conas ba chóir aon bharrachas nó easnamh a leithdháileadh i measc fostóirí rannpháirteacha agus níl aon chomhaontú conartha ná beartas luaite i dtaobh glanchostas sochar sainithe a leithdháileadh ar na grúpeintitis aonair. Dá réir sin, aithnítear glanchostais sochar sainithe na scéimeanna ina n-iomláine i ráitis airgeadais ar leithligh CIÉ toisc gurb amhlaidh, in éagmais socrú foirmiúil conartha a bheith i bhfeidhm, go gcreideann na stiúrthóirí gurb é an t-eintiteas sin atá freagrach as na scéimeanna faoin dlí. Aithníonn na heintitis rannpháirteacha eile, lena n-áirítear Iarnród Éireann, costas arb ionann é agus a ranníocaíocht i leith na tréimhse.

Léirigh na luachálacha ar na scéimeanna faoi FRS 102 amhail an 31 Nollaig 2019 easnamh €777 milliún (2018: €547 milliún). Tá an nochtadh atá ceangailte faoi FRS 102 maidir le scéimeanna sochar sainithe an ghrúpa, ina bhfuil an Cuideachta rannpháirteach, leagtha amach i ráitis airgeadais CIÉ don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2019, atá ar fáil don phobal ó CIÉ, Stáisiún Heuston, Baile Átha Cliath 8.

Bhí costas pinsean na Cuideachta don bhliain ar na scéimeanna sochar sainithe cothrom le €25.4 milliún (2018: €25.3 milliún) agus tá na costais sin san áireamh i nóta 5. Cuimsíonn costas na Cuideachta an ranníocaíocht atá iníoctha don bhliain.

24. Ráthaíochtaí agus Dliteanais Theagmhacha

Dlíthíocht ar Feitheamh

Bíonn an Chuideachta ina páirtí, ó am go ham, in imeachtaí éagsúla dlí a bhaineann le ceisteanna tráchtála a bhfuiltear ag déileáil leo agus á gcosaint sa ghnáthchúrsa gnó. Déantar stádas imeachtaí ar feitheamh nó imeachtaí faoi bhagairt a athbhreithniú ar bhonn rialta le dlíodóirí ghrúpa CIÉ. Is é tuairim na stiúrthóirí nach mbeidh na cailteanais, más ann dóibh, a eascróidh as na nithe sin níos mó go hábhartha ná na soláthairtí a rinneadh sna ráitis airgeadais.

25. Idirbhearta Páirtithe Gaolmhara

I ngnáthchúrsa gnó, ceannaíonn an Chuideachta earraí agus seirbhísí ó eintitis arna rialú ag Rialtas na hÉireann. Ar na heintitis is tábhachtaí díobh sin tá An Post, Banc na hÉireann agus an tÚdarás Náisiúnta Iompair. Tá na stiúrthóirí den tuairim nach bhfuil cainníocht na gceannachán sin ábhartha i ndáil le gnó na Cuideachta. Féach anailís ar maoiniú deontais a fuarthas ón tÚdarás Náisiúnta Iompair agus an Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt i Nóta 11.

Tá idirbheartanna ag an Chuideachta a bhaineann le earraí agus seirbhísí le cuideachtaí eile laistigh de Ghrúpa CIÉ.

Tá an Chuideachta díolmhaithe ó cheangaltais nochtá alt 33.9 maidir le hidirbhearta leis na heintitis ar páirtí gaolmhar iad de bhua smacht, comhrialú nó tionchar suntasach a bheith ag an stát céanna ar an eintiteas tuairiscithe agus an eintiteas eile.

26. Imeachtaí iarchláir comhardaithe

Ó 31 Nollaig 2019, tá srianta suntasacha ar sheirbhísí iompair poiblí agus ar thaisteal inmheánach agus idirnáisiúnta dá bharr Paidéim Covid-19. Tá tioncahr díreach ag seo ar oibriúcháin na cuideachta agus ar fud Ghrúpa CIÉ. Tá srianta ar líon na bpaisinéirí ar iompair poiblí, srianta ar úsáid iompair poiblí do thurais riachtanacha amháin ag amanna áirithe, cuir i bhfeidhm coisc ar thaisteal chomh maith le dianghlasáil áitiúil agus náisiúnta i measc na bearta curtha i bhfeidhm ag an Rialtas le scaipeadh an víris a chomeád faoi smacht. D'oibrigh gach seirbhís Iarnróid Éireann de réir treoirlínte an Rialtais ar scaradh sóisialta agus acmhainn laghdaithe ó thosaigh an ráig. Tá turais phaisinéara agus ioncam ar sheirbhísí iompair poiblí laghdaithe go mar thoradh ar na bearta seo.

Bhí laghdú thar 90% i dturais paisinéara le linn tréimhsí áirithe den bhliain mar thoradh ar ráig COVID agus na srianta curtha i bhfeidhm le scaipeadh an víris a chomeád faoi smacht. Meastar go mbeidh laghdú 65% ar thurais paisinéirí i 2020 i gcomparáid le 2019.

I 2020, mar gheall ar na srianta ar thaisteal paisinéara mar thoradh ar COVID-19, bhronn an tÚdarás Náisiúnta Iompair rogha do chustaiméirí Tax saver leas a bhaint as síneadh saor in aisce sé mhí do shealbhóirí ticéid baillí Tax saver nó aisíoc. Tá go dtí 31 Nollaig 2020 ag custaiméirí Tax saver cinneadh a dhéanamh faoin rogha is fearr leo.

Shocraigh an Cuideachta gur theagmhais neamhrialaithe iarchláir comhardaithe na teagmhais seo. Dá réir sin, níor coigeartaíodh an stad airgeadais nó torthaí oibríochtaí ag an bhliain a chríochnaigh 31 Nollaig 2019 lena dtorthaí a léiriú. Níl fad nó tionchar paidéim COVID-19, nó éifeachtacht fhreagra Rialtas na hÉireann, soiléir ag an am seo. Cé go bhfuil pleanáil féidireachtaí forbartha déanta ag an cuideachta, ní féidir fad nó déine na cúinsí seo a mheas, nó chomh beacht agus a bheidh a thionchar ar stad airgeadais nó torthaí na cuideachta do thréimhsí sa todhcháí.

Le linn 2020, d'fhan soláthar leanúnach gréasáin éifeachtaigh seirbhísí OSP mar pháirt riachtanach do phleananna an Rialtais. Thug an NTA maoiniú OSP breise do Iarnród Éireann le laghdú ioncaim ar sheirbhísí OSP a bhain le COVID-19 a chúiteamh. Tá an maoiniú seo á chur ar fáil faoi shocruithe Chonartha Dírdhámhachta 2019.

Leanfaidh an bhainistíocht ag monatóireacht agus ag measúnú tionchar Pandéim COVID-19 ar an Chuideachta.

27. Ballraíocht i nGrúpa Chóras Iompair Éireann

Tá Iarnród Éireann (Irish Rail) ina bhall de Ghrúpa Cuideachtaí Chóras Iompair Éireann (an Grúpa) agus léiríonn na ráitis airgeadais éifeachtaí na ballraíochta sa Ghrúpa.

I gcás roinnt feidhmeanna uileghrúpa amhail Cisteán, Dí, Maoin agus Pinsin, is í an Chuideachta Sealbhaíochta a chuireann i gcrích iad ar bhonn seirbhísí comhroinnte. Is féidir cóipeanna de ráitis airgeadais chomhdhlúite CIÉ a fháil ón Rúnaí Cuideachta ag Stáisiún Heuston, Baile Átha Cliath 8, Éire.

28. Ceadú na ráiteas airgeadais

Cheadaigh na stiúrthóirí na ráitis airgeadais ar an 18 Samhain 2020.

Stáisiún Uí Chonghaile
Sráid Amiens
Dublin DO1 V6V6
www.irishrail.ie